

การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง
สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ. 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง
และ ปถ. 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตุลาคม 2546

การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง
สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ. 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง
และ ปถ. 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตุลาคม 2546

ดาวเรือง เจนไชยวัฒน์. (2546). การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. งานวิจัย กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา : ^{ผู้ช่วย} รศ.ศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตร ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) 3 วิธีการคือ การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์
2. การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นขั้นตอนที่นำเอาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นทางด้านการศึกษาของท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตร
3. การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เป็นการประเมินความสมบูรณ์ และความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ
4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนในสถานการณ์จริง ขั้นตอนนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experiment Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design
5. การประเมินหลักสูตรและ
6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เพื่อศึกษาว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง ใช้เวลาในการทดลอง 8 คาบ (8 ชั่วโมง)

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ แผนการสอน จำนวน 3 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม สติที่ใช้ได้แก่ คำร้อยละ คำเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. รายชื่อบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ที่เป็นเนื้อหาในการเรียนคือ 1) สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ 2) ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ 3) นายอานันท์ ปันยารชุน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.43/82.35 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

A CONSTRUCT OF LOCAL CURRICULUM IN THE SOCIAL STUDIES, RELIGIONS
AND CULTURES LEARNING CONTENT GROUP ON VADHANA'S CELEBRITIES FOR
STUDENTS IN PHATHOM III WATTHATTHONG SCHOOL VADHANA, BANGKOK.

AN ABSTRACT
BY
DOWRUANG JANECHAIWAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Primary Education
At Srinakharinwirot University
October 2003

Dowruang Janechaiwat. (2003). *A construct of local curriculum in The Social studies, Religions and Cultures Learning Content Group on Vadhana's celebrities for students in Phathom III Watthathong School Vadhana's, Bangkok*. Master's Project. M.Ed. (Educational Elementary). Bangkok : Graduate School, Srinakharinriwirot University.

Advisor. Assist. Prof. Dr.Prapansiri Susaoraj

The purpose of the research was to construct and find the efficiency of local curriculum in The Social studies, Religions and Cultures Learning Content Group on Vadhana's celebrities for students in Pathom 3. Watthathong school Vadhana, Bangkok that had established efficiency 80/80 criteria. This research was composed of 6 following steps.

1. Studying and collecting the local celebrities form community citizens for data based curriculum construction. The methodology of research was qualitative research and used 3 techniques : the review of document, focus group discussion and interview.
2. Construct local Curriculum : the local curriculum is taking by assembling its paper works and complementaies academics.
3. Qualitative local curriculum : taking the curriculum draft being evaluated by expertise's.
4. Implementing local curriculum : experimental researched by applying one group pretest- posttest design.
5. Evaluating curriculum and
6. Revision local curriculum : to study whether the proficiency of the curriculum agreed to the goat or not including considering the other impacts derived form using the curriculum.

The Sample of this study were 34 Prathomsuksa 3 students in watthathong school in the first semester of the 2003 academic year. The sample obtained through the purposive random sampling technique. The researcher taught them for 8 periods (8 hours). The instruments used in this study include : Interview forms; questionairs and 3 learning plans; 30 items of learning achievement characteristic of value judgement. The statistic used in this study were percentage, mean and standard deviation. The results of this study revealed as follow :

1. Name –Lists of the local celebrities used as the content are as the following
: 1) Her Royal Highness Princess Galyani Vadhana Krom Luang Naradhiwas

Rajanagarindra 2) Professor Sanya Thammasak 3) H. E. Mr. Anand Panyarachun

2. The results of curriculum implementation found that : the achievement of
posttest were significantly different at .01 level (α .01) above the pretest.

3. The local curriculum in the Social studies, Religions and Cultures Learning
Content Group on Vadhana's celebrities for students in Phathomsuksa 3. Watthatthong
school Vadhana's Bangkok had and efficiency of 82.43/82.35 which was higher than the
established efficiency 80/80 criteria.

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัยได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากคณาจารย์สาขาวิชา การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้ ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ที่คอยให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง และข้อเสนอแนะ เพื่อ ให้งานวิจัยฉบับนี้มีคุณค่าที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง สำหรับความ กรุณาของท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสุรเกียรติ ลิ้มเจริญ ผู้อำนวยการเขตวัฒนา คุณสมาน เดชะชีพ สมาชิกสภาเขตวัฒนา และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้ ข้อมูล และความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์บุษรา เขินอำนวย ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน วัดธาตุทอง และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จนมีความสมบูรณ์ทุกประการ

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุกคน โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการ เรียนการสอน ในครั้งนี้จนบรรลุความสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนวิชาเอกการประถมศึกษา ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์เสมอมา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ผู้ซึ่งปลูกฝังความดีงาม ความรักใน การศึกษา ความรักผูกพัน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นแก่ผู้วิจัย พร้อมทั้งขอขอบคุณบุคคลใน ครอบครัวทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยเสมอมา ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ทั้งมวลของงานวิจัย ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แด่ คุณพ่อเสรี เครือทองสี และคุณแม่สุวรรณี เครือทองสี

ดาวเรือง เจนไชยวัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
กลุ่มตัวอย่าง	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง	4
ตัวแปร	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	7
ความหมายของหลักสูตร	7
ระดับของหลักสูตร	9
การพัฒนาหลักสูตร	10
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	11
ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	11
ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	14
แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	25
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	26
โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	30
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	38
บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
	การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล
	ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจความต้องการ
	ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์
	ตอนที่ 2 ผลการประเมินและปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตร โดย
	ผู้เชี่ยวชาญ
	ตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร
	ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจาก
	ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขต
	วัฒนา
	ตอนที่ 5 วิเคราะห์แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ
	ความมุ่งหมายของการวิจัย
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	การวิเคราะห์ข้อมูล

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก	98
ภาคผนวก ข	152
ภาคผนวก ค	160
ภาคผนวก ง	163
ภาคผนวก จ	171
ภาคผนวก ฉ	176
ประวัติย่อผู้วิจัย	180

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ ระดับท้องถิ่น	51
2	แสดงตัวอย่างการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร	53
3	การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ	72
4	การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านหลักการ และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ	73
5	การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ	74
6	การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้ เชี่ยวชาญ	75
7	การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผล โดย ผู้เชี่ยวชาญ	76
8	การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านแผนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ	77

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
9	การวิเคราะห์ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ	78
10	การวิเคราะห์ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ	79
11	แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	80
12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Sample	81
13	ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ...	81
14	แสดงการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวม	172
15	แสดงการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรโดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)ของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวม	174

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 คำอำนาจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหลักสูตร ระดับ ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	175
17 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 3 จากการทำ แบบฝึกหัด หรือกิจกรรมประกอบการเรียน ใน แต่ละแผนการเรียนรู้	177
18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา	178
19 แสดงคะแนนคุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา	179

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์	20
2	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยกรมวิชาการ	21
3	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยวิชัย ราษฎร์ศิริ	22
4	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	23
5	ขั้นตอนการทำหลักสูตรสู่การสอน	24
6	แสดงกระบวนการยกร่างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	59
7	แสดงกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร	60

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสองทศวรรษที่ผ่านมา พลเมืองโลกมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างไร้พรมแดนนำไปสู่กระแสโลกาภิวัตน์เกิดการผสมผสานแนวความคิด ค่านิยม เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ของมวลมนุษยในโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่ากระแสโลกาภิวัตน์จะชักนำประเทศต่าง ๆ ไปในทิศทางใดก็ตาม การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ สู่ความก้าวหน้า และมั่นคงดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) จึงเน้นในเรื่อง ของการพัฒนา “คน” เป็นสำคัญ โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญที่สุด คือ “การศึกษา” (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. 2539 : 24 - 25 อ้างถึงใน นุชสุดา เสริมสมรรถ. 2544) เครื่องมือที่ในการจัดการศึกษา คือ หลักสูตร

การศึกษาไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งจะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จากการปรับปรุงและประกาศใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการได้พบข้อจำกัดบางประการ ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คือ การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลาง ไม่สามารถสะท้อนภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา และท้องถิ่นได้ (กองทัพ เคลือบพนิชกุล. 2545) การจัดการศึกษา จึงต้องมีรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของบุคคลและชุมชนแต่ละท้องถิ่น (การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. 2539) จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนกลางที่ผู้เรียนทุกคนในประเทศไทยจะต้องเรียนและแทรกเนื้อหาท้องถิ่นในการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระ (อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. 2545 : 6)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญต่อระบบการศึกษาปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักท้องถิ่น เกิดความรักความผูกพัน ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปพัฒนาตน ครอบครัวและท้องถิ่น ตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีความสุข (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 ; อ้างอิงจาก เสาวนีย์ เขียวโรจน์. 2544) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสังคมศึกษาที่เน้นการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข มีสาระเกี่ยวกับการศึกษา หลักธรรมทางศาสนา ความเป็นมา

ของชาติไทย ภูมิปัญญาไทย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมรวมถึงการจัดการ การผลิต และการบริโภคทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพลเมืองดีตามกฎหมายประเพณีและวัฒนธรรมไทย ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 20 - 22) โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ บุคคล ชุมชน และท้องถิ่น ระบุอยู่ในสาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ โดยกำหนดเป็นมาตรฐาน ส 4.3 คือ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย โดยมีสาระสำคัญในมาตรฐานการเรียนรู้ ข้อที่ 3 คือ รู้และเข้าใจประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติและปฏิบัติ ประเทศไทย มีบุคคลสำคัญที่ประกอบคุณงามความดีหลายท่านตั้งแต่อดีต มาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากวิกฤตของประเทศมาได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีเกียรติประวัติชีวิตและผลงานที่เป็นแบบอย่าง และคิดเตือนใจ ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้าได้ การกำหนดสาระหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีความชื่นชมมองเห็นคุณงามความดี ของบุคคลสำคัญ เป็นแนวทางสำคัญที่จะมีผลให้การพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นบุคคลที่เป็นตามมาตรฐานที่ระบุไว้เป็นอย่างดี

บุคคลสำคัญ คือ บุคคลที่มีผลงานดีเด่น ประกอบคุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เป็นที่ยอมรับยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นบุคคลสำคัญของชาติควรที่อนุชนรุ่นหลัง จะได้ศึกษาชีวประวัติของบุคคลเหล่านั้น เพื่อเป็นแบบอย่างของการทำความดี เป็นเครื่องเตือนใจให้เห็นคุณค่า ของคุณงามความดี ที่มุ่งมั่นกระทำมา อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคม และประเทศชาติ ที่อนุชนรุ่นหลังจะพึงนำมาเป็นแนวทาง ในความคิด และการประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบ้านเมือง อันเป็นเกียรติประวัติแก่ตนเองและวงศ์ตระกูลตลอดไป (พนัส หันนาคินทร์. 2540 ; อ้างอิงจาก สุกัญญา ร้อยพילה. 2542) การที่นักเรียนได้เรียนรู้ถึงบุคคลสำคัญที่เป็นตัวอย่างที่ดี และทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติที่ใกล้ชิดและอยู่ในสังคมของตนเอง ทำให้นักเรียนมองเห็นแบบอย่าง อันเป็นรูปธรรม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ รักท้องถิ่นของตน สร้างเจตคติและค่านิยมที่ดี ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมได้มากกว่า การเรียนรู้ในสิ่งที่ป็นนามธรรม ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ ในการสอนเรื่องบุคคลสำคัญ ควรนำเอาบุคคลสำคัญในเขต หรือสังคมที่ใกล้ชิดของนักเรียนเข้ามาทำการเรียนการสอนในเนื้อหาด้วย

โรงเรียนวัดธาตุทองและชุมชนของนักเรียน อยู่ในท้องที่เขตวัฒนา ซึ่งเป็นเขตใจกลางเมืองหลวง ที่มีความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เป็นสำนักงานเขตเดียวที่ได้รับพระราชทานตั้งชื่อ “สำนักงานเขตวัฒนา” จากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีพื้นที่ 13,287 ตารางกิโลเมตร สุขุมวิท ซอย 1 - 81 เฉพาะ สุขุมวิทซอยเลขคี่ ([bangkokcity. com/ community/dist/vadhana/info/index.php](http://bangkokcity.com/community/dist/vadhana/info/index.php)) เขตวัฒนามีบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หลายท่านเป็นบุคคลสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่มีความรู้และความ

สามารถประกอบคุณงามความดี โดยใช้สติปัญญา วิสัยทัศน์ และผดุงไว้ซึ่งความเป็นไทย ด้วยความเสียสละ เพื่อพัฒนาและนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศชาติ บุคคลที่มีส่วนสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้เกิดประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ จนเป็นที่ยอมรับและนำความภาคภูมิใจแก่ท้องถิ่น เหล่านี้สมควรได้รับการยกย่อง ศึกษาชีวประวัติ ผลงาน และคุณความดี ให้แพร่หลายเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และอนุชนรุ่นหลังต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา นอกจากจะช่วยให้ชุมชนมีความภาคภูมิใจบุคคลสำคัญในเขตของตน ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง แก่ผู้สนใจตลอดจนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรระดับโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. หลักสูตรระดับท้องถิ่น

การวิจัยนี้ เป็นการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดย เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสาระที่ 4 :ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย ข้อที่ 3 คือรู้และเข้าใจประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน และนำไปเป็นแบบ

อย่างในการประพจน์และปฏิบัติ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง บุคคลสำคัญของไทย ประวัติ และผลงานของบุคคลในท้องถิ่นของตน ทั้งในอดีต และปัจจุบัน โดยยึดตามความต้องการของท้องถิ่นซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาของการวิจัยเท่านั้น

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลองประมาณ 8 คาบ คาบละ 60 นาที โดยจัดระยะเวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 4 สัปดาห์

4. เนื้อหา

เนื้อหา ได้แก่ หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยมีตัวชี้วัดคือ

5.2.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

5.2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางจิตพิสัย ได้แก่ ค่านิยมอันพึงประสงค์

6. ผู้ให้ข้อมูลในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

6.1 นักวิชาการท้องถิ่น

6.2 ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตวัฒนา 3 ปีขึ้นไป

6.3 ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนในเขตวัฒนา โดยรายชื่อของบุคคลสำคัญในเขตวัฒนาจะพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เสนอเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

รายชื่อของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ต้องมาจากการเสนอของคนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยพิจารณาจาก บุคคลที่เป็นคนในท้องถิ่นหรือเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและนับถือจากคนในท้องถิ่น

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง การนำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นโดยปรับเนื้อหาสาระในหลักสูตรแม่บท ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อใช้ในเฉพาะเขตพื้นที่ โดยเน้นหลักการให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้อย่างแท้จริง

7.2 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา หมายถึง การนำสาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย ข้อที่ 3 คือรู้และเข้าใจประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน และนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติและปฏิบัติ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง บุคคลสำคัญของไทย ประวัติและผลงานของบุคคลในท้องถิ่นของตนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาปรับเพิ่มเนื้อหา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเป็น หลักสูตรระดับท้องถิ่นในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กรอบเนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน โดยการบูรณาการแนวคิดจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) มาเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น 6 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน
2. การยกร่างหลักสูตร
3. การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร
4. การทดลองใช้หลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

7.3 ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ผลที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งวัดได้โดย การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการหาคุณภาพแล้ว

2. คำนิยามที่พึงประสงค์ หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชมยินดีต่อบุคคลในสังคมของตน และนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาตน เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งวัดได้โดย การใช้แบบวัดคำนิยามอันพึงประสงค์ ของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการหาคุณภาพแล้ว

7.4 นักวิชาการท้องถิ่น หมายถึง ผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญ และอยู่ในเขตพื้นที่ของเขตวัฒนา อย่างน้อย 3 ปี หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรท้องถิ่น ในงานวิจัยนี้ หมายถึง นักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ผู้อำนวยการเขตวัฒนา สมาชิกสภาเขตและศึกษาธิการเขต

7.5 ประชาชน ที่อยู่อาศัยในเขตวัฒนา หมายถึง คนในท้องถิ่นที่พำนักอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตวัฒนา 3 ปีขึ้นไป

7.6. ครูผู้สอน หมายถึงครูที่ทำหน้าที่สอนในกลุ่มสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบข่ายในการนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

1.2 ระดับของหลักสูตร

1.3 การพัฒนาหลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.1 ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.4 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.1 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

3.2 บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.1 งานวิจัยในประเทศ

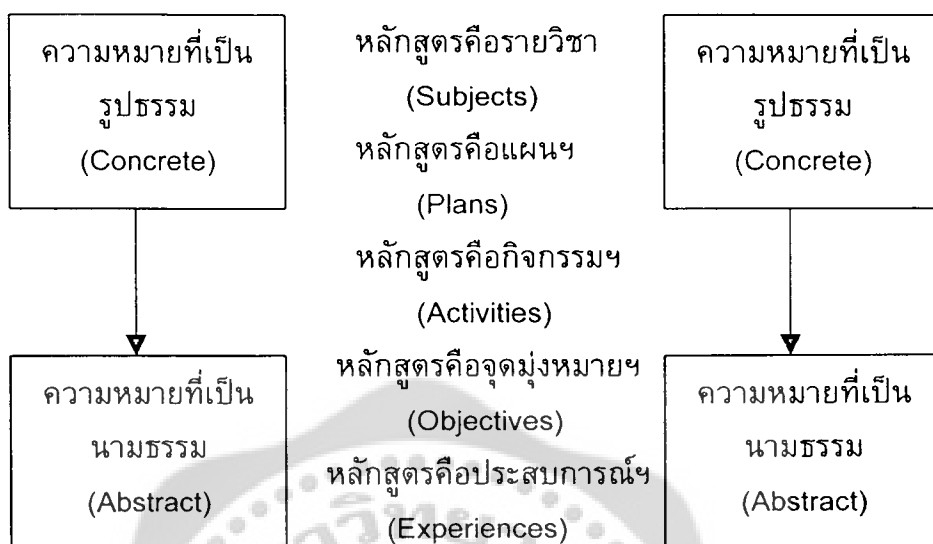
3.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร ไว้อย่างกว้างขวาง หลากหลาย และแตกต่างกันไป ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตรมีความหมายตั้งแต่ที่เป็นรูปธรรมจนถึงนามธรรม ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2528) ได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร (Curriculum) ในประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนภายในความควบคุมของโรงเรียน

ธำรง บัวศรี (2532) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผน ซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมและประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตาม จุดหมายที่ได้กำหนดไว้

สงบ ลักษณะ (2542) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนได้รับ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนา ทั้งพฤติกรรม ความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่าง ๆ

โบแฮมป์ (Beauchamp. 1968) หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander. 1974) หลักสูตร หมายถึงการจัดเตรียมมวลประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผล ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะโรงเรียน

กู๊ด (เสาวนีย์ เยาวโรจน์. 2544 ; อ้างอิงจาก Good. 1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา
2. แก่โครงทั่วไปของเนื้อหาหรือถึงเฉพาะที่จะต้องสอบ ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้จบชั้น

3. กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะแนวของโรงเรียนและสถานศึกษา

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึงความรู้ และมรดกประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการตามความสามารถด้านต่าง ๆ และมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ต้องการ หลักสูตรจะมีลักษณะเป็นแผนงาน โครงการที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมต่าง ๆ การวัดผลและประเมินผล การจัดกระบวนการเรียนการสอน

1.2 ระดับของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้แบ่งระดับของหลักสูตรไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายกันเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่นำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับเปลี่ยนขยายหรือสร้างหลักสูตรย่อย ในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความจำเป็น หรือความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

3. หลักสูตรระดับโรงเรียนหรือห้องเรียนที่สร้างหรือปรับ เพิ่มขยาย ให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนนั้นๆตั้งอยู่และของนักเรียนนั้น ครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด และเป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญมาก เพราะผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตและท้องถิ่นของตน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้กล่าวถึงระดับหลักสูตรไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรแม่บท คือ หลักสูตรแกนกลางที่เขียนไว้กว้างและบรรจุสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศจะต้องเรียนรู้เหมือนกัน เพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไว้ เช่น ภาษาไทย เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยจึงมีความจำเป็นต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อความสำเร็จในชีวิตเป็นต้น ฉะนั้นทุกคนต้องเรียน

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ การนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น สาระการเรียนจะสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่นมากขึ้น ไม่ใช่การเรียนรู้ไว้ใช้ว่า แต่เป็นการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้ในชีวิต

3. หลักสูตรระดับห้องเรียน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด สังคมจะเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตรระดับนี้ และบุคคลที่สำคัญที่สุดคือ ครู ซึ่งครูส่วนมากเข้าใจผิดคิดว่าตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ตามจริงแล้ว การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียนนั้นเป็นความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ครูจะนำหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่น มาปรับใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander. 1974) ได้ให้ความหมายระดับของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติ โดยการยึดแนวทางระดับชาติ โครงการต่าง ๆ ระบบการศึกษา และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตร
2. หลักสูตรระดับมลรัฐ เป็นการพัฒนาหลักสูตร โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของรัฐ และคณะกรรมการที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งหลักสูตรในระดับนี้จะให้แนวทางแก่โรงเรียนที่จะนำไปพัฒนาต่อไปให้เหมาะสม
3. หลักสูตรระดับกลุ่มโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น ผู้ที่ทำหน้าที่พัฒนา ได้แก่ สภาหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตรและกรรมการที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ
4. หลักสูตรระดับโรงเรียน จัดทำโดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน
5. หลักสูตรของคณะครู เป็นการทำหลักสูตรในแต่ละชั้นและแต่ละวิชา
6. หลักสูตรของครูแต่ละคน จัดทำโดยความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

จากแนวความคิดของนักการศึกษา สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติ เป็นหลักสูตรแกนกลางของระบบการศึกษาที่ทั่วประเทศจะต้องยึดใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่สร้างหรือปรับ เพิ่ม ขยาย หลักสูตรระดับชาติ บนพื้นฐานของ ความต้องการและสภาพของท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่น
3. หลักสูตรระดับโรงเรียน เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

1.3 การพัฒนาหลักสูตร

โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2537) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนและสามารถประเมินผลได้ว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

สงัด อุทรานันท์ (2528) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 2 ลักษณะ คือ ความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย การพัฒนาหลักสูตรจะมีความหมายรวมถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

กูด (เสาวนีย์ เยาวโรจน์. 2544 ; อ้างอิงจาก Good. 1973) ได้ให้ความหมายการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 2 ความหมาย คือ

1. ระบบการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเหมาะสมกับโรงเรียน หรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุ หลักสูตร วิธีการสอน รวมทั้งการประเมินผล โดยให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไป หรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม

2. การดัดแปลงให้แตกต่างไปจากของเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียน ขึ้นมาใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงแบบของหลักสูตร

เซย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander Lewis. 1981) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Goals, Objectives and Domains)

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design)

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation)

4. การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation)

จากแนวคิดของนักการศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึงกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น หรือ จัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยการปรับปรุงโครงสร้าง เนื้อหา และมวลประสบการณ์ทั้งหลายในหลักสูตรเดิม ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.1 ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่น จัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

กรมวิชาการ (2536) กล่าวว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง ส่วนหนึ่งของหลักสูตร ที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้ ท้องถิ่นดำเนินการจัดทำตามข้อกำหนด ในโครงสร้างของ หลักสูตรท้องถิ่นที่จะทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร หมายถึง หน่วยงานระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ เขตการศึกษา กรมเจ้าสังกัด และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง เนื้อหาสาระ และประมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนในท้องถิ่นหนึ่งที่ใดโดยเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) กล่าวว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน เอกสารความรู้เรื่องราวของตนเอง ชีวิตเศรษฐกิจ อาชีพ และสังคมอย่างลึกซึ้ง ทั้งสามารถนำประสบการณ์นั้นมาพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิต อาชีพ และสังคมให้ดียิ่งขึ้น หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลาง หรือหลักสูตรแม่บท

กรรณิการ์ แยมเกษร (2540 ; อ้างอิงจาก สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. 2540) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น คือ หลักสูตรที่โรงเรียนหรือครูและนักเรียนร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริง เรียนแล้วเกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุข หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นหลักสูตรที่มาจากปัญหา และความต้องการของผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่ปรับให้เข้ากับชีวิตจริงของนักเรียน ตามท้องถิ่นอย่างครบวงจร หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแต่ไม่มีในหลักสูตร

สำลี ทองธิว (2543) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ดังนี้

1. เนื้อหาสาระ โครงสร้าง การจัดเวลา การบริหารหลักสูตร ซึ่งมาจากความต้องการของคนในท้องถิ่นเป็นสาระ แนวคิด หลักการที่คนในท้องถิ่น ให้ความสำคัญ และมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดและการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นนั้น ๆ
2. เป็นหลักสูตรที่คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างอย่างเท่าเทียมกับครูและผู้บริหารโรงเรียน เป็นหลักสูตรที่คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน หรือค้นหาความรู้ ทักษะคติในการเป็นคนในชุมชน
3. เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น ความเป็นท้องถิ่นกับความสามารถในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เป็นการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของ ท้องถิ่นนั้น ๆ

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นจึงอาจสรุปได้ว่าหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การปรับมวลประสบการณ์จากหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องตามสภาพและความต้องการของผู้เรียนที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง การจัดทำประมวลการสอน โครงการสอนบันทึกการสอน ซึ่งเป็นเอกสารหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรระดับนี้ ได้แก่ หน่วยงานระดับโรงเรียน ซึ่งสามารถขยายและปรับหลักสูตรระดับชาติ โดยการจัดทำโครงการสอนที่ขยายและปรับให้ละเอียดยิ่งขึ้น และมีการจัดทำบันทึกการสอน ซึ่งมีรายละเอียดเน้นการตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน

กาญจนา คุณารักษ์ (2535) ได้กล่าวว่า คำว่า ท้องถิ่นที่มีบทบาทในการพัฒนา

หลักสูตร คือ โรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่นำหลักสูตรไปใช้โดยตรง ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรระดับนี้ควรเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรแม่บท แล้วนำมาจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการขยายหลักสูตรระดับชาติให้มีความ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือการปรับและเพิ่มรายละเอียดเนื้อหา ปรับและเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนพัฒนาวิธีการสอนให้หลากหลาย ทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม และจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถทำได้ทันทีโดยไม่ต้องขออนุญาต

กรมวิชาการ (2536) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น หมายถึง การที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร ตามข้อกำหนดในโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นของตน เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่นตลอดจนสามารถพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่นของตนได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2537) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับใช้หรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยพิจารณาถึงลักษณะของท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะพิเศษของแต่ละท้องถิ่นและลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้นั้น ๆ สามารถนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

จากแนวคิดของนักศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทมาพัฒนาโดยการปรับ และเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งยังสามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาทั้งหลาย มาบูรณาการใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีผลให้ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่น

ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ว่า แม้จะมีหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง แต่ละท้องถิ่นต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ยังคงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลาง หรือ หลักสูตรแม่บท ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้ในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ไม่สามารถประมวลรายละเอียดที่เกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ จึงต้องพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มาก

ที่สุด

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทาง ด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลกระทบต่อธรรมชาติและ การดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท จึงต้องมีหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อปรับสภาพของผู้เรียนให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตน และท้องถิ่นได้

3. การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่า จึงควรต้องมีหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นตนแทนที่จะเรียนรู้เรื่องไกลตัว ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเองการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพัน รวมทั้งความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

4. ทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชนบทของไทยมีอยู่มาก และมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน หลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรัก ความผูกพัน กับท้องถิ่นของตน

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2535) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า ท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นอาณาเขตเหมาะสมแก่การพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากชุมชนแต่ละแห่งมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้สะดวกขึ้น ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงมีความสำคัญยิ่งในระดับประถมศึกษา

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพราะในแต่ละท้องถิ่นมีสภาพแตกต่างกันทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศ เป็นการเรียนรู้ที่ไกลตัวไม่ได้สร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตามสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น

2.2 ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการ โดยยึดหลักว่า ควรเลือกบุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์หลาย ๆ ด้าน เป็นกรรมการและควรจะให้ครูร่วมเป็นกรรมการด้วย
2. การจัดตั้งอนุกรรมการจัดทำประมวลการสอน

3. การศึกษา และวิจัยหาข้อมูล ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรระดับชาติ

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของชุมชนในแต่ละเขตการศึกษา

3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่างๆ ของประมวลการสอนที่ได้จัดทำขึ้นมา

แล้วในอดีต

3.4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนการสอนของแต่ละเขตการศึกษา

ศึกษา

4. กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับรายละเอียดในเรื่องแบบของประมวลการสอน และเวลาในการดำเนินงาน

5. ประชุมเพื่อดำเนินงาน

วิชัย ราชฤทธิ์ศิริ (2524) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยปรับจาก สมิตร์ คุณากร ไวดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรและแผนการสอนแกนกลางโดยศูนย์พัฒนาหลักสูตร

2. ศูนย์พัฒนาหลักสูตรทำหน้าที่พิจารณาแผนการสอนแกนกลางโดยดูหลักสูตร ประกอบ ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่น ปรับ และขยายแผนการสอนแกนกลาง

3. ผลที่ได้คือ ได้แผนการสอนที่ปรับและขยายแล้ว พร้อมทั้งจะนำไปใช้สอนได้เลย เนื้อหาสาระภายในได้มาจากเนื้อหาจากแผนการสอนแกนกลาง ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพ และ ปัญหาของท้องถิ่น

4. จัดทำแบบเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

5. กำหนดแผนในการทดลองใช้ ซึ่งประกอบด้วยกำหนดเวลาโรงเรียน ครู การอบรมครูที่จะสอน การรวมข้อมูลและประเมินผล

6. การทดลองใช้จริง ติดตามผล รวบรวมข้อมูลและประเมินผลการทดลอง

7. ขออนุมัติใช้แผนการสอน สื่อการเรียนชนิดต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น ติดตามและ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่าไว้ว่า การปรับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพสังคมของ ท้องถิ่น หรือการสร้างเสริมหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างสูตรกลาง อาจจะดำเนินการในระดับ เขตการศึกษา ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ หรือระดับโรงเรียนก็ได้ สำหรับกระบวนการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในระดับใด หากจะให้เป็นอย่างดีมีระบบและเป็นขั้นตอน ควรจะ ดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงาน ควรเลือกบุคคลที่มีความสามารถ และมีความตั้งใจจริง ในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน โดยการวิจัย สัมภาษณ์ ประชุมและ
สัมมนา หรือวิธีการอื่น ๆ

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่นว่าจะทำการพัฒนาโดยการ
ปรับหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมา

ขั้นที่ 4 พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพท้องถิ่น

ขั้นที่ 5 ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลาง และหรือจัดสร้างกระบวน
วิชาขึ้นใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในกรณีสร้างเพิ่มเติมคว
ระบุ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และมาตรการในการ
วัดและประเมินผลให้ชัดเจน

ขั้นที่ 6 ดำเนินการใช้หลักสูตร ในขั้นนี้การนิเทศและติดตามมีความสำคัญมาก

ขั้นที่ 7 ประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นขั้นที่มีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้
ทราบว่าการหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอขั้นตอนดำเนินการ
พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ 6 ขั้นตอน ดังแผนภูมิที่ 4 ดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน โดยดำเนินงานดังนี้

1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่น สภาพของ
โรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2) ศึกษาหลักสูตรแม่บท คำอธิบายของหลักสูตรว่าเปิดโอกาสให้โรงเรียนมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร

ขั้นที่ 2 กำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น คือ การนำข้อมูลพื้นฐานมา
กำหนดความต้องการจำเป็น โดยจัดอันดับความสำคัญของสิ่งที่พัฒนาหลักสูตร เช่น ปัญหา
อาชีพ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาสังคม เป็นต้น

ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนสามารถกำหนด
จุดประสงค์การเรียนรู้เพิ่มเติมให้สอดคล้องในสิ่งที่เรียนในสมุดประจำชั้น (ป.02 – 2)

ขั้นที่ 4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา หรือเนื้อหา หรือกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้
เรียน

ขั้นที่ 5 จัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อการสอน

ขั้นที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนา ได้แก่ การนำหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ไป
ทดลองใช้ ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาให้เกิดความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2539) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นไว้ 9 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร (กิจกรรม เนื้อหา จุดประสงค์)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาโดยละเอียด และปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 4 จัดทำโครงสร้างเนื้อหา

ขั้นที่ 5 กำหนดรายละเอียดเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและกิจกรรม

ขั้นที่ 6 จัดทำสื่อใหม่

ขั้นที่ 7 เขียนแผนการสอน

ขั้นที่ 8 นำแผนการสอนที่ปรับไปใช้

ขั้นที่ 9 ประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ปรับใหม่

สำลี ทองธิว (2543) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในงานวิจัยโครงการ มัคคุเทศก์งานไม้แกะสลักและงานไม้ โรงเรียนบ้านแก้ว ชุมชนบ้านถวาย ตำบลขุนดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ อาชีพ และวิถีชีวิตชุมชน

ขั้นที่ 2 ออกแบบหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหา ประสบการณ์ การเรียนรู้ ผู้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และประเมินผล

ขั้นที่ 3 ครูที่เกี่ยวข้องค้นคว้าข้อมูลร่วมกับชุมชนเพื่อนำมาเป็นเนื้อหาสาระในหลักสูตร ครูสร้างหลักสูตร กำหนดโครงสร้าง การบริหารจัดการ แผนการสอน สื่อการสอน แบบวัด และประเมินผลการเรียน

ขั้นที่ 4 การวิพากษ์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร แผนการกระบวนการถ่ายทอดความรู้ แบบวัดและประเมินผล โดยครูและผู้เกี่ยวข้องในชุมชน และผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา และทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นที่ 6 แจ้งผู้ปกครองและกรรมการหมู่บ้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอแนวร่วมในการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นที่ 7 ลงมือใช้หลักสูตรท้องถิ่น และประเมินผลสัมฤทธิ์ เน้นชุมชนเป็นห้องเรียน เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เน้นชุมชนเป็นแนวร่วมให้ความรู้และประเมินผล

ขั้นที่ 8 ศึกษาผลกระทบโดยตรงต่อครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน และผลกระทบต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ วิถีชีวิตลักษณะทางกายภาพ และศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการทำงานเป็นแนวร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขั้นที่ 9 สรุปผลกระทบเชิงบวกและลบที่มีต่อการพัฒนาความเข้มแข็งทางชุมชน และนำเสนอข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าปัจจัยอื่น ๆ ต่อจากขั้นตอนและกระบวนการพัฒนา

หลักสูตรท้องถิ่นตามทัศนะของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาจะเห็นได้ว่าส่วนมากเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นหลัก การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ปรากฏ เกิดจากการทำงานของครู คณะทำงาน หรือคณะกรรมการ เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรเป็นส่วนใหญ่ ชุมชนเป็นเพียงผู้ใช้ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรเท่านั้น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 123 – 133) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในลักษณะของการจัดทำหรือสร้างหลักสูตรรายวิชาใหม่ โดยมีกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในการจัดตั้งคณะทำงานควรมีประมาณ 5-8 คนและคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหาวิชา ด้านการสอน ด้านสภาพของท้องถิ่น และด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ครูหรือผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ วิทยากรท้องถิ่น นักวิชาการ

ขั้นที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคณะทำงานต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

- ก. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ
- ข. สำรวจสภาพและความต้องการของผู้เรียน
- ค. ทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บท
- ง. วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน

ขั้นที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบรายวิชาแล้ว

ขั้นที่ 4 การกำหนดเนื้อหา คณะทำงานจะต้องนำจุดประสงค์ที่ระบุไว้แล้วจากขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ แล้วกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และสภาพท้องถิ่น

ขั้นที่ 5 การกำหนดกิจกรรมเป็นการกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรม มีครูเป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะ

ขั้นที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน ให้ถือเอาโครงสร้างของหลักสูตรแม่บทและปริมาณเนื้อหาที่ต้องเรียนมาเป็นแนวทางในการกำหนดคาบเวลา

ขั้นที่ 7 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล คณะทำงานควรกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในรายวิชาที่จัดทำขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ดำเนินการวัดและประเมินผลตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ขั้นที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร คณะทำงานควรจัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม และสื่อต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบ

คุณภาพของหลักสูตร เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 10 การเสนอขออนุมัติใช้หลักสูตรคณะทำงานต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เขียนตามแบบฟอร์มที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้วเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับขั้นเพื่อขออนุมัติใช้หลักสูตร

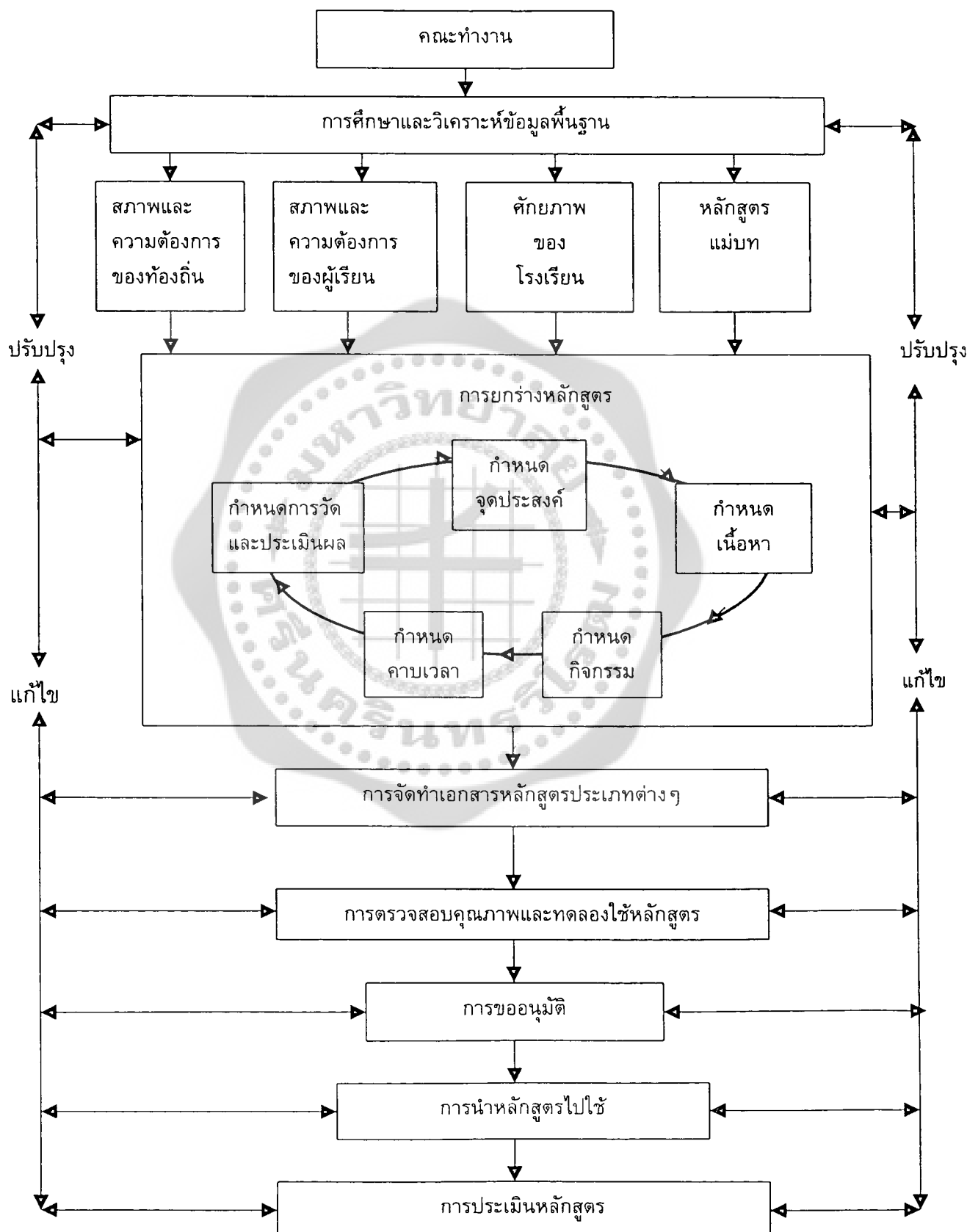
ขั้นที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้ เมื่อหลักสูตรได้รับอนุมัติเรียบร้อยแล้วจะได้ดำเนินการใช้หลักสูตรทันที

ขั้นที่ 12 การประเมินผลหลักสูตร เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนระยะหนึ่งแล้วควรมีการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกไป

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามแนวคิดนี้แสดงในแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

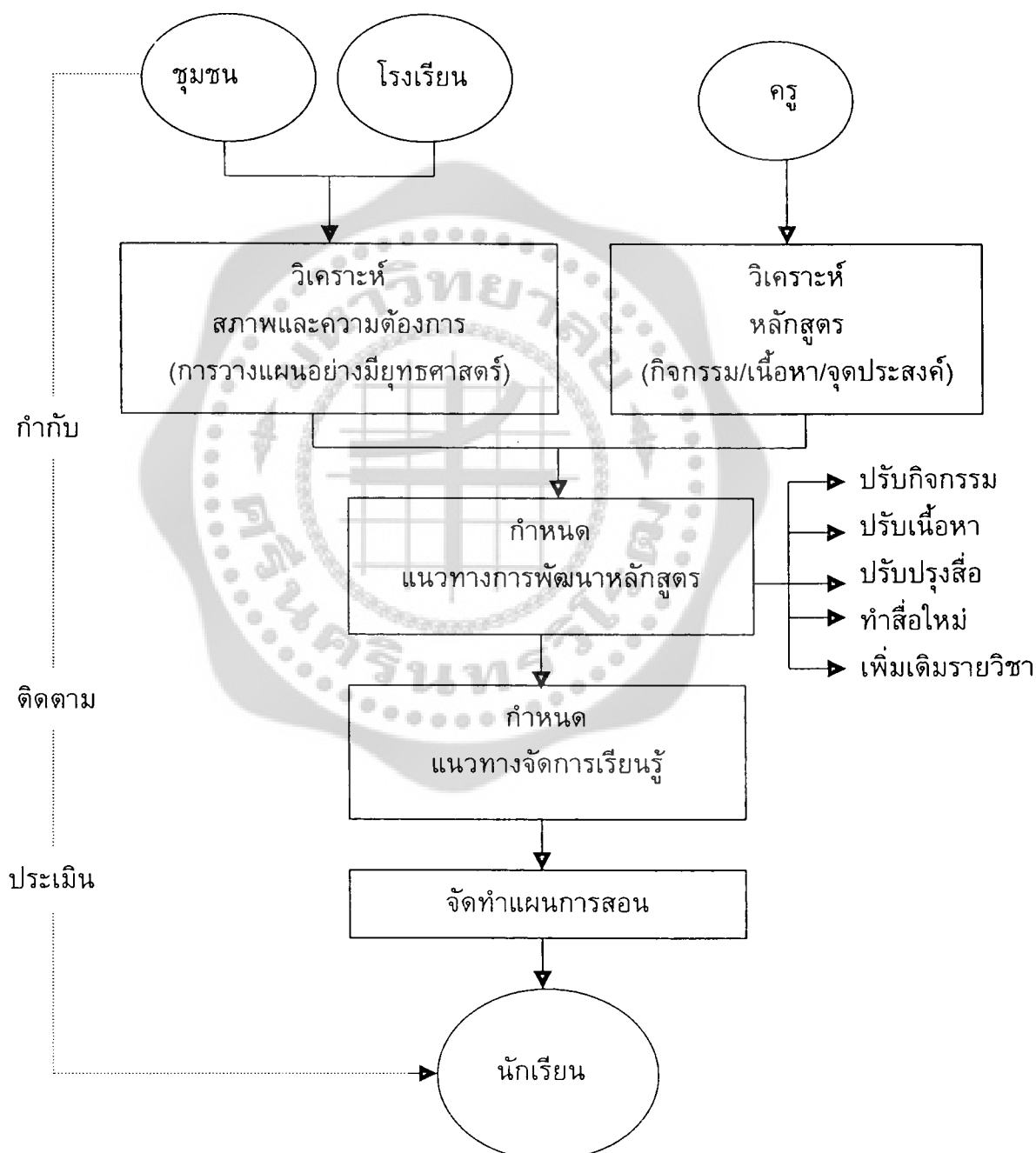

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยจิตพิสัย เชื้อรัตนพงษ์ (2539)

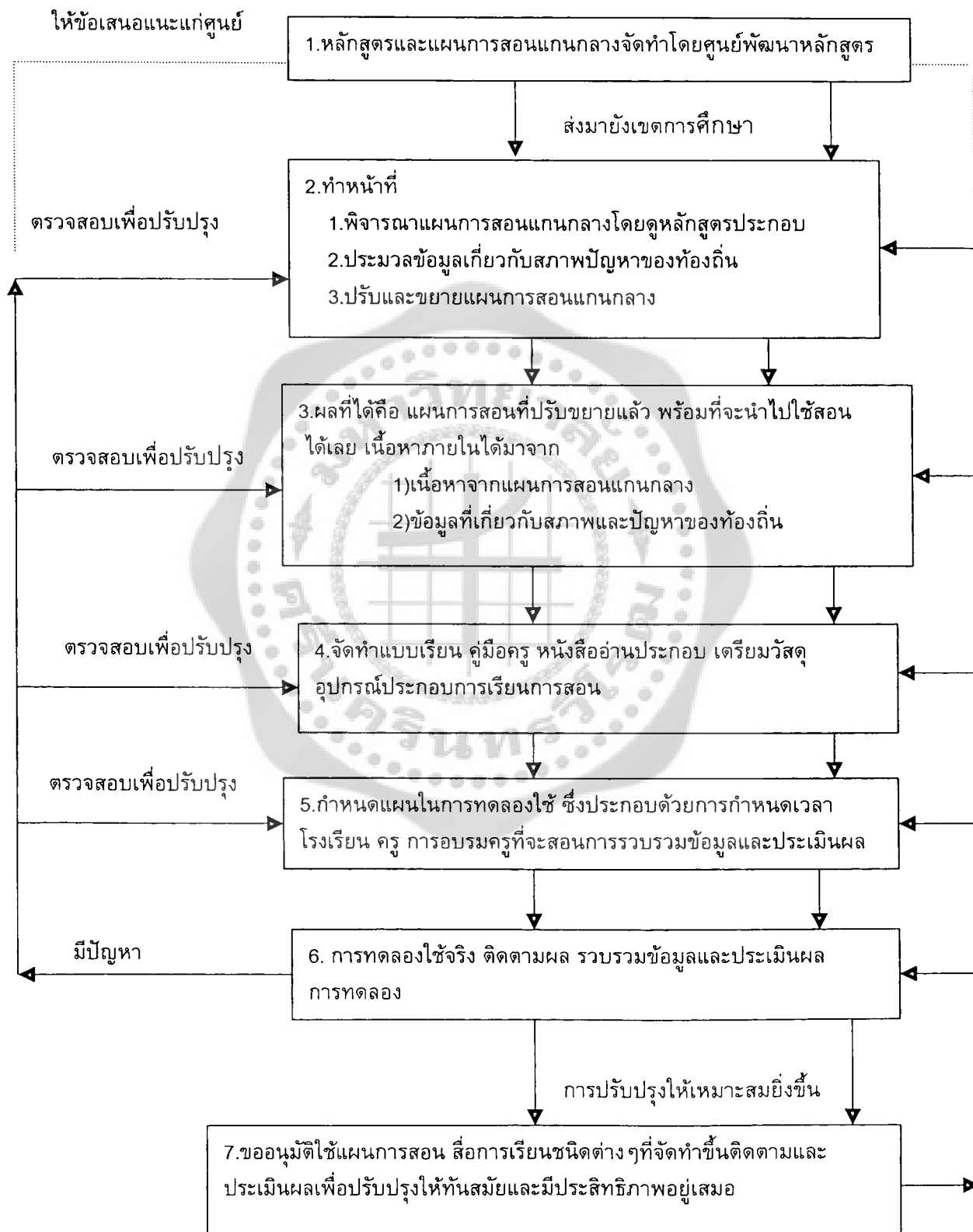
นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแผนภูมิขั้นตอน และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของนักการศึกษาอีก 4 ท่าน ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ออกไปดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 ถึง 5 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยกรมวิชาการ (2540 : 60)

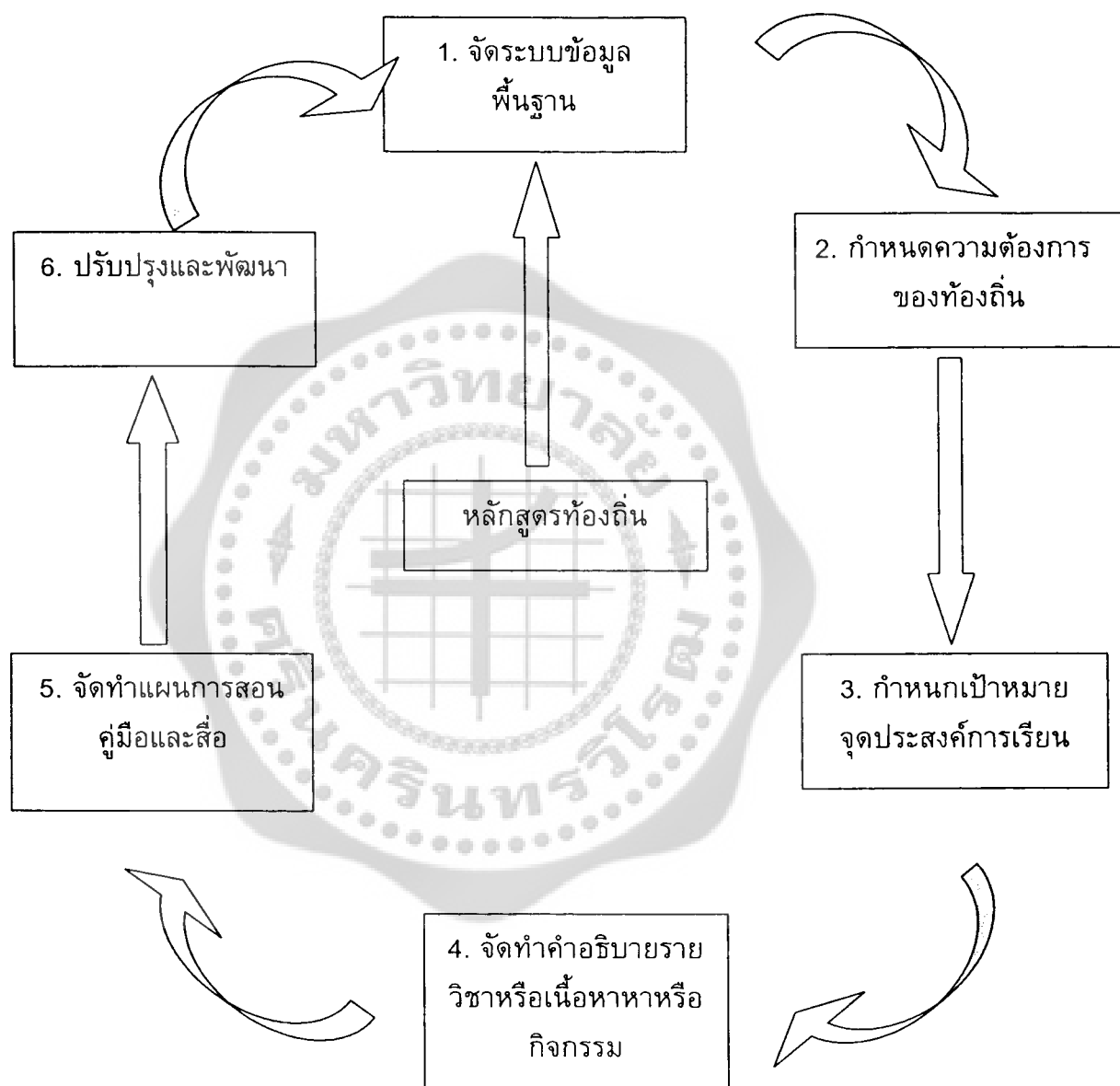

แผนภูมิที่ 3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยวิชัย ราษฎร์ศิริ (2524)

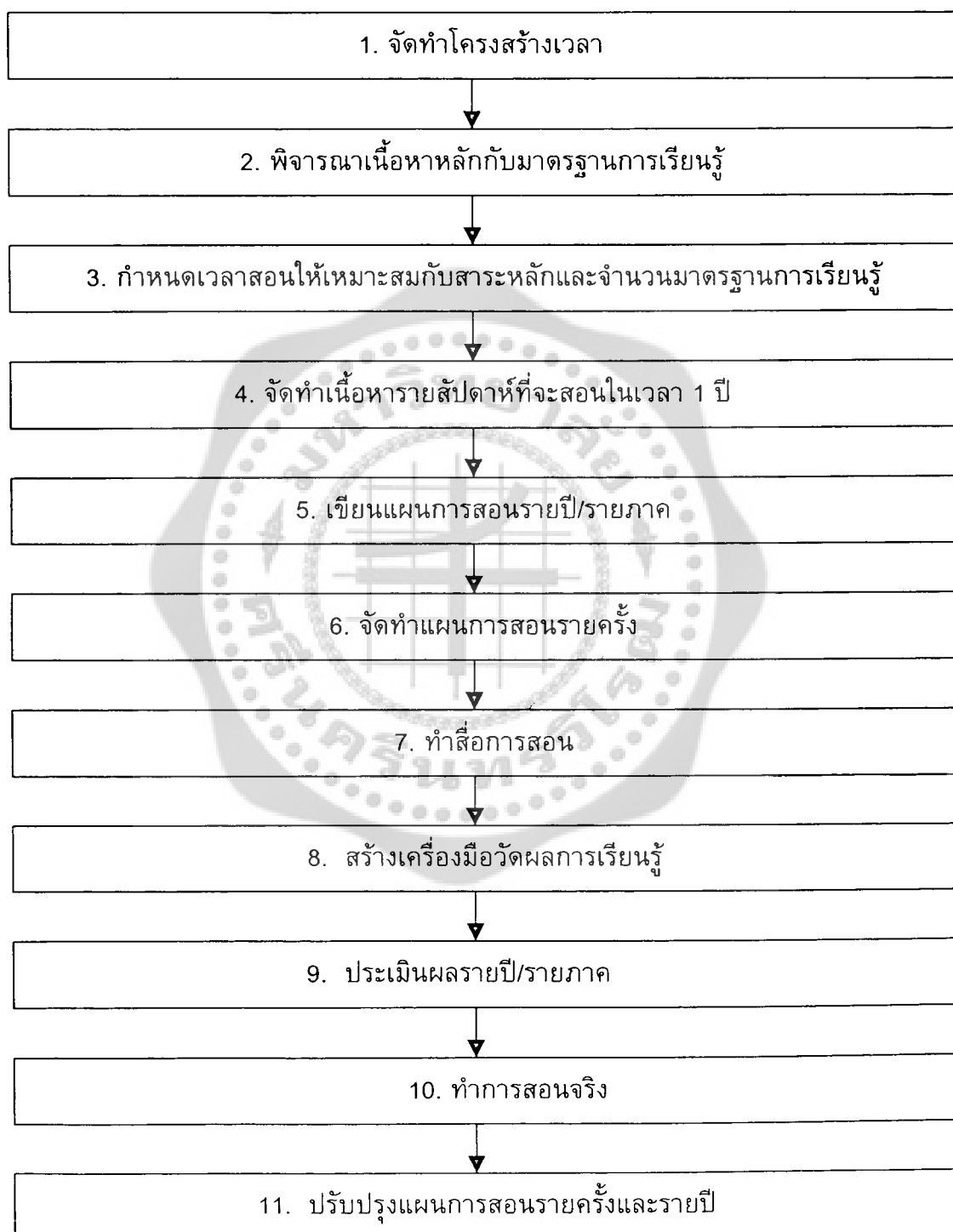
ปรับจากสมิตร คุณานุกร

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของสำนักงานการประถมศึกษา
แห่งชาติ (สุรพร บำรุง. 2544 : 46)

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการทำหลักสูตรสู่การสอน
โดย ศ. ดร. อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان

2.3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 123) ได้สรุปการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น สามารถทำได้ใน 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. การจัดทำหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นหรือการสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท โดยไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท

2. การปรับหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้

- ก. ปรับ เพิ่ม และ/หรือขยายเนื้อหาสาระรายวิชาในหลักสูตรแม่บท
- ข. ปรับ เพิ่ม และ/หรือขยายกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม
- ค. ปรับ เพิ่ม และ/หรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในลักษณะหลักสูตรระยะสั้นสำหรับท้องถิ่นใด ท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ (โดยไม่มีหลักสูตรแม่บทเป็นกรอบในการกำหนด)

วิไลวรรณ เหมือนชาติ (2538) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

- 1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
- 2. การปรับหรือเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาจากหัวข้อที่กำหนดไว้ในคำอธิบายหรือคำอธิบายรายวิชา
- 3. การปรับสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว
- 4. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่
- 5. การจัดทำเนื้อหารายวิชาขึ้นมาใหม่
- 6. การจัดทำหนังสือเรียน คู่มือครู หนังสือเสริมประสบการณ์ คู่มือการเรียนการสอนหนังสือแบบฝึกหัด ฯลฯ ขึ้นใหม่

กรมวิชาการ (2539) กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นไว้ 4 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. ปรับรายละเอียดของเนื้อหาโดยสามารถลดหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาจากหัวข้อหรือขอบข่ายที่ระบุไว้ในคำอธิบายของทุกกลุ่มประสบการณ์หรือในคำอธิบายรายวิชาวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีทุกรายวิชา ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้จุดประสงค์ หัวข้อหรือขอบข่ายเนื้อหาและคาบเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บทเปลี่ยนไป

2. ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม โดยสามารถกระทำได้ทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกรายวิชา ด้วยการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมที่ปฏิบัติในการเรียนการสอนของกลุ่มวิชา / รายวิชานั้น ๆ จากกิจกรรมที่ระบุไว้ใน คำอธิบาย / คำอธิบายรายวิชา ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมที่ปรับหรือจัดขึ้นจะปรากฏอยู่ในแผนการสอน และประการสำคัญ

ที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นด้วยการปรับหรือจัดกิจกรรมเสริมนี้ จะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาเรียน ตลอดจนเนื้อหาเปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท

3. จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หรือสร้างรายวิชาเพิ่มเติมในประเภทวิชาเลือก เป็นการจัดทำจัดทำคำอธิบาย หรือจัดทำรายวิชาขึ้นใหม่หลังจากที่ศึกษาพบว่า สิ่งที่ต้องการพัฒนานั้นไม่มีปรากฏในจุดประสงค์การเรียนรู้ของ กลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชา/กลุ่มวิชาใด ๆ ในหลักสูตรแม่บท

4. จัดทำสื่อการสอนขึ้นใหม่ โดยการจัดทำหนังสือคู่มือครูหนังสือประสบการณ์แบบฝึกหัดหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ขึ้นใหม่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาและสภาพของท้องถิ่น ทั้งนี้ สื่อการเรียนการสอนที่ท้องถิ่นจะพัฒนาขึ้นใหม่นี้ อาจจะใช้คำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่แล้วหรือเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

5. ปรับปรุงเลือกสื่อการเรียน เลือกใช้สื่อการเรียนโดยการปรับปรุงสื่อที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมกับท้องถิ่น หรือเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นลักษณะนี้ เป็นการปรับปรุงเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา ทุกกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชาต่าง ๆ และสอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

จากแนวคิดของนักการศึกษา สรุปได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีลักษณะ 5 ลักษณะดังนี้

1. การปรับหรือเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาสาระ
2. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
3. การจัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมหรือจัดทำรายวิชาขึ้นใหม่
4. การปรับปรุงเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
5. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่

2.4 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 124) กล่าวถึงบุคคลที่มีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้แก่

ก. ครูหรือผู้สอน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอนและมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทเป็นอย่างดี

ข. ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้สามารถให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ค. ศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ง. วิทยากรท้องถิ่น หรือประชาชนที่มีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านสภาพปัญหา และความต้องการของสังคมในท้องถิ่นนั้น ๆ

จ. นักวิชาการ ซึ่งได้แก่ อาจารย์จากวิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย

วิไลวรรณ เหมือนชาติ (2538) กล่าวว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรประกอบไปด้วยบุคลากร 2 ฝ่าย คือ

1. บุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร นักเรียน

2. บุคลากรภายนอกโรงเรียน ได้แก่

2.1 นักวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา อาจารย์จากวิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย

2.2 ตัวแทนประชากรในสังคม ได้แก่ผู้ประสบความสำเร็จในแต่ละสาขาอาชีพ รวมทั้งผู้สนใจ

2.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมวิชาการ (2542) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ครู / ศึกษานิเทศก์ (Teacher / Supervisors)

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร (Curriculum Specialist) รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ การเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการวิจัยหลักสูตร

3. ผู้บริหารโรงเรียน (Principals)

4. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา / ผู้ทรงคุณวุฒิ (Special Experts)

5. ผู้แทนชุมชน / ท้องถิ่น (Lay Public Representatives)

6. นักเรียน (Students)

เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974 อ้างถึงใน เสาวนีย์ เยาวโรจน์. 2544) กล่าวว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรประกอบด้วย

1. บุคคลภายในโรงเรียน เช่น นักเรียน ครู

2. บุคคลภายนอกโรงเรียน เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร นักการศึกษาในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน

โบแชมป์ (Beauchamp. 1968) กล่าวว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม

2. นักวิจัยทางด้านหลักสูตร

3. ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักบริหารการศึกษา

4. ตัวแทนประชาชน

5. นักเรียน

เดวิด จี. อาร์มสตรอง (David G. Armstrong. 1989) กล่าวถึง ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร (Curriculum Specialist)
2. ครู / ศึกษานิเทศก์ (Teacher / Supervisors)
3. ผู้บริหารโรงเรียน (Principals)
4. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา / ผู้ทรงคุณวุฒิ (Special Experts)
5. ผู้แทนชุมชน / ท้องถิ่น (Lay Public Representatives)

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรประกอบด้วยบุคลากร 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร, ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาต่าง ๆ เป็นต้น กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้แทนของชุมชน / ท้องถิ่น กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มครูผู้ใช้หลักสูตรด้วยตนเอง และกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มนักเรียน บุคคลเหล่านี้ต่างมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร, ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาต่าง ๆ เป็นผู้ที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เพราะนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาต่าง ๆ ย่อมมีความรู้อย่างลึกซึ้งตามธรรมชาติของแต่ละวิชา ในสาขาที่ตนเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้อง ซึ่งกรมวิชาการ (ม.ป.ป. : 20) ได้กล่าวถึงหน้าที่ และบทบาทของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา คือ เป็นผู้ที่เลือกเนื้อหาสาระ และกำหนดขอบเขตของเนื้อหา แนวคิดของสาขาวิชานั้น เพื่อนำไปจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา และกำหนดคำอธิบายรายวิชา เป็นหัวข้อหรือความคิดรวบยอดของเรื่องนั้น ๆ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีศึกษาตามศาสตร์ของสาขาวิชานั้น เพื่อเป็นแนวทางของการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาเนื้อหาสาระของวิชาที่ถูกคัดเลือกมาใช้ในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. ผู้แทนของชุมชน / ท้องถิ่น ซึ่งกรมวิชาการ (ม.ป.ป. : 20) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้แทนของชุมชน / ท้องถิ่นสรุปได้ว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดหัวข้อเรื่อง รายละเอียดของเนื้อหาสาระตามความต้องการของบุคคลในท้องถิ่น และความสนใจของท้องถิ่น

3. บทบาทของครูในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กล่าวคือ ครู นับว่าเป็นบุคคลที่เป็นผู้ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนด้วยตนเอง ดังนั้น บทบาทของครูจึงต้องมีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง (กรมวิชาการ. 2542)

ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒนสกุล (2532) ได้กล่าวไว้ว่า ครูอาจารย์เป็นผู้ใช้หลักสูตรในห้องเรียน จึงมีหน้าที่และบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตร ดังนั้น ครูจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ

สจัต อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนในฐานะผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง จึงมีบทบาทดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างชัดเจน
2. ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
3. ทำการสอนให้มีประสิทธิภาพที่สุด
4. แสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการใช้หลักสูตร

ดังนั้นบทบาทของครู จะต้องเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและสอดคล้องกับหลักการ จุดมุ่งหมายและแนวการดำเนินการของหลักสูตร ซึ่งจะให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนจนสามารถบรรลุจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

นักเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นนักเรียนควรต้องมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดในการนำไปใช้ เพราะนักเรียนเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากหลักสูตร และหลักสูตรที่ดีย่อมตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน มีนักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่ของนักเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

ดอลล์ (Doll. 1986 ; อ้างถึงใน สุกัญญา ร้อยพילה. 2542 : 49) มีความเห็นว่า นักเรียนคือผู้บริโภคของการศึกษา ดังนั้นนักเรียนควรเป็นผู้ให้ข้อมูลกับนักการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการร่างหลักสูตร โดยการตอบแบบสอบถามการแสดงความคิดเห็น ในเนื้อหาวิชาที่เรียน การให้สัมภาษณ์ และการมีส่วนร่วมศึกษาหลักสูตร

กรมวิชาการ (2536) มีความเห็นว่า ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่มีโอกาสร่วมปฏิบัติงานในคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรก็ตาม แต่ผลทางด้านความคิดและการปฏิบัติของนักเรียนก็ได้มีบทบาท ที่สำคัญในทางอ้อมที่ส่งผลมาให้คณะทำงานพัฒนาหลักสูตรต้องนำไปพิจารณาบทวนว่าตัวหลักสูตรที่ใช้อยู่ก็ดี กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผลก็ดี มีข้อดีข้อด้อยตรงไหนและอย่างไร ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ จากผู้เรียนจึงมีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรด้วย

บทบาทของนักเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นสามารถกล่าวได้ว่า นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรในการ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจความต้องการ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กรมวิชาการ (2544) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรเพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา คือ หลักสูตรและการเรียนการสอนตามมาตรฐาน คือสิ่งที่ครูจะสอน และจะสอนสิ่งนั้นอย่างไร ในบริบทของมาตรฐานที่ประเทศกำหนดไว้ ดังนั้น มาตรฐานจึงเป็นจุดเริ่มต้นของระบบพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ท้องถิ่น / สถานศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง และความเป็นมาตรฐานของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหลักสูตรในระดับชาติเสียก่อน โดยมี เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือบริหารจัดการหลักสูตร คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คู่มือการวัดและประเมินผล คู่มือบริหารจัดการแผนและอื่น ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้มีความชัดเจนขึ้น

ความเป็นมาตรฐานของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย

สาระหลัก

มาตรฐานแกน

- มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark)
- มาตรฐานการเรียนรู้เลือก (สำหรับ ช่วงชั้นที่ 3 และ ช่วงชั้นที่ 4)

สาระหลัก (Stand)

ประกอบด้วยสาระ 5 สาระ ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา : ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง : วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ : การจัดการทรัพยากรเพื่อการดำรงชีวิต

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ : เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ : มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน (Standard)

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระนั้น

สาระ	มาตรฐาน
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	มาตรฐาน ส 1.1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่ตนนับถือและสามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน
	มาตรฐาน ส 1.2 ยึดมั่นในศีลธรรม การกระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงามและศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
	มาตรฐาน ส 1.3 ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมและศาสนพิธีของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงามและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคนบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และสังคมจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระ	มาตรฐาน
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระหว่างที่ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาข้อมูล ภูมิศาสตร์สนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้ และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark)

เป็นความคาดหวังในตัวผู้เรียนว่าผู้เรียนควรรู้ และสามารถทำอะไรได้ตามมาตรฐานเมื่อเขาเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 การที่ไม่ระบุมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีก็เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น สถานศึกษามีอิสระ ที่จะกำหนดและลำดับ สิ่งที่จะเรียนจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ 4 - 6 และจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ 4 - 6 ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและผู้เรียนได้เอง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้นอกเหนือจากใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดประสบการณ์หรือสิ่งที่จะให้ผู้เรียนเรียนแล้ว ยังคาดหวังว่าในกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ครั้งหนึ่ง ๆ สามารถสนองมาตรฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้หลายข้อ การแยกเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละมาตรฐานของแต่ละสาระหลักออกเป็นข้อ ๆ นั้น มิได้หมายความว่าผู้เรียนต้องมีภาพความสำเร็จในการบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นข้อนั้น ๆ ต่อการเรียนเพียงครั้งเดียว

ทั้งมาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นความคาดหวังที่ครอบคลุมสาระความรู้ ความสามารถ ค่านิยม จริยธรรม และคุณธรรม โดยเขียนไว้บนพื้นฐานของการเรียนรู้ของผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแต่ละช่วงชั้น มิได้หมายความว่าให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ้นสุดเฉพาะในช่วงชั้นเท่านั้น มาตรฐานการเรียนรู้เหล่านี้ ถ้าจำเป็นยังสามารถเรียนรู้ซ้ำได้อีกในช่วงชั้นปีต่อไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น บางอย่างต้องส่งสมต่อไป ในช่วงชั้นที่สูงขึ้นด้วย สิ่งที่เราคาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นอยู่บนพื้นฐานที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาตามวัย ระดับพัฒนาการ และตามชั้นปีของเขาด้วย

ทั้งมาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จากสาระต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกันที่จะต้องนำมาผสมผสานกันในการเรียนการสอนครั้งหนึ่ง ๆ ตลอดปี ในมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแต่ละข้อ มิได้เป็นการรวบรวมรายการความรู้ ทักษะ ค่านิยมและจริยธรรม ที่ครูจะหยิบยกมาสอนเพียงครั้งเดียว ประเมินครั้งเดียว แล้วจะบันทึกไว้ว่าการเรียนต่าง ๆ ตลอดทั้งปี การจำแนกมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อ ๆ ก็มิได้หมายถึงการเรียงลำดับก่อนหลัง หรือลำดับความสำคัญแต่อย่างใด มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นเสมือนตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นนั้น ซึ่งอาจประเมินหรือไม่ประเมินด้วยแบบทดสอบข้อเขียนและแบบประเมินแบบอื่น ๆ ก็ได้

การจะนำสาระหลักมาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นมาจัดไว้ในหลักสูตรอย่างไรแล้วจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้อะไร ใช้เวลาเรียนเท่าไร จะสอนในชั้นปีใด และประเมินผลอย่างไร ให้เป็นไปตามมาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่วางไว้ ถือเป็นความรับผิดชอบและการตัดสินใจของสถานศึกษาเอง อย่างไรก็ตามการนำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นมาจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละปีหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Learning Outcome) และกำหนดสาระการเรียนรู้ (Topic of Content) จะทำให้สถานศึกษาเห็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรตามมาตรฐานกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน

มาตรฐานการเรียนรู้เลือก (สำหรับช่วงชั้นที่ 3 และ ช่วงชั้นที่ 4)

สาระ	มาตรฐาน
สาระหลักที่ 1 ศาสนา : ศีลธรรม และจริยธรรม	มาตรฐานที่ 1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรม ประวัติความสำคัญ หลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เชื่อมั่นในการทำความดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
สาระหลักที่ 2 หน้าที่พลเมือง : วัฒนธรรมและการ ดำเนินชีวิตในสังคม	มาตรฐานที่ 2.1 มีคุณธรรมและปฏิบัติตนตามบทบาทการเป็นพลเมืองดีในสังคมไทย สังคมโลก รู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกสามารถนำภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล มาใช้ในการดำเนินชีวิต มาตรฐานที่ 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตระหนักในความสำคัญของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เคารพและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ : การจัดการ ทรัพยากร	มาตรฐานที่ 3.1 เข้าใจหลักการ กระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ลักษณะและความสัมพันธ์ของระบบสถาบันทางเศรษฐกิจในโลก สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจในครอบครัวและสังคมอย่างมีวิสัยทัศน์และเห็นแนวทางการลงทุนการแข่งขันกับนานาชาติอย่างเสมอภาค
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ : กาล เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง	มาตรฐานที่ 4.1 นำกระบวนการทางประวัติศาสตร์มาศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ นับตั้งแต่อดีตต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันได้อย่างลุ่มลึกเป็นระบบ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดสังเคราะห์ วิเคราะห์และสรุปเป็นความคิดรวบยอด และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่น่าไปใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

สาระ	มาตรฐาน
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ : มนุษย์ กับสิ่งแวดล้อม	มาตรฐานที่ 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพ กระบวนการหน้าที่และมิติสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ (Spatial Perspective) ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ (Space) มีความสามารถในการใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูลภูมิศาสตร์สารสนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาวะประชากร การพัฒนาสังคมและคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างเวลา

กำหนดให้

ประถมศึกษาปีที่	1 - 6	เรียน	800 – 1000	ชั่วโมงต่อปี
มัธยมศึกษาปีที่	1 - 3	เรียน	1000 – 1200	ชั่วโมงต่อปี
มัธยมศึกษาปีที่	4 - 6	เรียน	มากกว่า 1200	ชั่วโมงต่อปี

และให้

ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนเป็นรายปี
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 เรียนเป็นรายภาคการศึกษา

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานแล้ว ยังใช้เป็นกรอบในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการมีความสามารถ และมีความสำเร็จทางการเรียนในระดับใด เพื่อนำผลมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ รวมทั้งรับการประเมินจากภายนอกด้วย

เนื่องจากการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ มีการทำโครงการ/โครงงาน เป็นผู้ผลิตผลงาน รวมทั้งมีการทำงานกลุ่ม และการจัด

ทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ด้วย ดังนั้นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ดังกล่าวจะเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ เพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดการวัด และประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ ผสมผสานไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจะครอบคลุมความรู้ ทักษะ ความประพฤติ พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการ หรือแฟ้มสะสมงานสะท้อนการสั่งสมการเรียนรู้ของผู้เรียนมาอย่างต่อเนื่อง การวัดและประเมินผลจะต้องกระทำในหลายบริบทอันได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เน้นความสามารถและคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้เรียน จะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

1. **การทดสอบ** เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ ความคิด ความก้าวหน้าในสาระการเรียนรู้ มีเครื่องมือวัดหลายแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ บรรยายความ แบบเติมคำสั้น ๆ แบบถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น

2. **การสังเกต** เป็นการประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนความสัมพันธ์ในระหว่างทำงานกลุ่ม ความร่วมมือในการทำงาน การวางแผน ความอดทน วิธีการแก้ปัญหา ความคล่องแคล่วในการทำงาน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนรู้ การสอน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ การสังเกตนั้นครูผู้สอนสามารถทำได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะมี การสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดเวลาและบุคคลที่จะสังเกต หรือการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการสังเกตโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง โดยครูผู้สอนจัดทำเครื่องมือประกอบการสังเกต โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของสิ่งที่สังเกต กำหนดเกณฑ์และร่องรอยที่จะใช้เป็นแนวทางในการสังเกตด้วย แล้วจัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบประมาณค่า (Rating Scale) เป็นต้น

3. **การสัมภาษณ์** เป็นการสนทนาซักถามพูดคุย เพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นอย่างชัดเจน ในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ / โครงการงาน การทำงานกลุ่ม กิจกรรมประจำวัน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ อาจเป็นตัวผู้เรียนเอง เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนด้วย การสัมภาษณ์อาจทำอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดวัน เวลา และเรื่องที่สัมภาษณ์ อย่างแน่นอน และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยไม่เฉพาะเจาะจง

โดยครูผู้สอนจะต้องตั้งข้อคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อจะได้พูดคุยได้ตรงประเด็น

4. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำ การปฏิบัติงานเพื่อประเมินการสร้างผลงานชิ้นงานให้สำเร็จ การสาธิต การแสดงออกถึงทักษะและความสามารถที่ผู้เรียนให้ปรากฏในงานที่ตนสร้างขึ้น การประเมินภาคปฏิบัติจะต้องจัดทำเครื่องมือประเมิน โดยครูผู้สอนจัดทำประเด็นการประเมิน และองค์ประกอบการประเมิน และจัดทำเครื่องมือประกอบการประเมินด้วยเช่น scoring rubric, rating scale และ checklist เป็นต้น

5. Scoring Rubric เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบและประเด็นที่จะประเมิน เพื่ออธิบายลักษณะของคุณภาพงานหรือการกระทำเป็นระดับคุณภาพหรือปริมาณ หรือระดับความสามารถเพื่อเป็นแนวทางในการประเมิน และเป็นข้อมูลสำคัญแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้ทราบว่าผู้เรียนรู้อะไร ทำได้มากเพียงใด มีคุณภาพผลงานเป็นอย่างไร โดยผู้ประเมินอาจจะให้คะแนนเป็นภาพรวมหรือจำแนกองค์ประกอบก็ได้

6. การประเมินแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน การบูรณาการ ความรู้ ประสบการณ์ ความพยายาม ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่เกิดจากการสะสม รวบรวมผลงาน การคัดเลือกผลงาน การสะท้อนความคิดเห็นต่อผลงาน รวมทั้งการประเมินผลงาน การประเมินแฟ้มสะสมผลงานจะประเมินการจัดการความคิดสร้างสรรค์ หลักฐานแสดงความรู้ ความสามารถในการผลงาน อันแสดงถึงคุณสมบัติผลศักยภาพของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้

ที่ผ่านมาสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด การเรียนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต้องมีชีวิตชีวา มีสีสันของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนอาจมีตั้งแต่ของง่าย ๆ จำพวกกระดาษ ดินสอ ไปจนถึงอุปกรณ์การสื่อสารเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ บุคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ นอกจากนั้นการให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ก็ถือเป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย

ห้องเรียน ควรประกอบด้วย สื่อ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ มีผนังห้องที่มีสีสันไว้จัดแสดงผลงานต่าง ๆ มีลูกโลก แผนที่ ให้ผู้เรียนได้สัมผัสจับต้องได้ มีแหล่งความรู้ เอกสารหลักฐาน ทั้งที่เป็นแหล่งปฐมภูมิทุติยภูมิ ของจำลอง ของจริง ภาพงานศิลปะ ดนตรี วรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา มีสื่อประกอบ คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ซอฟต์แวร์ เพื่อการสืบค้นข้อมูล และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อให้เรียนรู้สิ่งที่นำไปตามสภาพที่เป็นจริง

สื่อการเรียนรู้บางอย่าง ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมกลับไปบ้านได้ เพื่อให้นำไปศึกษา

ร่วมกันกับคนในครอบครัว โดยถือว่าสมาชิกในครอบครัวก็เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกแหล่งหนึ่ง
เกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่

1. สามารถสนองมาตรฐาน มาตรฐานการเรียนรู้และเป้าหมายของโรงเรียนได้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องอ้างอิงมาตรฐานที่วางไว้ได้ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานในสาระหลักเรื่องใดบ้าง

2. สาระในสื่อเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นการให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพสังคมวัฒนธรรมที่หลากหลาย

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจ แก้ปัญหา ส่งเสริมการคิด
 วิจัย วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์

4. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมต่อสังคม

5. ให้สาระความรู้ทั้งในแนวลึกและกว้างขวาง

6. เนื้อหาสาระถูกต้อง ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน

7. สาระความรู้เอื้อให้เกิดการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้ง
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

8. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและครู เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน

9. จัดเตรียมให้ครูเห็นแนวทางการนำไปใช้สอน การออกแบบกิจกรรมการเรียน
 การสอนเพื่อการทบทวน ขยายประสบการณ์ การนำความรู้ไปใช้ และการประเมินแนวคิด
 ทักษะ ค่านิยม จริยธรรม

10. เอื้อต่อการให้ครูออกแบบการสอนที่สนองรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของ
 ผู้เรียน

11. เอื้อต่อการให้ครูได้ออกแบบการสอนที่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ

4. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

กลุ่มสังคมศึกษาเป็นกลุ่มวิชาที่สามารถพัฒนาหลักสูตรได้เลยเพราะพื้นฐานของวิชา
 มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นโดยตรง กรมวิชาการ (2542) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร
 ท้องถิ่น กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ดังสรุปได้ ดังนี้

1. **ปรับปรุงการเรียนการสอน** หรือกิจกรรมเสริม โดยให้เหมาะสมสอดคล้อง
 กับสภาพความเป็นไปของท้องถิ่นตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเท่านั้น แต่จะไม่ไปเปลี่ยนแปลง
 รายละเอียดของเนื้อหาสาระจากหัวข้อในคำอธิบายรายวิชาหรือเพิ่มจำนวนคาบเวลาเรียนจากที่
 กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดทำรายวิชาขึ้นมาใหม่

ขั้นตอนของการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนควรพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพ/ปัญหาในท้องถิ่นและแนวทางการปรับสภาพกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับท้องถิ่นของตน
2. ศึกษาวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้แล้วในหลักสูตรแล้วกำหนดโครงสร้างเนื้อหาที่สอน
3. จัดทำแผนการสอนโดยให้มีกิจกรรมหลัก และกิจกรรมเสริมในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

2. ปรับรายละเอียดของเนื้อหา จากหัวข้อที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนไป จากที่กำหนดในหลักสูตรท้องถิ่นสามารถดำเนินการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในลักษณะของความคิดรวบยอดรวมทั้งสามารถปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับแต่ละรายวิชาขึ้นเองได้ โดยทำความเข้าใจในความคิดรวบยอดหรือสาระของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนก่อน

ขั้นตอนการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และคาบเวลาที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแม่บท
2. กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องการลดหรือเพิ่มจากประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 1.
3. นำเอารายละเอียดในข้อ 2 ไปปรับเข้าในโครงสร้างขอบเขตของเนื้อหาในแต่ละวิชา แล้วจัดทำสื่อขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร
4. พิจารณาปรับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จัดทำไว้ในข้อ 3

3. การปรับปรุงหรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม ด้วยการเลือกปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว โดยเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น โดยการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนทั้งในหนังสือเรียน คู่มือครู แนวการสอน แผนการสอน หนังสือเสริมประสบการณ์ที่มีอยู่ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและเป็นปัจจุบันขึ้น ทั้งนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงคาบเวลาที่มีอยู่เดิม แต่จะสอดคล้องกับจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น

4. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา คำอธิบายรายวิชา และความต้องการของท้องถิ่น อีกทั้งผู้สอนยังสามารถจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ได้ทันทีหากมีความจำเป็นต้องจัดทำ เพื่อให้สามารถนำมาใช้จัด

กิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่ ที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาในหลักสูตรแม่บท โดยรายวิชาที่ทำขึ้นมาใหม่นี้จะต้องไม่เป็นเนื้อหาหรือรายวิชาที่ซ้ำซ้อนกับเนื้อหาหรือรายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตร

จากแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทางไว้ นั้น สรุปได้ว่า รายวิชาในกลุ่มสังคมศึกษาทุกรายวิชา สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สัมพันธ์กับความต้องการในท้องถิ่นเป็นหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ไว้ 5 ลักษณะดังนี้ (เสาวนีย์ เยาวโรจน์. 2544)

1. การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม
2. การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาสาระ
3. การปรับปรุงหรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม
4. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่
5. การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่

5. บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นเป็นหน่วยย่อยของเนื้อหาใน สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย มาตรฐานการเรียนรู้ข้อที่ 3 รู้และเข้าใจประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติและปฏิบัติ สาระการเรียนรู้ ข้อที่ 1 ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยหลักสูตรได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหรือท้องถิ่นของตน สามารถปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นของตนโดยมีคำอธิบายเนื้อหาในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 252 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และคำอธิบายเนื้อหาในหลักสูตรประถมศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

บุคคลสำคัญ

สังเกต รวบรวมข้อมูลของบุคคล ผู้กระทำคุณงามความดีแก่ชาติ บ้านเมืองในอดีต ปัจจุบันอภิปราย วิเคราะห์ประเมินคุณงามความดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของบุคคลนั้น ๆ อธิบายความสำคัญของการบำเพ็ญคุณงามความดีต่อชาติบ้านเมือง สรุปเป็นแนวทางการบำเพ็ญตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและประพฤติดนในแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองและมี

ประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการวิเคราะห์ สรุปหลักการ บำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง เห็นคุณค่าของการกระทำคุณงามความดี เคารพ ยกย่อง ผู้ที่สมควรเอาเป็นตัวอย่าง กตัญญู และปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสมกับตนเอง และเป็นผลดีต่อ สังคม (สุกัญญา ร้อยพילה. 2545)

ความหมายและความสำคัญของบุคคลสำคัญ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2539) ได้กล่าวว่า บุคคลสำคัญ คือ ผู้ที่ทำความดี สร้างผลงานดีเด่นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นผู้มีคุณธรรม มีความสามารถในด้านต่าง ๆ และได้ อุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม จนได้รับการยกย่องเชิดชูให้เป็นบุคคลสำคัญของชาติ หรือท้องถิ่น การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลสำคัญในอดีต ในปัจจุบัน หรือใน ท้องถิ่นจะช่วยเตือนใจให้เราเห็นคุณค่าของการทำความดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เราจะเห็นตัวอย่างของการทำความดี การเสียสละเพื่อส่วนรวม ความเพียรพยายาม ความ อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานดีเด่นในด้านต่าง ๆ ซึ่งเราสามารถนำมาเป็นแนวทางและเป็นหลักในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมและชาติ บ้านเมือง

พนัส หันนาคินทร์ (2540) ได้กล่าวว่า บุคคลสำคัญเป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่น ประกอบ คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ เป็นที่ยอมรับยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็น บุคคลสำคัญของชาติ การที่อนุชนรุ่นหลังจะได้ศึกษาชีวประวัติของบุคคลเหล่านั้น เพื่อเป็น แบบอย่างของการทำความดี ที่เป็นเครื่องเตือนใจให้เห็นคุณค่าของคุณงามความดี ที่มุ่งมั่น กระทำมาความเป็นผู้ที่เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมนานาประการอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคม ประเทศชาติ ที่อนุชนรุ่นหลังจะพึงนำมาเป็นแนวทางในความคิดและการประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง อันเป็นเกียรติประวัติแก่ตนเองและวงศ์ตระกูลตลอดไป

สุกัญญา ร้อยพילה (2542) ให้ความหมายว่า บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ประกอบคุณงามความดี สร้างผลงานดีเด่นที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนหรือทำ ประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองจนเป็นที่ยอมรับมีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักกันทั่วไปของคนใน ท้องถิ่น ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะเป็นบุคคลสำคัญในอดีตหรือปัจจุบัน ซึ่งผลงานและคุณงามความดี ของท่านเหล่านั้นจะเป็นที่จดจำและระลึกถึง อีกทั้งยังป็นแนวทางหรือแบบอย่างในการประพฤติ ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นของตนหรือประเทศชาติบ้านเมืองสืบต่อไป

จากการศึกษาความหมายของบุคคลสำคัญดังที่ได้กล่าวมา อาจกล่าวได้ว่า บุคคล สำคัญระดับท้องถิ่น หมายถึงบุคคลที่ประกอบคุณงามความดีด้วยความเสียสละต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ จนเป็นที่ยอมรับ ยกย่องและสรรเสริญของคนในชุมชน ท้องถิ่นและ ประเทศชาติอันพึงนำความคิด และการประพฤติปฏิบัติ ของบุคคลเหล่านั้นมาเป็นแนวทาง แบบอย่าง เพื่อก่อประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติสืบต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

อุตสาห์ พาสกุล (2531) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีบทบาทน้อยมาก ในการมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) พบว่า เนื้อหาสาระนำมาปรับหลักสูตรได้ในระดับน้อยมาก กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเนื้อหาส่วนใหญ่มาปรับใช้ได้ในระดับน้อยมากมีบางเรื่องที่ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ดีมาก คือ เรื่องการทำความสะอาดร่างกาย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเนื้อหาบางส่วนปรับใช้ได้ดี แต่กลุ่มประสบการณ์พิเศษด้านอาชีพในท้องถิ่น เนื้อหาสาระ ส่วนใหญ่ปรับได้ใช้ได้ในระดับดีมาก สำหรับปัญหาและอุปสรรคของครูในการปรับหลักสูตรประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรที่ดีพอ เอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของครู ขาดแหล่งบริการทางวิชาการที่รวบรวมเอกสารประกอบหลักสูตร

นิภาพร ด้ายทอง (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรหน่วยย่อยสารเคมี กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การพัฒนาหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรเพื่อใช้ในการเรียนการสอนหน่วยย่อยสารเคมี กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย แผนการสอน 9 แผนการสอน จำนวน 28 คาบ มีเนื้อหาสาระ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหน่วยที่พัฒนาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งครูสามารถใช้ปฏิบัติการสำหรับดำเนินการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ ส่วนผลการประเมินความคิดเห็นของครูกลุ่มทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีความน่าสนใจในระดับมาก ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการสอนของครู มีความสนใจในระดับปานกลาง

วรารภรณ์ บางเลี้ยง (2534) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร ทุกหน่วยงานมีการดำเนินงานด้านการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตร เพื่อนำไปใช้มากกว่าการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการดำเนินงานในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้จาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงไปตามลำดับจนถึงระดับโรงเรียน ส่วนกลุ่มการทำงานและพื้นฐาน สามารถปรับ กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงไปตามลำดับจนถึงระดับโรงเรียน ส่วนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้เป็นส่วนใหญ่ สำหรับ

ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่
ทักษะในการพัฒนาหลักสูตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและแหล่งความรู้

ศิริชัย อนันตผล (2534) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง
กับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5
พบว่า ด้านการศึกษาหลักสูตรแม่บท ครูได้รับการแนะนำจากศึกษานิเทศก์ และโรงเรียน
โดยให้ศึกษาจากตัวเอกสารหลักสูตร ส่วนด้านการศึกษา สรรวจ ข้อมูลของท้องถิ่นให้ศึกษาโดย
วิธีศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ในด้านการวิเคราะห์ข้อสนเทศทางการศึกษา และจัดทำ
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ให้ครูมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ส่วนด้าน
การพิจารณาหลักสูตร/รายวิชาตามลักษณะต่าง ๆ มีการเสนอแนะให้ ปรับกิจกรรมการเรียน
การสอนหรือกิจกรรมเสริม ปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหา เลือกใช้ ปรับปรุงเพิ่มเติมสื่อที่มี
อยู่แล้ว และการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นมาใหม่ ทุกลักษณะมีการดำเนินการ ยกเว้นการจัดทำ
เนื้อหา/รายวิชาขึ้นมาใหม่ สำหรับปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่พบคือ ส่วนใหญ่ขาดเอกสารที่เสนอแนะ
แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของ ท้องถิ่น และยังขาดวิทยากร
ผู้รู้มาให้คำแนะนำ

วิจิตร ไชยศิลป์ (2536) ศึกษาเรื่อง การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตาม
หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 28521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรส่วน
ใหญ่ คือ ขาดเอกสารและแหล่งความรู้สำหรับให้ครูศึกษาและค้นคว้า ขาดวัสดุ และงบประมาณ
ในการดำเนินงาน ครูส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยร่วมกันจัดทำในระดับกลุ่มโรงเรียนและเสนอแนะให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ชอุ่ม กรไกร (2537) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิด
เห็นว่าโรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการใน
การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมากความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูวิชาการ
โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นและความต้องการในการพัฒนา
หลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

วิไลวรรณ เหมือนชาติ (2538) ศึกษาเรื่อง การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาและ
ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุรินทร์ พบว่า การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ดำเนินการปรับในกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพ ปัญหา คือ ขาดผู้เสนอแนะแนวทาง ในด้านการปรับ/เพิ่มลด รายละเอียดเนื้อหา
ส่วนใหญ่เป็นการปรับรายละเอียดทุกกลุ่มประสบการณ์ ปัญหา คือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ

เพราะไม่มีผู้เสนอแนะแนวทางในด้านการปรับสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นการปรับในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาคือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการแนะนำ ขาดการส่งเสริม และขาดเอกสาร/แหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้า ส่วนด้านการจัดทำเนื้อหารายวิชาขึ้นใหม่ส่วนใหญ่ดำเนินการในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ปัญหาคือ ขาดความรู้ ความเข้าใจ และการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรที่จัดทำส่วนใหญ่เป็นคู่มือครู คู่มือการสอน ปัญหาคือ ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้า

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า สภาพการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนด้านการสร้างหลักสูตร หลักการ แนวคิดส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน โรงเรียนส่วนใหญ่พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยครูผู้สอน ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 และในวิชาเลือกเสรี ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่ เชิญปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ด้านเกษตรกรรมมาเป็นวิทยากรในบางเนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตและเทคนิคการเสริมแรงทางบวก สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นของจริงที่ได้จากแหล่งทรัพยากรในชุมชน การวัดและประเมินผลด้านการสังเกตและใช้เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ ด้านการประเมินผลด้านหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่พิจารณาจากผลการปฏิบัติและผลงานของผู้เรียน ส่วนด้านการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของโครงการและขาดแคลนงบประมาณ สำหรับปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคือขาดแคลนงบประมาณ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของโครงการปราชญ์ชาวบ้านไม่มีเวลา กิจกรรมการเรียนการสอนใช้เวลามากกว่าที่กำหนด และครูผู้สอนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอน

สุรพร บำรุง (2544 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำปลาส้ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา อัตราเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล แผนการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนเท่ากับร้อยละ 70.58

สุนันทา พุทธวรรณะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอโศกราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนยังคงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การเลี้ยงโคนม โดยการให้สัมภาษณ์นักเรียน การเป็นวิทยากรในชั้นเรียน การทำหน้าที่ฟาร์มสาธิต การให้บริการศึกษาดูงานในองค์กรท้องถิ่น และการร่วมเสียสละเงิน แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ชุมชนไม่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเพราะมีการนัดหมายล่วงหน้า และชุมชนรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ และรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับ

โรงเรียนและเห็นด้วยกับทางโรงเรียนที่ขยายหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมเพิ่มเติมไปยังระดับอื่น ๆ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อเล็กซานเดอร์ มินิเตอร์ (Alexander Miniter. 1982 : 4262 – A) (อ้างถึงในวิไลวรรณ มีสุวรรณ : 2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ Boundary Living : White Student and Adults study their Community thorough and Ethnographic 2 Ethnohistoric Perspective” เป็นการศึกษานำความรู้ทางวัฒนธรรมมาประกอบการเรียนการสอน และการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นโดยอาศัยแนวการศึกษาทางชาติพันธุ์วิทยา โดยมีนักเรียนผิวขาว ผิวดำ และผู้ใหญ่ในแฟรงค์ฟอร์ดตะวันออกของเมืองฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา เข้าร่วมศึกษาในโครงการการศึกษาประวัติความเป็นมาของประชาชนในชุมชน โดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน รวมทั้งจากเทปบันทึกเสียง เอกสาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ การให้สัมภาษณ์ใช้คำถามเกี่ยวกับความเชื่อทัศนคติแนวคิดในแง่เชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมและศาสนา ผลการวิจัยโดยอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในชุมชน ช่วยให้เข้าใจชุมชน และทำให้ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมในโรงเรียนและวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากันได้ดี

มอเรเดียน (Mooradian, 1986) (อ้างถึงใน เสาวนีย์ เขียวโรจน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “The Curriculum Planning in a Selected Schools District that lacks of Curriculum Staff Works.” วัดอุปประสงค์เพื่อคัดเลือกบุคคลในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 202 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 7 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 40 คน และได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษานิเทศน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรท้องถิ่นควรมีคุณสมบัติดังนี้คือ มีการศึกษาระดับปริญญา เป็นผู้บริหารการศึกษา และทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร ในการดำเนินการจัดหลักสูตรนั้นต้องมีการดำเนินร่วมกันกับบุคคลทุกฝ่ายดังกล่าว โดยจัดหลักสูตรให้ครอบคลุมทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสำหรับทรัพยากรที่นำมาพิจารณาในการจัดหลักสูตรได้แก่ องค์การการศึกษาในท้องถิ่น โครงการการจัดการศึกษา ครอบครัวยุคใหม่และสิ่งที่ท้องถิ่นให้ความสนใจ

แมคคาร์เตอร์ (McCarter. 1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “A study of the efforts to implement multicuturnal education in pulice schools curriculum.” เพื่อศึกษาการปรับหลักสูตรใน โรงเรียน ที่มีนักเรียนหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถใชหลักสูตรร่วมกันได้ในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นบริหารจาก 14 โรงเรียน ซึ่งมาจากส่วนต่างๆ ใน Oklahoma เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านกำหนดนโยบาย

แนวทางการจัดหลักสูตรให้กับนักเรียนต่างวัฒนธรรมและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำไปใช้ โดยแบ่งขนาดโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มดังกล่าวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนต่างวัฒนธรรมได้ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและโรงเรียนที่มีนักเรียนต่างวัฒนธรรมสามารถนำหลักสูตรที่ปรับแล้วไปใช้ได้

ฮอล (Hall. 1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “The impact of the core knowledge curriculum on the achievement of seventh and eight grade students,” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจถึงอิทธิพลของหลักสูตรใหม่ ที่มีผลต่อความสำเร็จของนักเรียนระดับกลางในโรงเรียนของรัฐบาลในรัฐจอร์เจีย ความแตกต่างที่สำคัญใน ITBS score ระหว่างนักเรียนเกรด 9 กับนักเรียนเกรด 10 ที่ถูกสอนด้วยหลักสูตรใหม่ เปรียบเทียบกับนักเรียนที่ถูกสอนด้วย หลักสูตรท้องถิ่น และศึกษาถึงอัตราส่วนของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษและ คณิตศาสตร์ ที่สอบไม่ผ่านในเทอมแรก รวมไปถึงอัตราส่วนของนักเรียนที่คงเรียนต่อไปจนถึง เกรด 10 พบว่า มีความแตกต่างในด้านสถิติในวิชาการพัฒนาทักษะการอ่าน การคำนวณทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังไม่มี ความแตกต่างด้านสถิติของอัตรานักเรียน เกรด 10 ที่เรียนภาษาอังกฤษและ คณิตศาสตร์ที่สอบไม่ผ่านในเทอมแรก และสถิติของนักเรียนที่ยังคงเรียนจนถึง เกรด 10 หลักสูตรใหม่นี้ถูกพิจารณาเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นพบว่า การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าจะได้รับความร่วมมือและให้ความสนใจที่จะให้ข้อมูลจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างดี แต่ปัญหาที่พบโดยส่วนใหญ่คือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ใช้หลักสูตรมีความรู้และทักษะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อการปรับหลักสูตร รวมทั้งขาดแหล่งความรู้ในการค้นคว้า ขาดการสนับสนุนทางงบประมาณและ ด้านนโยบาย ส่วนทางด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญที่จะสนับสนุนหรือส่งเสริมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ต่อท้องถิ่นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
5. การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลอง ประมาณ 8 คาบ คาบละ 60 นาที โดยจัดระยะเวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 4 สัปดาห์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองและปรับใช้จากเครื่องมือ แบบประเมิน โครงร่างหลักสูตรของ ไชยรัตน์ ปราณี ซึ่งแบบประเมินดังกล่าว ได้ผ่านการดำเนินการหาคุณภาพแล้ว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์รายชื่อ และข้อมูลของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น
2. เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่
 - 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

- 2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม
- 2.4 แบบประเมินโครงร่างของหลักสูตรระดับท้องถิ่น

4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์รายชื่อและข้อมูลของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สร้างแบบ สัมภาษณ์แบบลึก เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการสอบถาม หรือสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับ ความต้องการที่จะเสนอรายชื่อของบุคคลสำคัญของท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้คือ

- 1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
- 1.3 นำแบบสัมภาษณ์ ไปทดลองใช้แล้ว นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1.1 ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
 - 2.1.2 ศึกษาขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.1.3 วิเคราะห์ จุดประสงค์และคาบเวลาเรียน โดยการนำหน่วยการเรียนรู้ การสอนมาวิเคราะห์หน่วยเนื้อหาย่อย จุดประสงค์การเรียนรู้ และคาบเวลาเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 แผน แผนละ 1 คาบ
 - 2.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างเสนออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ตรวจสอบความบกพร่องเกี่ยวกับ ลักษณะกิจกรรม เนื้อหาว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
 - 2.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ด้านการสอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เคยสอนมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน เพื่อประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรที่สร้างขึ้นหรือไม่เพียงใด
 - 2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่

ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรม ระยะเวลา และเนื้อหา ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างเสนออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารการวัดผล และประเมินผลต่าง ๆ

2.2.2 วิเคราะห์สาระเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัดเพื่อสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

2.2.3 สร้างเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการตรวจให้คะแนนโดยกำหนดแนวทางการตอบคำถามของแต่ละข้อและเกณฑ์การให้คะแนน

2.2.4 นำแบบทดสอบและใบเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อพิจารณาความถูกต้องเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำแบบทดสอบและใบเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านวัดผลจำนวน 3 ท่านพิจารณาความถูกต้องเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสม โดยการประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นไม่วัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.2.6 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้สูตร IOC

2.2.7 เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าแบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ (บุญชุม ศรีสะอาด)

2.2.8 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 34 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.2.9 นำแบบทดสอบมาหาค่าระดับความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r)

2.2.10 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (ntt) โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 168 - 170)

2.2.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับจริงไปใช้กับกลุ่ม

ตัวอย่าง

2.3 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมที่ต้องการวัด

2.3.3 สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมเสนอต่ออาจารย์

ผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อประเมินตรวจสอบสำนวนภาษา ในด้านความเหมาะสม ความกระชับ ความชัดเจน ให้ครอบคลุมจุดประสงค์ การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

2 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมอยู่ในระดับดี

1 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมอยู่ในระดับพอใช้

0 หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

แก้ไข

2.3.4 สร้างนิยมปฏิบัติการ (เกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมที่ต้องการวัด แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจสอบ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผล จำนวน 3 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องชัดเจน นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 แสดงตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ ระดับท้องถิ่น	ระดับ คะแนน			เกณฑ์การประเมิน
	2	1	0	
เห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่นของตน				องค์ประกอบ 1. มีความรู้และความเข้าใจประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 2. ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นตน 3. เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 4. นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบข้อ 1 และ องค์ประกอบข้ออื่นอีก 1 – 2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ
รวมคะแนน คิดเป็นร้อยละ				

2.4 แบบประเมินโครงร่างของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการปรับใช้จากเครื่องมือ แบบประเมินโครงร่างหลักสูตร ของไชยรัตน์ ปราณี (2545) เป็นแบบสอบถามที่สร้างจากเนื้อหาในหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มีความเหมาะสมมากที่สุด มาก

ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ส่วนประกอบที่ประเมิน ได้แก่ ความเป็นมาหรือหลักการ และเหตุผลของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง ส่วนประกอบที่ประเมิน ได้แก่ ความเป็นมา หรือหลักการ และเหตุผลของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินความสอดคล้องกันในแต่ละด้านขององค์ประกอบ

แบบประเมินโครงสร้างของหลักสูตร มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.4.1 ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร กำหนดประเด็นที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วเขียนเป็นข้อคำถาม

2.4.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในเรื่องความครอบคลุม ความเที่ยงตรง และความถูกต้องของภาษา

2.4.3 ปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4.4 นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แล้วนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

2.4.5 นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินโครงสร้างหลักสูตร

ตาราง 2 แสดงตัวอย่างการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร
ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักสูตร					
1. หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและเป็นการบูรณาการกับบริบทของท้องถิ่น					
2. หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติ					
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน					
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้และมีคุณค่าเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ					
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน					
6. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมาย					
7. เนื้อหาบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา					
7.1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์					
7.2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์					
7.3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน					
8. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน					
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน					
10. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน					
11. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร					

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
13. วิธีการวัดและประเมินตรงกับจุดหมายและโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร					
14. วิธีการวัดและประเมินใช้วิธีการที่หลากหลาย แผนการจัดการเรียนรู้ (ประเมินตามความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนได้แก่สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การวัดและการประเมินผล)					
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์					
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์					
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน					

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง
หลักสูตร			
1. หลักการของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
2. หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร			
3. หลักการของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้			
4. หลักการของหลักสูตรกับการวัดผลประเมินผล			
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร			
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้			
7. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดผลประเมินผล			
8. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้			
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล			
10. กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล			
แผนการจัดการเรียนรู้			
(ความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล)			
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์			
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์			
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน			

ตอนที่ 3 การเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

1. ภาพรวมของหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

.....

.....

.....

2. หลักการของหลักสูตร

.....

.....

.....

3. จุดมุ่งหมายหลักสูตร

.....

.....

.....

4. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

.....

.....

.....

5. กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

6. การวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

7. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส

ราชนครินทร์

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะอื่น (การนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารหลักสูตร และอื่นๆ)

.....

.....

.....

5. การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น

การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงาน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนในการสร้างหลักสูตร เป็น 6 ขั้นตอน ซึ่งได้รูปแบบมาจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) โดยผู้วิจัยได้ปรับขั้นตอนบางขั้นตอน เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน
2. การยกร่างหลักสูตร
3. การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร
4. การทดลองใช้หลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

การดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน

ในการดำเนินการขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก

- 1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อ

เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น

1.2 กำหนดพื้นที่ดำเนินการ โดยพิจารณาถึงความต้องการของชุมชน ในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น และทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตร ผู้วิจัยได้เจาะจงทำการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

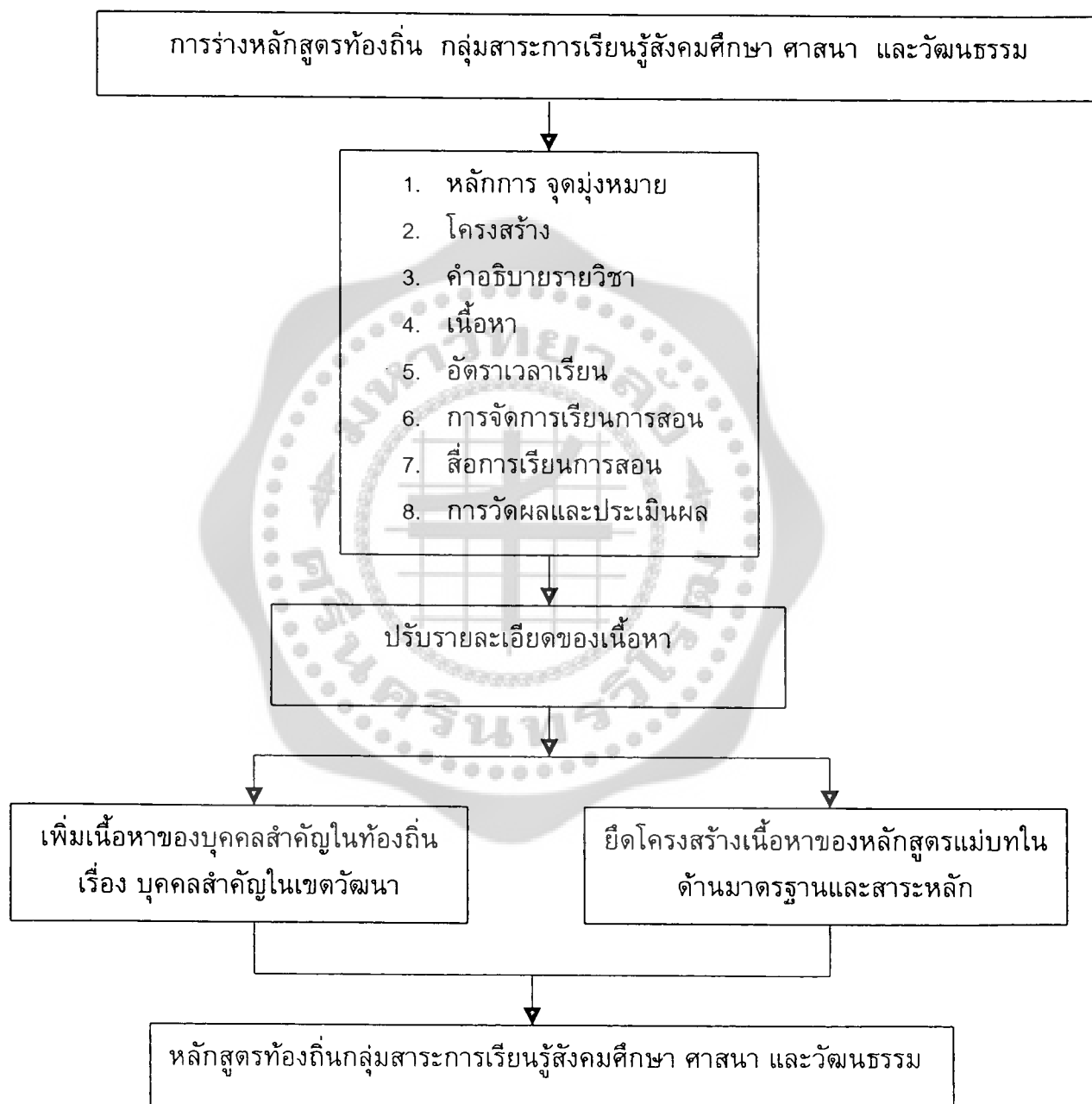
1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อให้ได้รายชื่อของบุคคลสำคัญในระดับท้องถิ่น ตามความต้องการของคนในชุมชน

1.4 การศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อทราบเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง และ การจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น

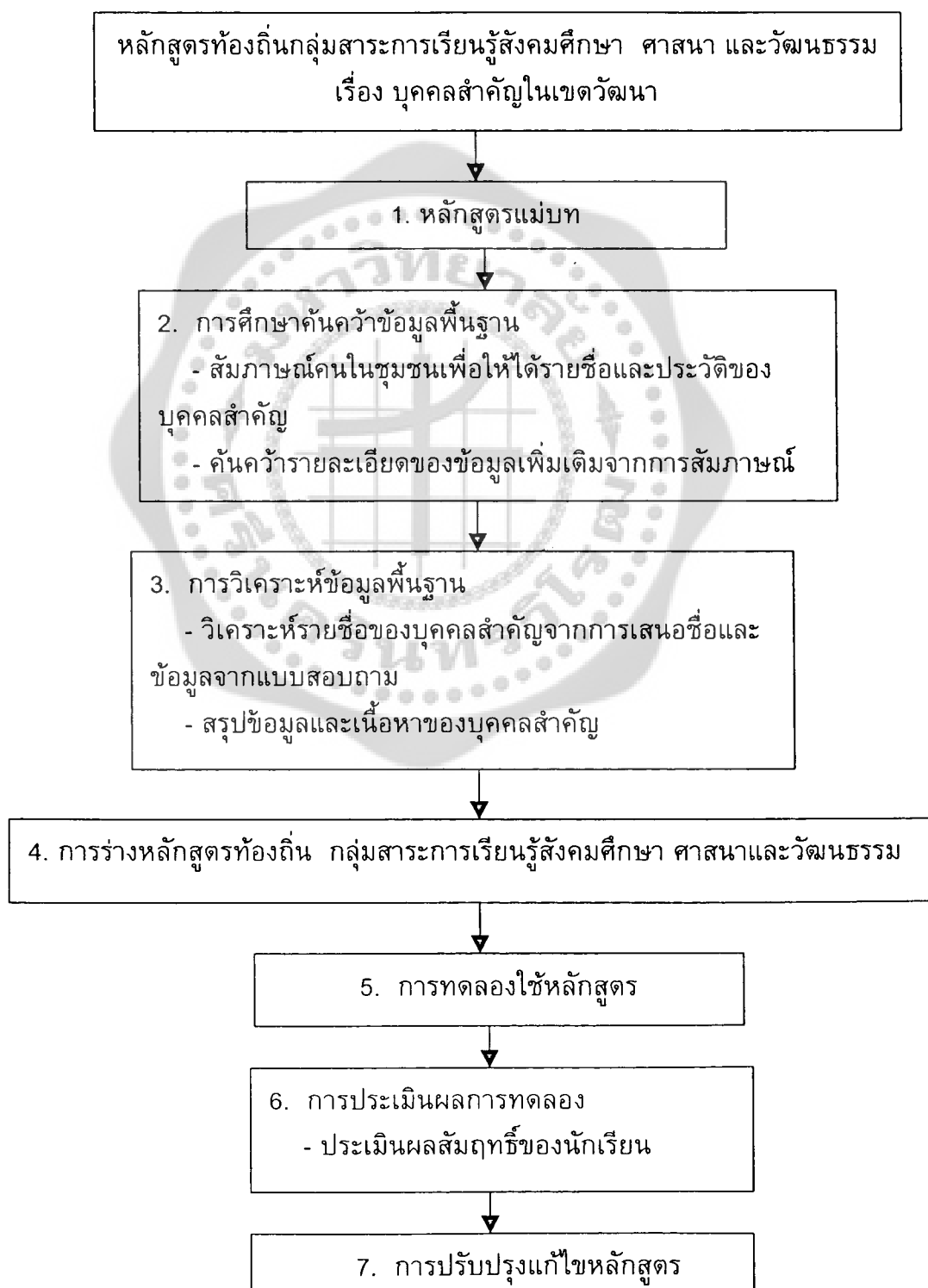
ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างหลักสูตร

การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นี้ ได้นำวิธีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) มาประยุกต์ใช้ โดยปรับรายละเอียดของเนื้อหาเป็น การเพิ่มหน่วยการเรียนรู้เรื่องบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ในโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแม่บทโดยไม่ทำให้จุดประสงค์หัวข้อหรือขอบข่ายของเนื้อหา และคาบเวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตรแม่บทเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา อัตราเวลาเรียน การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยใช้รูปแบบของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ตามการจัดทำสาระการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จากนั้นได้นำร่างหลักสูตร และแบบประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อรวบรวมผลมาปรับปรุง ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีกระบวนการในการร่างหลักสูตรตารางแสดงกระบวนการร่างหลักสูตร ดังนี้

แผนภูมิที่ 6 แสดงกระบวนการยกร่างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

แผนภูมิที่ 7 แสดงกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร

เป็นการประเมินความสมบูรณ์และความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น โดยการประเมินความสมบูรณ์หรือความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา อัตราเวลาเรียน การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

2. การประเมินความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตรโดยสร้างเครื่องมือในการประเมิน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร และความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

3. ผู้ตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน

4. การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

5. การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น และข้อเสนอแนะ โดยประธาน และคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีคุณภาพหรือมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร

4.1 การทดลองก่อนนำหลักสูตรไปใช้

4.1.1 การเตรียมการทดลอง ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มตัวอย่างนักเรียนแบบง่าย (Simple Random Sampling) เลือกมา 1 ห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 34 คน

4.1.2 การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยสุ่มเลือกแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อทดลองสอน โดยการจับฉลากจำนวน 1 แผน ได้แผนการสอนที่ 1 จากแผนการสอนทั้งสิ้น 3 แผน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแผนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

4.2 การนำหลักสูตรไปใช้

4.2.1 การเตรียมการทดลอง

4.2.1.1 เตรียมตัวอย่างประชากรที่ใช้ทดลอง ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มตัวอย่างนักเรียนแบบง่าย (Simple Random Sampling) เลือกมา 1 ห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 34 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกโรงเรียน ดังนี้

4.2.1.1.1 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตวัฒนา

4.2.1.1.2 เป็นโรงเรียนที่มีการจัดนักเรียนในแต่ละระดับชั้นที่มีความสามารถทางการเรียน สูง กลาง ต่ำ คละกันในห้องเรียน

4.2.2 เตรียมหลักสูตร โดยการเตรียมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นที่สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ประวัติรายละเอียดของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น จำนวน 3 ฉบับ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อจะนำไปใช้ทดลอง กับตัวอย่างประชากรที่เตรียมไว้ในขั้นต่อไป

4.2.3 การดำเนินการทดลอง

4.2.3.1 ทดสอบก่อนการทดลองโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบกับนักเรียน ที่เป็นตัวอย่างประชากร เพื่อให้ได้คะแนนความสามารถทางการเรียนก่อนการทดลองสอน

4.2.3.2 ดำเนินการทดลอง ด้วยการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียน ที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 3 แผน จำนวน 8 คาบ รวมการทดสอบก่อนการทดลองด้วย ใช้เวลาสอน 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ โดยมีรูปแบบการทดลองเป็นกลุ่มเดียว

4.2.3.3 ทดสอบหลังการทดลอง โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมไปทำการทดสอบกับนักเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการสอนครบทุกคาบแล้ว

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร โดยการนำผลการทดลองใช้หลักสูตรมาประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติจริงได้มากน้อยเพียงใด โดยผู้วิจัยดำเนินการ โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

5.1 การประเมินผลจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำผลการทดสอบมาหาค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที่ ($t - test$) และวิเคราะห์ตามเกณฑ์การประเมินดังนี้

1) ถ้าค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังเรียนมีค่าเกินร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าคุณภาพของหลักสูตรอยู่ในระดับนำไปใช้ได้

2) ถ้าค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าคุณภาพของหลักสูตรอยู่ในระดับที่ใช้ได้

5.2 การประเมินผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนจากแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

จากผลการประเมินหลักสูตรถ้าผลที่ได้จากการวิเคราะห์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงว่าคุณภาพของหลักสูตรในด้านนั้นอยู่ในระดับที่ต้องนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 6 การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร

นำข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรและปรับปรุงแผนการเรียนรู้ เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Window (Statistical Package for the Social Sciences for window) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และ การสนทนากลุ่ม โดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. วิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรระดับท้องถิ่นวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้ค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

หลักสูตรมีคุณภาพได้ โดยการกำหนดค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป สำหรับข้อที่ได้ค่าต่ำกว่านี้ ให้พิจารณาปรับปรุงเป็นรายข้อ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (บุญชม ศรีสะอาด. 2537 : 100)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency) โดยการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาคะแนน ดังนี้

สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น 1
ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเป็น 0
ไม่สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำผลการตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$ แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ถือหลักสูตรมีคุณภาพยอมรับได้คือมีค่าเท่ากับ 0.5 - 7 ขึ้นไป ถ้าข้อใดมีค่าไม่ถึง ต้องนำไปพิจารณาปรับปรุง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน	ร้อยละ
f แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
N แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด.

2535 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
 (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

$S.D.$ = แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 N = แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 X = แทน คะแนนแต่ละจำนวน
 $\sum$ = แทน ผลรวม
 $\sum X$ = แทน ของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ = แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ดังนี้
 (สมนึก ภัททิยธานี. 2541 : 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 เปรียบเทียบหาความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t – test (Dependent Samples) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{n(N-1)}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต
	D	แทน	ผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

2.3 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR.20 (Kuder Richardson Formula 20) (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 36)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n	แทน	จำนวนข้อ
p	แทน	สัดส่วนของคนตอบถูกในแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของคนตอบผิดในแต่ละข้อ = 1-p
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.4 การหาค่าระดับความยาก (Level of Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธานี. 2537 : 170)

$$P = \frac{H + L}{2N}$$

เมื่อ	P	=	ค่าระดับความยาก
	H	=	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

- L = จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก
 N = จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

2.5 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนของแต่ละข้อ (Item-total Correlation) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 118)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2} \sqrt{N \sum y^2 - (\sum y)^2}}$$

- r_{tt} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมข้อกับคะแนนรวม
 X แทน คะแนนรายข้อ
 Y แทน คะแนนรวม
 N แทน จำนวนคน

2.6 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 107)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

- เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k = จำนวนข้อสอบ
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด
 หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 ของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูล โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) โดยมีลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการประเมินและปรับปรุงโครงร่างของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร จากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนในแต่ละแผนการสอน และประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังจากได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample

ตอนที่ 5 วิเคราะห์แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับ

ท้องถิ่น

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานโดยการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าไปสัมภาษณ์และร่วมสนทนากับตนเอง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลพื้นฐาน มีจำนวน 15 ท่านคือ 1) นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ ผู้อำนวยการเขตวัฒนา 2) นายพรหม มราชสี ศึกษานิเทศเขตวัฒนา 3) นายสมาน เดชะชีพ สมาชิกสภาเขตวัฒนา 4) นายจารุ สังขโชติ ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดโรงเรียนสุเหร่าสามอิน เขตวัฒนา 5) นายประจักษ์ สุภีรัตน์ ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดโรงเรียนวัดภาชี เขตวัฒนา และผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา จำนวน 10 ท่าน

ผลของการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความสำคัญ และจำเป็นมาก เพราะนักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดที่ก่อเกิดประโยชน์แก่ชุมชนและประเทศชาติ จะทำให้นักเรียนในชุมชนเกิดความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เป็นการหลอมหล่อคนในชุมชนให้เกิดความสามัคคี ดังเช่น วิถีชีวิตดั้งเดิมหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ที่คนในท้องถิ่นเขตวัฒนามีความสามัคคี มีการลงแขกเกี่ยวข้าวร่วมกันโดยไม่มีอามิสสินจ้างใด ๆ ทั้งสิ้น และมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น มาจัดสร้างเป็นหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้แบบอย่างที่ดี จากความเสียสละของบุคคลสำคัญแต่ละท่าน บุคคลสำคัญที่ได้รับการเสนอชื่อและยอมรับที่จะให้นำมาจัดสร้างหลักสูตร คือ

1. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
2. นายสัญญา ธรรมศักดิ์
3. นายอานันท์ ปันยารชุน

เพราะเป็นบุคคลที่ชุมชนในเขตวัฒนามีความภาคภูมิใจและยอมรับในการบำเพ็ญตนกระทำความดีเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมอันยิ่งใหญ่ คือประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนที่จะเห็นคุณค่าในการเสียสละ และการนำแนวทางไปใช้เป็นคติสอนตนให้เกิดความมานะบากบั่นในการดำรงตนในอนาคต ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเสนอให้นำเรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเขตวัฒนาดั้งเดิมสถานที่สำคัญของเขตวัฒนาประเพณีไทยโบราณในเขตวัฒนา รวบรวมประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในเขตวัฒนาเพิ่มอีกหลาย ๆ ท่าน มาจัดทำหลักสูตรหรือหนังสือประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมในทุกระดับชั้น

นายสมาน เดชะชีพ สมาชิกสภาเขตวัฒนา ได้กล่าวเสริมว่าต้องการให้เขียนหนังสือจากคำบอกเล่าเรื่องคลองแสนแสบ ที่มีประวัติและมีภูมิปัญญาชาวบ้านแทรกอยู่ เพื่อให้เด็กรุ่นหลังได้เรียนรู้ หรืออ่านก่อนที่จะสูญหายไป และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมีความยินดีที่จะเป็นวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เพื่อบรรยายความรู้ แนะนำภูมิปัญญา และความเป็นอยู่ดั้งเดิม ของเขตวัฒนา หรือสนทนากับนักเรียนทุกระดับชั้นเรียนในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินและปรับปรุงโครงร่างของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ผลการประเมินโครงร่างของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นอย่างดี การใช้แบบประเมินโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินโครงร่างของหลักสูตรที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วของ ไชยรัตน์ ปราณี (2545) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร และแบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ผลการประเมินโครงร่างของหลักสูตร มีดังนี้

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร

2.1.1 การประเมินความเหมาะสมของหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีผลการประเมินความเหมาะสมของหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ผู้เชี่ยวชาญไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง

2.1.2 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีผลการประเมินโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับคำราชาศัพท์ให้เหมาะสมกับวัยวุฒิของนักเรียน

2.1.3 การประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ นักเรียนควรได้เรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น และควรใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย

2.1.4 การประเมินความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล มีผลการประเมินการวัด และประเมินผล อยู่ในระดับมาก ผู้เชี่ยวชาญไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง

2.1.5 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับมาก ผู้เชี่ยวชาญไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง

2.2 การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร

2.2.1 การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันคือ เห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกัน

2.2.2 การประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีส่วนมากมีความเห็นตรงกันว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน มีความสอดคล้องกัน มีผู้เชี่ยวชาญเพียงท่านเดียวที่ประเมินว่า ไม่แน่ใจในความสอดคล้องของ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับลดคำราชาศัพท์โดยใช้คำที่ง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน

2.2.3 การเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

2.2.3.1 ภาพรวมของหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่มีจุดเด่นในเนื้อหา แผนการสอนกิจกรรม และใบงาน ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างนักเรียน ครอบครัว และชุมชนควรจะนำไปใช้ในระดับช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ด้วย เพื่อให้นักเรียนสามารถออกไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนภายนอกโรงเรียนได้มากขึ้น ในการใช้หลักสูตรในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ควรปรับภาษาที่ใช้ในหลักสูตรและทำความเข้าใจกับนักเรียนในเบื้องต้นเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจตรงกันก่อนดำเนินการเรียนการสอน

2.2.3.2 ควรกำหนดแนวทางหรือเงื่อนไข ด้านงบประมาณ เวลา สถานที่ และบุคลากร ในการเรียนการสอนให้ชัดเจนสำหรับการบริหารหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ต่อไป

2.2.3.4 ควรได้เผยแพร่ อบรมแนะนำการใช้หลักสูตร แก่ครูอาจารย์ที่มีหน้าที่สอนในเขตพัฒนา

ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างหลักสูตรดังกล่าวให้มีคุณภาพดีขึ้นเพื่อนำไปใช้ทดลองต่อไป

ตาราง 3 การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้าน	รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	หลักการและจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.60	4	4	4.20	0.35	มาก
2	โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	4.67	3.67	4.33	4.22	0.58	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้	4.66	4	4	4.22	0.38	มาก
4	การวัดและประเมินผล	4.50	3.50	4	4	0.58	มาก
5	แผนการสอน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
	รวม	4.68	3.80	4.10	4.21	0.49	มาก

จากตาราง 3 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับความเหมาะสมมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับ
ความเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 4 การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและเป็นการบูรณาการกับ บริบทของท้องถิ่น	4.33	.58	มาก
2	หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะ นำไปปฏิบัติ	4	.00	มาก
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน	4	.00	มาก
4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้และมีคุณค่า เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ	4.33	.58	มาก
5	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของ ท้องถิ่นและตัวผู้เรียน	4.33	.58	มาก
	รวม	4.20	.35	มาก

จากตาราง 4 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อยู่ในระดับมีความเหมาะสม
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 5 การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	โครงร่างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมาย	4	.00	มาก
2	เนื้อหาบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา			
	2.1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	4.33	.58	มาก
	2.2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์	4.33	.58	มาก
	2.3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	4.33	.58	มาก
3	โครงร่างเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน	4.67	.58	มาก
4	โครงร่างเนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	3.67	.58	มาก
	รวม	4.22	.58	มาก

จากตาราง 5 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 6 การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	กิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น และตัวผู้เรียน	4	.00	มาก
2	กิจกรรมการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้เรียน บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร	4.33	.58	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.33	.58	มาก
	รวม	4.22	.38	มาก

จากตาราง 6 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 7 การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	วิธีการวัดและประเมินตรงกับจุดหมายและโครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร	4.33	.58	มาก
2	วิธีการวัดและประเมินใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.67	.58	มาก
	รวม	4.22	.58	มาก

จากตาราง 7 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 8 การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านแผนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ (ประเมินตามความเหมาะสมของ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม การเรียนรู้ การสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล)				
1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	4.33	.58	มาก
2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์	4.33	.58	มาก
3	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	4.33	.58	มาก
	รวม	4.33	.58	มาก

จากตาราง 8 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านแผนการสอน อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากทุกข้อ

2.2.4 การวิเคราะห์ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรโดยใช้
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตาราง 9 การวิเคราะห์ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
หลักสูตร			
1. หลักการของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1	1	1
2. หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	1	1	1
3. หลักการของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1
4. หลักการของหลักสูตรกับการวัดผลประเมินผล	1	1	1
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	1	1	1
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1
7. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล	1	1	1
8. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล	1	1	1
10. กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1	1	1

จากตาราง 9 ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดได้ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีระดับความคิดเห็นตรงกันว่า อยู่ในระดับมีความสอดคล้องกัน

ตาราง 10 การวิเคราะห์ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
แผนการจัดการเรียนรู้			
(ความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การวัดและประเมิน)			
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	1	0	1
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์	1	1	1
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	1	1	1

จากตาราง 10 ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดได้ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีระดับความคิดเห็นตรงกันว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีความสอดคล้องกัน มีผู้เชี่ยวชาญเพียงท่านเดียวที่ประเมินว่า ไม่แน่ใจในความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในเรื่องการใช้คำราชาศัพท์โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรเขียนรายละเอียดของเนื้อหาให้สั้นลง และควรปรับคำราชาศัพท์อีกครั้งโดยใช้คำที่ง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน

ตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร จากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (N = 34)

	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
แบบฝึกหัดระหว่างเรียน	120	3,363	98.91	82.43
แบบทดสอบหลังเรียน	30	840	24.71	82.35

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้จากการทำกิจกรรมหลังเรียนในแต่ละแผนการสอน ซึ่งผลของคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.43 และประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.35 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังจากได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนาโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Sample

	N	$\bar{X}$	S.D.	t
Pre-test	34	13.35	4.95	
Post-test	34	24.71	4.95	.000

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 12 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แสดงว่าการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตอนที่ 5 วิเคราะห์แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม ในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

การวิเคราะห์คุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา

N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
34	68	2	85.29

จากตาราง 13 แสดงว่าคุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยและสรุปผล ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง สร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 34 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลองประมาณ 8 คาบ คาบละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง อัตราเวลา

เรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 4 สัปดาห์ (รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังบทเรียน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตร ได้แก่

แบบสัมภาษณ์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่
 - 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 3 แผน ใช้เวลาในการสอน 8 คาบ (8 ชั่วโมง) ประกอบด้วย ใบความรู้ และใบงาน ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
 - 2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) โดยใช้สูตร KR - 20 เท่ากับ .75
 - 2.3 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม
2. การวิเคราะห์ผลการประเมินและปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample
 - 3.2 การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินและปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

1.1 การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

1.1.1 หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$)

1.1.2 โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$)

1.1.3 วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$)

1.1.4 วิธีการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4$)

1.1.5 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

1.2 การประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

1.2.1 องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกัน

1.2.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละแผน ได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อ และอุปกรณ์ การวัด และประเมินผล มีความสอดคล้องกัน

1.2.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อเสนอแนะ เช่น ควรปรับคำราชาศัพท์ โดยการเลือกใช้คำที่ง่ายและเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน ควรให้นักเรียนออกไปเรียนรู้นอกโรงเรียน และการบริหารหลักสูตรด้านงบประมาณ การอบรมแนะนำการใช้หลักสูตรแก่ครูผู้สอน เป็นต้น

2. ผลการวิจัยจากการนำหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 / 4 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 34 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ใช้เวลารวม 4 สัปดาห์ สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์หลังการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากแผนการจัดการเรียนรู้ รวม 3 แผน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 32.71 ($\bar{X} = 32.71$) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 32.47 ($\bar{X} = 32.47$) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 33.74 ($\bar{X} = 33.74$) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.3 ผลสัมฤทธิ์จากการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ เท่ากับ 2 ซึ่งหมายถึงครบทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ

2.3.1 มีความรู้ และความเข้าใจประวัติของบุคคลสำคัญ

2.3.2 ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน

2.3.3 เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน

2.3.4 นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การยกร่างหลักสูตร และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร โดยที่ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) มาเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น 6 ขั้นตอน และดำเนินการในเรื่องของการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ในหลักสูตรแกนกลาง ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 ที่ได้กำหนดเฉพาะสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้กว้าง ๆ ไม่มีการกำหนดรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง เพิ่มเติมรายละเอียดได้ ตามวิสัยทัศน์ของ

สถานศึกษาและบริบทของชุมชน (กรมวิชาการ. 2546) ในการดำเนินการยกร่าง หลักสูตร ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราต่างๆที่สำคัญมาใช้เป็นหลักในการดำเนินการสร้างหลักสูตรครั้งนี้ ด้วย เช่น การจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในมาตราที่ 22 และ ให้สถานศึกษา ชั้ น พื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในมาตราที่ 27 วรรคสอง และวิเคราะห์หลักสูตรการ ศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มี หลักการสำคัญคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ รวมทั้งมีการทำงานเป็นกลุ่ม ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมี เป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความเป็นไทย และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และร่วมมือกันพัฒนาสังคมไทย ผลการดำเนินการทำให้ได้หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้ นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 หลักการและจุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตร

หลักการและจุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตรฉบับนี้คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความภูมิใจและเห็นความสำคัญของคนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ สามารถประเมินคุณงามความดีการเสียสละทำงาน เพื่อส่วนรวมของบุคคลในระดับท้องถิ่น ของตน และนำแนวคิด แนวการปฏิบัติของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรฉบับนี้คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็น คุณค่าของการกระทำอันเป็นคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีที่ประกอบคุณงามความดีของบุคคล ในท้องถิ่น ให้ผู้เรียนเกิดค่านิยม มีความภาคภูมิใจ สรรเสริญบุคคลในระดับท้องถิ่น และรัก ท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งนำแบบอย่างของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์ในการ ปฏิบัติตนในแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดผลดีต่อส่วนรวม

1.2 โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร

โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้ นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้กำหนด เนื้อหาจากข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษา สอบถาม สัมภาษณ์และสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้นำท้องถิ่น ที่ได้เสนอชื่อของบุคคลสำคัญในเขตพัฒนาผู้ประกอบคุณงามความดี และมีความ เสียสละตนเองเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอันเป็นที่ยอมรับของชุมชน ในประเทศ และ ต่างประเทศ เพื่อเป็นเนื้อหาสาระสำหรับการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 29 ที่มีสาระ สำคัญในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (คณะอนุกรรมการปฏิรูป

การเรียนรู้. 2543 : 9 - 11) โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรระดับท้องถิ่นฉบับนี้มีสาระการเรียนรู้ 3 สาระ คือ

1.2.1 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

1.2.2 นายสัญญา ธรรมศักดิ์

1.2.3 นายอานันท์ ปันยารชุน ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคคลสำคัญทั้งสามท่านเป็นที่ยอมรับและเป็นความภาคภูมิใจของบุคคลในท้องถิ่น

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นเกณฑ์ และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการทำความดี เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน การใช้กระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการต่าง ๆ จะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบที่ให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันสอดคล้องกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ (2539 : 13 - 14) ว่าควรนำสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน หรือสิ่งที่ปัญหาของชุมชน มากำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การเรียนการสอน นอกจากนี้ นักเรียนยังได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ ในระดับท้องถิ่นเดียวกันกับตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวแต่นักเรียนหลายคนในปัจจุบันจะมองข้ามคุณงามความดีของท่านเหล่านั้นที่ได้กระทำไว้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติ เมื่อได้เรียนรู้ ก็เกิดความสนใจ และมีความรู้สึกที่ดีต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การเรียนที่ดีควรได้เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว เพราะว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้อย่างรวดเร็ว และจากข้อความในมาตรา 23 ข้อ (1) ว่าการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย

1.4 การวัดและประเมินตามหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นี้ มีลักษณะเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับ สุทิศา นามเหลา (2544) กล่าวว่าวิธีการประเมินจากสภาพจริงของการเรียนการสอน เป็นที่ยอมรับว่าช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ดีที่สุด เพราะเป็นการกระตุ้นให้เด็กทุกคนมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สร้างงาน สร้างความรู้ของตนเอง และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2539 : 19) ซึ่งสรุปข้อเสนอแนะว่า การวัดและประเมินผล ควรเป็นพฤติกรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้การวัดผล และการประเมินผลชัดเจนขึ้นและการวัดผลในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ควรกำหนดให้เป็นรูปธรรม

2. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

จากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้พบว่า นักเรียนที่เรียนหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรระดับท้องถิ่นดังกล่าวมีประสิทธิภาพเป็นไปตามผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรของ สุดสายใจ ชาญณรงค์ (2540) สุกัญญา ร้อยพิล่า (2542) สุรพร บำรุง (2544) สำลี ทองทิว (2543) และสงกรานต์ จำปาบุรี (2544) เพราะฉะนั้นนักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนมีความสำนึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม รวมทั้งอยู่ในชุมชนและสังคมเดียวกันกับบุคคลสำคัญดังกล่าว กิจกรรมการเรียนการสอนก็เปิดโอกาสให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับผู้ปกครองซึ่งขยายผลไปถึงเพื่อนบ้านในท้องถิ่น ครูเป็นผู้แนะนำส่งเสริมให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย กระตุ้นให้นักเรียนร่วมคิด ร่วมค้นคว้าเพื่อหาคำตอบ ซึ่งเป็นการสร้างแนวทางให้นักเรียนมีความผูกพัน และมีความรักในท้องถิ่น (สมน อมรวิวัฒน์. 2544 : 5) ทำให้หลักสูตรบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรคือ

2.1 ผลสัมฤทธิ์หลังการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และคิดเป็นร้อยละ 82.35 ของคะแนนเต็มซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ 80/80

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากแผนการจัดการเรียนรู้ รวม 3 แผน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 32.70 ($\bar{X} = 32.70$) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 32.47 ($\bar{X} = 32.47$) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องนายอานันท์ ปันยารชุน มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่ากับ 33.74 ($\bar{X} = 33.74$) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.3 ผลสัมฤทธิ์จากการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญเท่ากับ 2 ($\bar{X} = 2$) จากคะแนนเต็ม 2 คะแนนซึ่งหมายถึงนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นครบทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ

2.3.1 มีความรู้และความเข้าใจประวัติของบุคคลสำคัญ

2.3.2 ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน

2.3.3 เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน

2.3.4 นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และผลสัมฤทธิ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้หลักสูตรหลักระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ เอกสารหลักสูตรที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดลองใช้หลักสูตรที่มีผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นหลักสูตรที่เหมาะสม ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ และยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นต่อไปได้
2. ครูผู้สอนควรเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือครูให้เข้าใจและเตรียมการสอนให้พร้อม เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. ครูผู้สอนควรจัดการประเมินผลของหลักสูตรทุกครั้งที่นำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้ เพื่อให้ทราบคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร และเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป
4. ผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน อำนวยความสะดวกหลักสูตร ด้านระเบียบการและงบประมาณ รวมทั้งเวลาในการจัดการเรียนรู้นอกสถานที่ ตลอดจนการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นในสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น ๆ เพื่อสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นในช่วงชั้นอื่น ๆ อีกต่อไป
2. ควรสำรวจและทำการวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องบุคคลสำคัญ ในระดับท้องถิ่นในชุมชนของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการและสอดคล้องตามบริบทของท้องถิ่นเช่น ทางด้านศาสนา ด้านอาชีพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). การประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2525). สารพัฒนาหลักสูตร ฉบับที่ 4 มกราคม 2525 กรมศิลปากร. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2532). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตร หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2536). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- . (2539). รายงานการวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2544). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2545). หนังสือ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาใหม่ของชาติไทย). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เฟลท โปรเซสเซอร์.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนาวรรณ คำสอนหา. (2543). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำปลาร้า กลุ่ม การงาน และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- จิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539)0. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการ และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ช่อม กรไกร. (2537). การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและ ครูวิชาการโรงเรียน. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ไชยรัตน์ ปรานี. (2545). การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. ปรินิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2543). สัญญากับประชาธิปไตย (หนังสือที่ระลึกพิธีพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2545). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิภาพร ด้ายทอง. (2534). การพัฒนาหลักสูตรหน่วยย่อยสารเคมี กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชสุดา เสริมสมรรถ. (2544). การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประคอง กรรณสูต. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒนสกุล. (2532). หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ปรานี เปี่ยมกล้า. (2536). บทบาทของครูประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาร มฤคพิทักษ์. (2541). อานันท์ ปันยารชุน : ชีวิต ความคิด และการงานของอดีตนายกรัฐมนตรีสองสมัย. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2540). สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : พรีเมียร์กราฟฟิกส์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2536). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พันธวิทย์ ยืนยง. (2543). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเม็ด
 ประเทียมเงินของชุมชนบ้านสตอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 ภาควิชาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ถ่ายเอกสาร.
- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. (2539). การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ
 โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรวิทยวิธีทาง
 การสอน หน่วยที่ 3 – 7. กรุงเทพฯ : สาขาศึกษาศาสตร์.
- ระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์. (2525). เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการการสอน หน่วยที่ 1 – 7.
 กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อถ่ายทอด
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง.
 วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วราภรณ์ บางเลี้ยง. (2534). สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ
 ของท้องถิ่นของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระบุทุกข์. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- วิจิตร ไชยศิลป์. (2536). การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2535). การสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- วิชัย ราชวรศิริ. (2524). หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (หลักการและแนวปฏิบัติให้หลักสูตรใหม่สัมฤทธิ์ผล). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียน สโตร์.
- วิมลพรรณ ปิตธิวัชชัย. (2546). คนของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- . (ม.ป.ป.). หลักสูตรท้องถิ่น : เอกสารหลักสูตร ชุดที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิไลวรรณ เหมือนชาติ. (2538). การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. รายงานการวิจัย. สุรินทร์ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์.
- ศิริชัย อนันต์ผล. (2534). สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัจ จุฑานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์.
- สมหมาย ปาริจฉัตต์. (2541). มุมมองนายอานันท์ ปันยารชุน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- สุกัญญา ร้อยพิลา. (2542). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันtha พุทธวรรณะ. (2544). การติดตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอบัวชุม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษา (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สมิตร คุณานุการ. (2532). หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). 20 วิธีจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2536). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- . (2543). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2542). เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สำลี ทองธิว. (2543). โครงการพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านต้นแก้ว ชุมชนบ้านถวายเป็นตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- . (2545). หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กรณีวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขสันต์ จิรจรรยาเวช (บรรณาธิการ). (2534). 7 รอบ อาจารย์สัญญา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สุพร บำรุง. (2544). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำปลาสาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสาวนีย์ เยาวโรจน์. (2544). การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. และคนอื่น ๆ. (2536). คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารมณ เพชรชื่น. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 612 การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร. บางแสน : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- อดุสาร์ พาสกุล. (2531). การมีส่วนร่วมของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان. (2545). การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2545). *ข้อสอบ : การสร้างและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.

Armstrong David G. (1989). *Developing and Documenting the Curriculum*.

Massachusetts : Allyn and Bacon.

Beauchamp, George A. (1968). *A Curriculum Theory*. 2 nd ed. Willmette, Illinois : The Kage Press.

Doll,Ronald C. (1986). *Curriculum Improvenment : Descision Making and Processes*. Boston : Allyn and Bacon.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hil BookCompany.

Mooradian, Edward David. (May, 1986). "Curriculum Planning in Selected School District that Lacks Curriculum Staff workers," *Dissertation Abstracts International*. 46(11) : 3238 A.

Saylor, Galen & Alexander, Willam M. (1968). *Curriculum Planning for Better Teaching and learning*. New York : Rinechart and Company.

Saylor, J.Galen and Alexander,W. M. (1974). *Planning Curriculum for School*. New York : Rinechart and winstion.

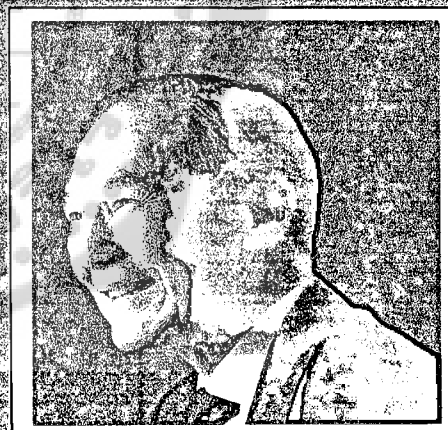
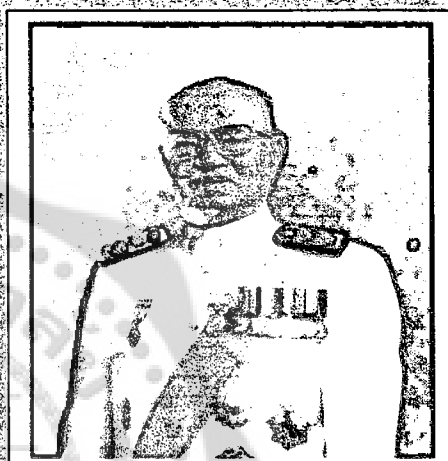
The Secretariatot the Cabinet, THAILAND Cabinet. *Thaigov.Go.Th. pm_18 htm*. Bangkokcity.Com/community/dist/vadhana/info/index.php.

ภาคผนวก ก

หลักสูตรระดับท้องถิ่น และแผนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดธาตุทอง
สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

หลักสูตรระดับท้องถิ่น
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

โดย นางดาวเรือง เจนไชยวัฒน์
 สาขาวิชาเอกการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประจำปีการศึกษา 2546

คำนำ

หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่นเดียวกับกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีสาระการเรียนรู้ที่วัดด้วยการอยู่ร่วมกัน ในสถานการณ์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในสากลโลกก็แตกต่างกันอยู่หลากหลาย ทำให้ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการการปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม จึงจะสามารถนำทางตนเองและผู้อื่น เชื่อมโยงความรู้ของตนเองสู่การดำรงชีวิตในปัจจุบันได้

หลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ได้สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) มาประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับรายละเอียดของเนื้อหาเพิ่มหน่วยการเรียนรู้ เรื่องบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ในโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแม่บท โดยไม่ทำให้จุดประสงค์หัวข้อหรือขอบข่ายของเนื้อหา และคาบเวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตรแม่บทเปลี่ยนแปลงไป โดยใช้รูปแบบของจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของกรมวิชาการตามการจัดทำสาระการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาจัดรูปแบบของหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรระดับท้องถิ่นฉบับนี้

ผู้จัดทำหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์หรือแนวทางต่อการจัดการการเรียนรู้ และการสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ต่อผู้ที่สนใจนำเอกสารฉบับนี้ไปใช้ในการพัฒนาทางการศึกษาต่อไป

ดาวเรือง เจนไชยวัฒน์

ผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ด้วยการปรับรายละเอียดของเนื้อหา และจัดทำสาระการเรียนรู้ เพื่อความเป็นชุมชนและท้องถิ่นเพิ่มเติมในสาระที่ 4 มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และขำรงความเป็นไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ข้อที่ 3 รู้และเข้าใจประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ข้อที่ 2 บุคคลสำคัญในท้องถิ่นในอดีตและปัจจุบันที่น่าภาคภูมิใจ และเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต โดยอาศัยแนวทางจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน สำหรับนำมาพัฒนาดตนเองให้เจริญงอกงาม ในด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

หลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใช้เวลาเรียนโดยประมาณ 8 ชั่วโมง ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและมีความสอดคล้องกับสภาพชีวิต สังคม และ วัฒนธรรมของตนเองและท้องถิ่น

ดาวเรือง เจนไชยวัฒน์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	100
คำชี้แจง	101
โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	103
คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแม่บท	106
หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	107
โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	108
ผังมโนทัศน์เนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	110
คำอธิบายรายวิชาหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	111
อัตราเวลาเรียน	111
แนวทางการจัดการเรียนการสอน	111
สื่อการเรียนการสอน	112
การวัดผลประเมินผล	112
การวิเคราะห์หลักสูตร	112
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	114
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	122
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	130
ใบความรู้ เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา	138

โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระหลัก (Stand)

เป็นองค์รวมของความรู้ ที่จัดแยกไว้เป็นประเด็นเป็นกรอบของมาตรฐานความรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสาระ 5 สาระดังนี้

สาระหลัก (Stand) ประกอบด้วยสาระ 5 สาระ ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา : ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง : วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ : การจัดการทรัพยากรเพื่อการดำรงชีวิต

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ : กาลเวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ : มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

แต่ละสาระหลัก ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะเชื่อมโยงกันให้เห็นภาพทั้งในอดีตและปัจจุบัน สาระหลักเหล่านี้ ช่วยให้สังคมศึกษามีความลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์เรื่องราวที่ซับซ้อนจากอดีตและปัจจุบัน แสวงหา ทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อสร้างทางเลือกสู่อนาคต ทั้ง 5 สาระหลัก จะผูกโยงเข้าด้วยกันเป็นมาตรฐาน (Standard) และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark) องค์ความรู้ทั้ง 5 สาระ นี้ จะต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ครบทุกสาระในทุกปี ตลอด 12 ปี ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ควรเป็นดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

เรื่องราวของตัวผู้เรียน ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนบ้าน และชุมชนที่อยู่อาศัย เชื่อมโยงกับสังคมอื่นทั้งในประเทศไทยและในสังคมโลก

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

เรื่องราวของจังหวัดและภาคที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ในประเทศไทย และภูมิภาคใกล้เคียงในโลก

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

เรื่องราวของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆในโลกตะวันออก และโลกตะวันตก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

เรื่องราวของประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์โลก ภูมิศาสตร์ประเทศไทย
ภูมิศาสตร์โลก การเมืองการปกครองของไทย เศรษฐกิจประเทศไทย ศาสนา และจริยธรรม
โดยเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ ในสังคมโลก

การจัดสาระการเรียนรู้แกนรวมทั้ง 4 ช่วงนี้ สามารถยืดหยุ่นได้ในทุกระดับ

(กรมวิชาการ)

กรอบความคิดการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้สาระ ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ข้อ คือ

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์ชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

หัวข้อสำคัญที่เป็นกรอบความคิด การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในสาระประวัติศาสตร์

1. เวลาและช่วงสมัยทางประวัติศาสตร์
2. วิธีการทางประวัติศาสตร์
3. พัฒนาการของมนุษย์
4. เหตุการณ์สำคัญ
5. ความเป็นมาของชาติไทย
6. บุคคลสำคัญของไทย
7. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแม่บท

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. รู้จักและเข้าใจความเป็นมาของท้องถิ่นของตนที่สัมพันธ์กับความเป็นมาของชาติไทย
2. รู้จักและเข้าใจผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
3. รู้และเข้าใจประวัติท้องถิ่นของตนและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติ และปฏิบัติ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเองและความเป็นมาของชาติไทย ประวัติและผลงานของพระมหากษัตริย์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญในท้องถิ่นและชาติ ตลอดจนภูมิปัญญาไทย เพื่อความภาคภูมิใจ และชื่นชมในท้องถิ่นของตนเอง

ศึกษาผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อที่นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ตระหนักถึงคุณค่าและมีความภาคภูมิใจบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน เพื่อนำไปประยุกต์เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิต

มีความภาคภูมิใจเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามแนวทางในพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินีนาถ และพระราชวงศ์ในรัชกาลปัจจุบัน เพื่อเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดแก่ชีวิต

หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หลักการ

หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการนำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นโดยปรับเพิ่มเนื้อหาที่ไม่มีอยู่ในหลักสูตรแม่บท ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อใช้ในเฉพาะเขตพื้นที่ โดยเน้นหลักการให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภูมิใจและเห็นความสำคัญของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การคิดวิเคราะห์ และสามารถประเมินคุณงามความดีการเสียสละ ทำงานเพื่อส่วนรวมของบุคคลในระดับท้องถิ่นของตน
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนนำแนวคิด และการปฏิบัติ ของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการกระทำอันเป็นคุณลักษณะของพลเมืองดีที่ประกอบคุณงามความดีของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดค่านิยม มีความภาคภูมิใจ สรรเสริญบุคคลในระดับท้องถิ่น และรักท้องถิ่นของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนนำแบบอย่างของบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติตนในแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดผลดีต่อส่วนรวม

โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรระดับท้องถิ่น

หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ได้กำหนดเนื้อหาจากข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษา สอบถาม สัมภาษณ์และสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำท้องถิ่น ที่ได้เสนอชื่อของบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ผู้ประกอบคุณงามความดี และมีความเสียสละตนเอง เพื่อประโยชน์ของประเทศไทย อันเป็นที่ยอมรับในชุมชน ในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นเนื้อหาสาระสำหรับเรียนดังต่อไปนี้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป. 1 – 3		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป.3	
มาตรฐาน การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
3. รู้และเข้าใจ ประวัติบุคคล สำคัญในท้องถิ่น ของตนและนำไป เป็นแบบอย่างใน การประพฤติและ ปฏิบัติ	2. บุคคลสำคัญใน ท้องถิ่นในอดีต และปัจจุบันที่น่า ภาคภูมิใจและ เป็นแบบอย่างใน การดำเนินชีวิต	1.รู้และเข้าใจประวัติของ บุคคลสำคัญในท้องถิ่น 2. ตระหนักถึงคุณงามความดี ของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น อันเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น และประเทศไทย 3. เห็นคุณค่าของการกระทำ อันเป็นที่ยอมรับและยกย่อง ของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ของตน	1. สมเด็จพระเจ้าพี่นาง เธอ เจ้าฟ้า กัลยาณิวัฒนา กรม หลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ 2. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ 3.นายอานันท์ ปันยารชุน

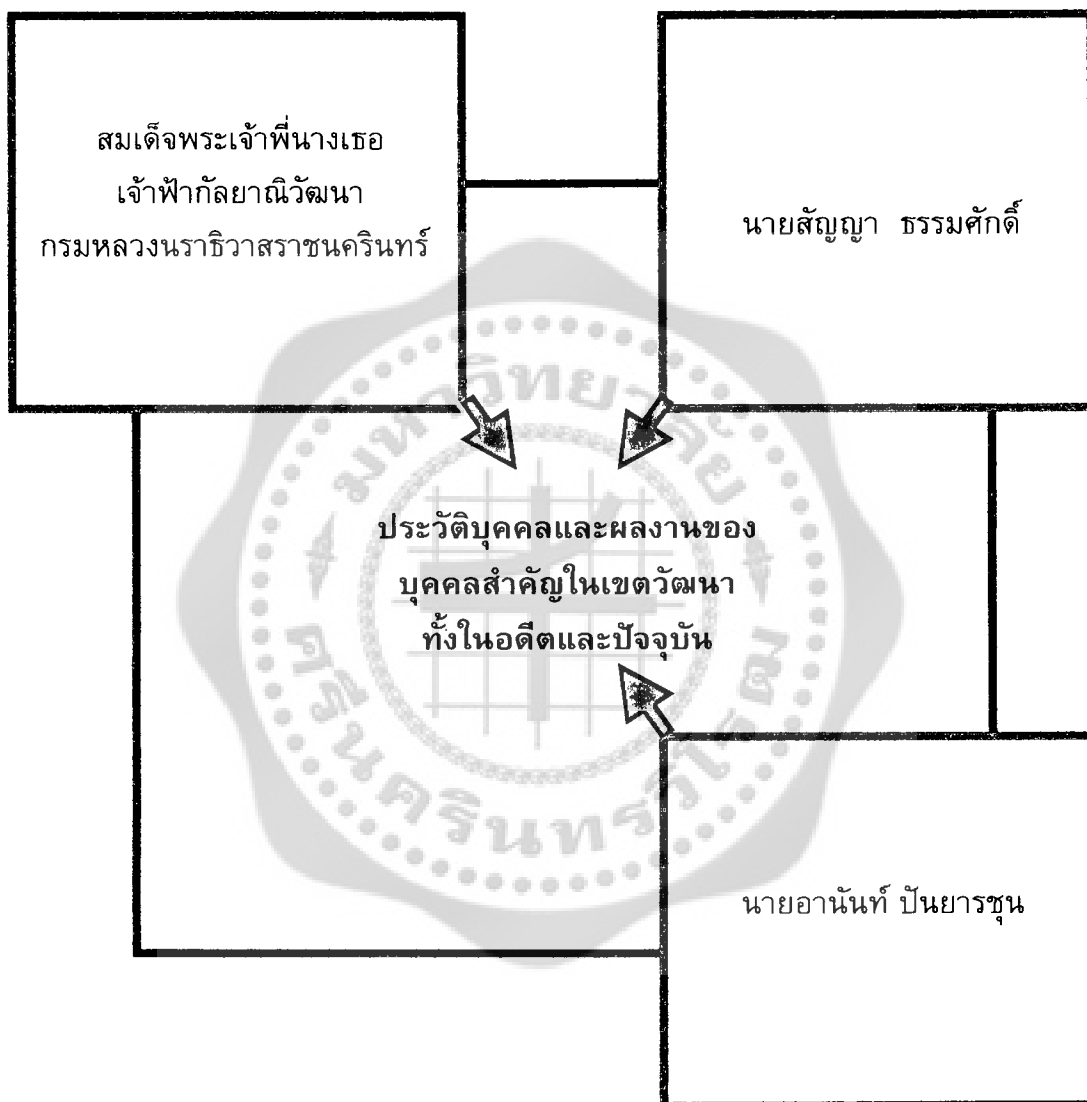
หลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ได้กำหนดเนื้อหา จากข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษา สอบถาม สัมภาษณ์ และสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำท้องถิ่น ที่ได้เสนอชื่อของบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ผู้ประกอบคุณงามความดี และมีความเสียสละตนเอง เพื่อประโยชน์ของประเทศไทย อันเป็นที่ยอมรับในชุมชน ในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเป็นเนื้อหาสาระสำหรับเรียนดังต่อไปนี้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป. 1 – 3		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ชั้น ป.3	
มาตรฐาน การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้
3. รู้และเข้าใจ ประวัติบุคคล สำคัญในท้องถิ่น ของตนและนำไป เป็นแบบอย่างใน การประพฤติและ ปฏิบัติ	2. บุคคลสำคัญใน ท้องถิ่นในอดีต และปัจจุบันที่ น่าภาคภูมิใจและ เป็นแบบอย่างใน การดำเนินชีวิต	1.รู้และเข้าใจประวัติของ บุคคลสำคัญในท้องถิ่น 2. ตระหนักถึงคุณงามความดี ของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น อันเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น และประเทศชาติ 3. เห็นคุณค่าของการกระทำ อันเป็นที่ยอมรับและยกย่อง ของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ของตน 4. ภาคภูมิใจบุคคลสำคัญใน ท้องถิ่นของตนและเลือกแนว ทางการปฏิบัติตามแบบอย่าง ของบุคคลสำคัญที่เหมาะสม กับตนเองและเกิดผลดีต่อ ส่วนรวม	1. สมเด็จพระเจ้าพี่นาง เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิ วัฒนา กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ 2. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ 3. นายอานันท์ ปันยารชุน

ผังมโนทัศน์เนื้อหาสาระของหลักสูตร

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการกระทำอันเป็นคุณลักษณะของพลเมืองดีที่ประกอบคุณงามความดีของบุคคลในท้องถิ่นที่มีความสามารถ เสียสละตนเองทำงานเพื่อประเทศชาติ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความภูมิใจ รักท้องถิ่นของตนเอง และเห็นคุณค่าของการกระทำที่พึงนำมาเป็นแบบอย่างเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

หน่วยการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/สาระ	จำนวน ชั่วโมง
1	บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา - สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ - นายสัญญา ธรรมศักดิ์ - นายอานันท์ ปันยารชุน	8

อัตราเวลาเรียน

1. เวลาเรียนตลอดหลักสูตร	8 คาบ	} (คาบละ 60 นาที)
2. ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ	2 คาบ	

แนวทางการจัดการเรียนการสอน

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นเกณฑ์ทุกครั้ง
2. จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการทำความดีและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
3. การจัดการเรียนการสอนให้หลากหลาย โดยการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน ในหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ รูปของ บุคคลสำคัญ พระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ ในข่าวราชสำนัก รูปผลงานของบุคคลสำคัญ โทรทัศน์ วิทยุ วีดิทัศน์ สิ่งพิมพ์ เพลง บัตรคำ บัตรงาน ใบความรู้ สื่อสารจากอินเทอร์เน็ต แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น เป็นต้น

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ใน หลักสูตรหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้กระบวนการประเมิน โดยการประเมินความรู้ และประเมินค่านิยม ซึ่งเป็นหน้าที่ของครู ผู้สอนที่จัดการประเมินโดยใช้เครื่องมือ ต่อไปนี้

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดและประเมิน ผลของการใช้หลักสูตร
2. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม เป็นการประเมินผลการเรียน ของนักเรียนตามสภาพจริง จากการทำใบงานของผู้เรียนรายแผนการสอน โดยมีจุดประสงค์ ในการวัดและประเมินผล 2 ประการ คือ
 1. เพื่อตัดสินผลการเรียน
 2. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นการวิเคราะห์ สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ในมาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจและขำรง ความเป็นไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ข้อที่ 3 รู้และเข้าใจประวัติท้องถิ่นของตนและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติและปฏิบัติ โดยปรับเพิ่มเนื้อหาที่ไม่มีอยู่ในหลักสูตรแกนกลาง เป็นเนื้อหาเรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา เพื่อสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการเรียนรู้
เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร

โดย
นางดาวเรือง เจนไชยวัฒน์
สาขาวิชาเอกการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีการศึกษา 2546

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา เวลาเรียน 8 ชั่วโมง
 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
 เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติและผลงานของ บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลที่ประกอบคุณงามความดีด้วยความเสียสละเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศชาติ ทำให้ชื่นชมภูมิใจ เห็นคุณค่า และเกิดค่านิยม สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้และความเข้าใจประวัติ ผลงาน และคุณธรรมของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้และเข้าใจประวัติของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
2. ตระหนักถึงคุณงามความดีของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อันเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ
3. เห็นคุณค่าของการกระทำอันเป็นที่ยอมรับและยกย่องของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์
4. ภาคภูมิใจ และสามารถเลือกแนวทางการปฏิบัติตามแบบอย่างของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดผลดีต่อส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

พระราชประวัติของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ครูนำหนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพหรือวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจ ที่เกี่ยวข้องกับ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มาให้นักเรียน อ่านหรือชม

3. ครูบอกนักเรียนถึงสาเหตุที่นำหนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพหรือวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มาให้นักเรียนอ่านหรือชม เพราะพระองค์ท่านเป็นบุคคลที่สำคัญของประเทศชาติที่อยู่ในเขตวัฒนา

4. สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพหรือวีดิทัศน์นั้น เกี่ยวกับสาเหตุที่ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นบุคคลสำคัญ มีความสำคัญอย่างไร มีสิ่งใดที่ควรแก่การยกย่องและสามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้บ้าง

ขั้นการสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม

ครูกำหนดพระนามของบุคคลสำคัญ คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นบุคคลที่ต้องการให้นักเรียนรู้จักและค้นคว้า ตามหัวข้อ ดังนี้

1.1 พระราชประวัติ

1.2 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างไร

1.3 ถ้าประเทศชาติไม่มีผู้ที่เสียสละและสร้างคุณประโยชน์ท่านนี้แล้ว ประเทศชาติในช่วงเวลานั้นจะเป็นอย่างไร

1.4 หลังจากที่นักเรียนทำการค้นคว้าแล้ว ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการค้นคว้า โดยการอภิปราย หรือ รายงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุปผล

1. ครูและนักเรียนนำข้อสรุปเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

2. ที่นักเรียนได้ไปค้นคว้า และนำเสนอหน้าชั้นแล้วมาจัดป้ายนิเทศ

3. ครูให้นักเรียนได้เขียนแนวทางการปฏิบัติตามแบบอย่างของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เหมาะสมกับตัวเองและเป็นผลดีต่อส่วนรวมหรือท้องถิ่นของตน

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพหรือวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจ ที่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
2. เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า ใบความรู้
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. ด้านความรู้

- 1.1 จากการทดสอบก่อนเรียน
- 1.2 จากการซักถามนักเรียน
- 1.3 จากการตอบคำถามในใบงาน

2. ด้านทักษะ

- 2.1 จากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- 2.2 จากการจัดป้ายนิเทศ

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

จากการตรวจการเขียนแนวทางการปฏิบัติตามแบบอย่างของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เหมาะสมกับตัวเองและเป็นผลดีต่อส่วนรวม หรือท้องถิ่นของตน

เครื่องมือในการประเมิน

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม
3. ใบงาน

แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสาร ใบความรู้ประวัติบุคคลสำคัญ
2. ห้องสมุด
3. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
4. หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
5. หนังสือเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนโยงข้อความที่เกี่ยวข้องกันกับพระราชประวัติของ
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

พระนามของพระราชบิดา
และพระราชมารดา

โรงเรียนราชินี

พระอนุชาซึ่งเป็น
พระมหากษัตริย์ไทย
สองพระองค์

โอลิมปิกวิชาการ

ทรงเข้าโรงเรียน
ประถมศึกษาใน
ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เสด็จสอนวิชา
ภาษาฝรั่งเศส ใน
วิทยาเขตปัตตานี

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร
อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

โครงการจัดส่ง
เยาวชนไทยไปร่วมแข่งขัน
ในระดับโลก

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ๙
และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

ใบงานที่ 2

ให้นักเรียนติดภาพพระราชกรณียกิจของ
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายภาพ

ใบงานที่ 3

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ

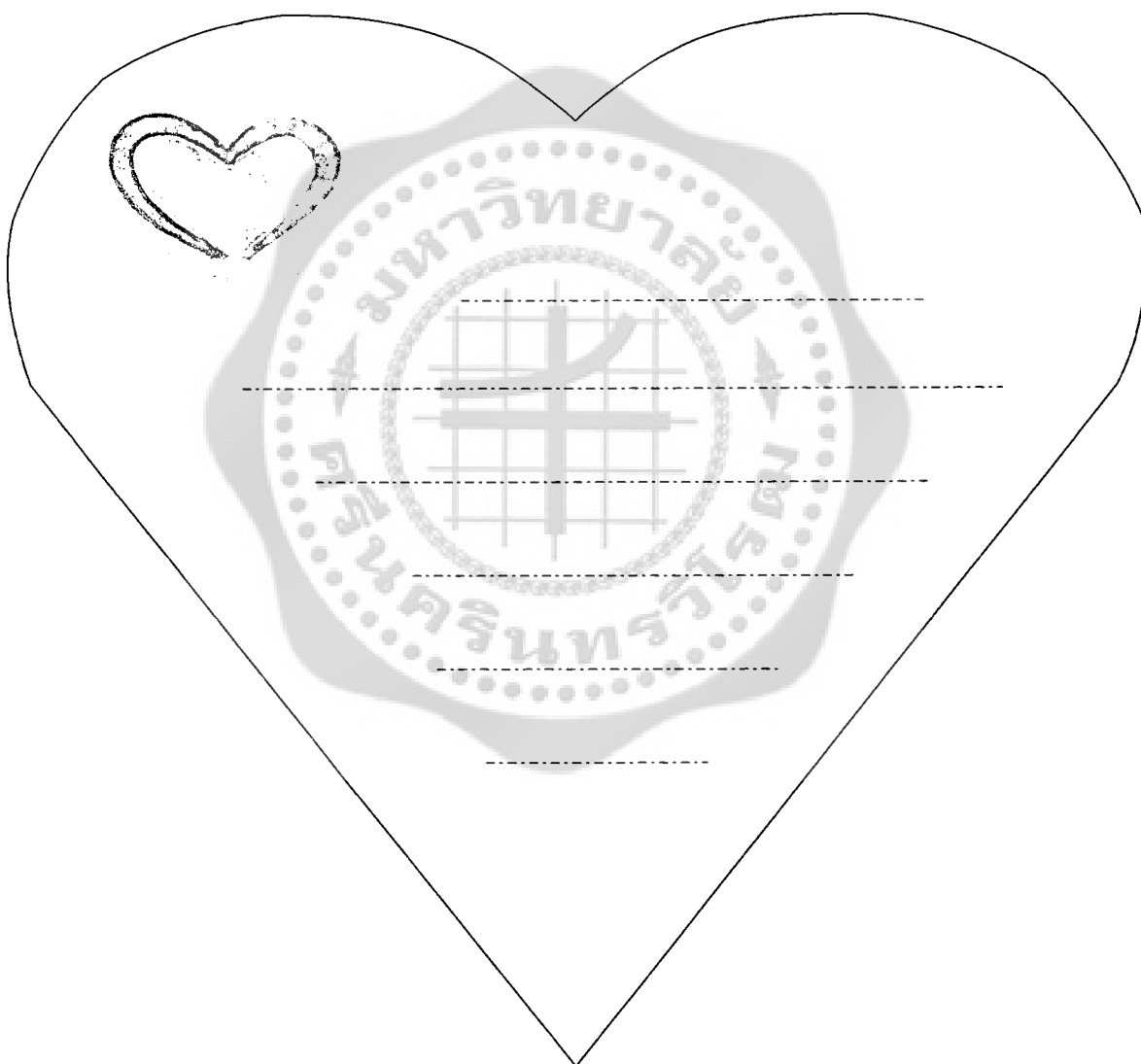
นักเรียนชอบเพราะอะไร

เหตุผลคือ.....

ใบงานที่ 4

ให้นักเรียนเขียนข้อความสั้นๆแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ ระดับท้องถิ่น	ระดับ คะแนน			เกณฑ์การประเมิน
	2	1	0	
เห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญใน ท้องถิ่นของตน				องค์ประกอบ 1. มีความรู้และความเข้าใจประวัติของ บุคคลสำคัญของท้องถิ่นของตน 2. ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคล สำคัญในท้องถิ่นของตน 3. เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญใน ท้องถิ่นของตน 4. นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคล สำคัญในท้องถิ่นของตนเป็นแบบอย่างใน การดำเนินชีวิต เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบข้อ 1 และ องค์ประกอบข้ออื่นอีก 1 - 2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ
รวมคะแนน				
คิดเป็นร้อยละ				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา

เวลาเรียน 8 ชั่วโมง

เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติและผลงานของ บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลที่ประกอบคุณงามความดีด้วยความเสียสละเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศชาติ ทำให้ชื่นชมภูมิใจ เห็นคุณค่า และเกิดค่านิยม สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้และความเข้าใจประวัติ ผลงาน และคุณธรรมของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้และเข้าใจประวัติของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์
2. ตระหนักถึงคุณงามความดีของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์
3. เห็นคุณค่าของการกระทำอันเป็นที่ยอมรับและยกย่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์
4. ภาคภูมิใจ และสามารถเลือกแนวทางการปฏิบัติตามแบบอย่างของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดผลดีต่อส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

ประวัติ และผลงานของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ครูนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการจัดงานรำลึกวีรชน 14 ตุลาคม 2516 จากหนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพ แผ่นโฆษณา หรือข่าวจากโทรทัศน์ ให้นักเรียนอ่านหรือชม
3. ครูเล่าถึงความเกี่ยวพันระหว่างช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ทำให้เรามี นายกรัฐมนตรีที่เกิดจากการแต่งตั้งขึ้นมาในประเทศไทย และการแต่งตั้งผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงเวลานั้น จะต้องเลือกจากผู้ที่สามารถแก้ไขเหตุการณ์วิกฤติที่

รุนแรงในขณะนั้นได้ และผู้นั้นจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมอันสูงส่งอันเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป บุคคลสำคัญท่านนั้น คือ นายสัญญา ธรรมศักดิ์

1. สันทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุที่ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ มีคุณสมบัติ ที่เป็นผู้ที่ทุกคนยอมรับให้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงเวลาดังกล่าวได้ มีสิ่งใดที่ควรแก่การยกย่อง และสามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้บ้าง

ขั้นการสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ศึกษาความรู้เกี่ยวกับประวัติ และผลงานของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ โดยการศึกษาอาจใช้วิธีหลากหลาย ตามความสามารถของนักเรียน จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สัมภาษณ์พ่อแม่ หรือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดบันทึกในแบบบันทึกในใบงานที่ 1 หัวข้อเรื่อง สัญญา ธรรมศักดิ์ ที่ฉันรู้จัก

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลการบันทึก ที่แสดงให้เห็นว่า นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ทำประโยชน์ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย ทำให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น

3. ครูกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม ตามหัวข้อดังนี้

3.1 ประวัติ และผลงานของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์

3.2 ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติของ

นายสัญญา ธรรมศักดิ์

4. หลังจากที่นักเรียนทำการค้นคว้าแล้ว ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการค้นคว้าโดยการอภิปราย หรือ รายงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุปผล

1. ครูและนักเรียนนำข้อสรุปบทเรียน โดยสรุปให้เห็นว่า นักเรียนมีความชื่นชม และภาคภูมิใจ และสามารถนำแบบอย่างของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับตัวเองและเป็นผลดีต่อส่วนรวมหรือท้องถิ่นของตนได้อย่างไร (ตามใบงาน ท้ายบท)

2. นำผลงานทั้งหมดที่นักเรียนได้ไปค้นคว้า และนำเสนอหน้าชั้นแล้วมาจัดป้ายนิเทศ

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพหรือวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับ นายสัญญา ธรรมศักดิ์
2. เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า ใบความรู้
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. ด้านความรู้

- 1.1 จากการทดสอบก่อนเรียน
- 1.2 จากการสนทนากับนักเรียน
- 1.3 จากใบงาน

2. ด้านทักษะ

- 2.1 จากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- 2.2 จากการจัดป้ายนิเทศ

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

จากการตรวจการเขียนแนวทางการปฏิบัติตามแบบอย่างของนายสัญญา ธรรมศักดิ์
ที่เหมาะสมกับตัวเองและเป็นผลดีต่อส่วนรวม หรือท้องถิ่นของตน

4. เครื่องมือในการประเมิน

- 4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.2 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม
- 4.3 ใบงาน

แหล่งการเรียนรู้

- 1. เอกสาร ใบความรู้ประวัติบุคคลสำคัญ
- 2. ห้องสมุด
- 3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4. หนังสือประวัตินายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย
- 5. หนังสือที่ระลึกเนื่องในพิธีพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์
- 6. หนังสือ สัญญา ธรรมศักดิ์ คนของแผ่นดิน

ใบงานที่ 1

แบบบันทึก เรื่อง สัญญา ธรรมศักดิ์ที่ฉันรู้จัก

ชีวประวัติของนายสัญญา ธรรมศักดิ์

.....

.....

.....

การสร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติของ
นายสัญญา ธรรมศักดิ์

.....

.....

.....

ถ้านายสัญญา ธรรมศักดิ์ ไม่เสียสละเพื่อส่วนรวมแล้ว ประเทศชาติ
ในช่วงเวลานั้นจะเป็นอย่างไร

.....

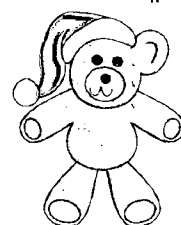
.....

.....

ผู้ให้ข้อมูล.....

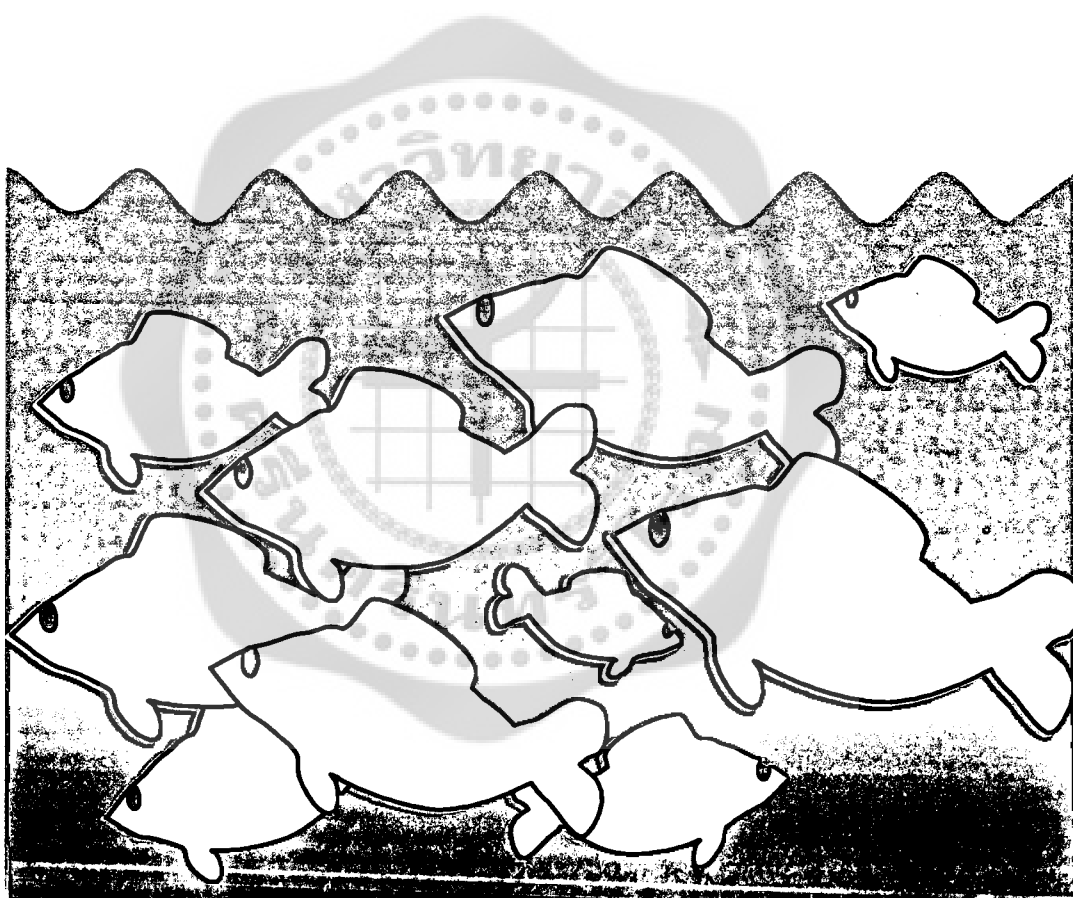
แหล่งข้อมูล.....

ลงชื่อ ผู้บันทึก

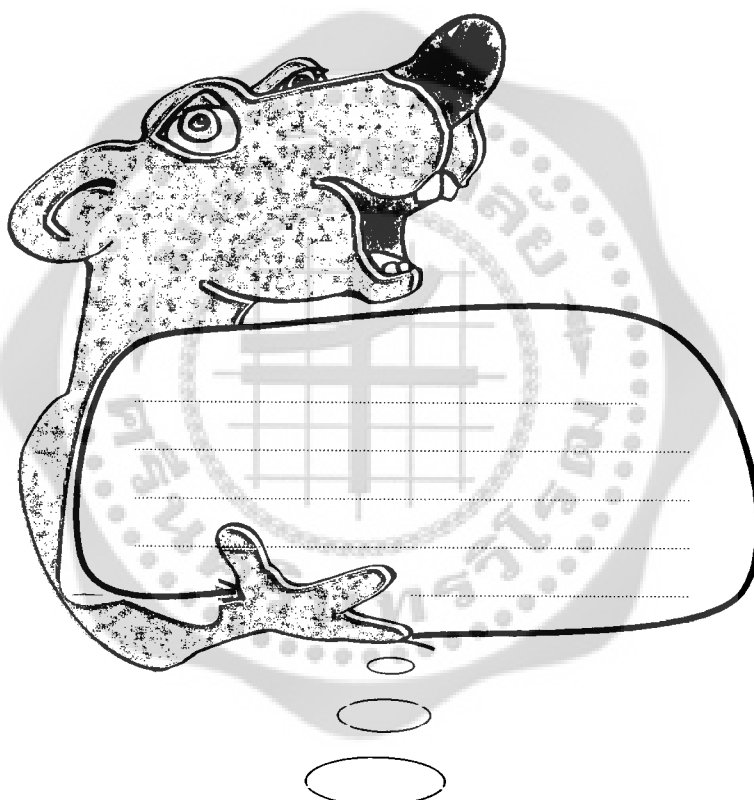
ใบงานที่ 2

ให้นักเรียนนำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์
เติมลงในตัวปลา ให้ได้มากที่สุด

ใบงานที่ 3

ผลงานและคุณงามความดีของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ

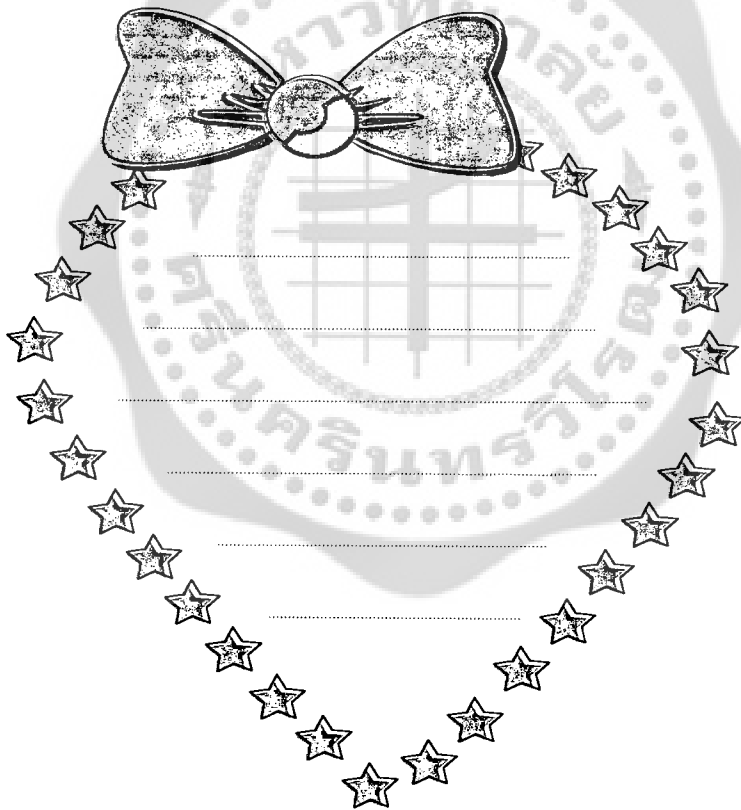

นักเรียนชอบเพราะ

.....

ใบงานที่ 4

ให้นักเรียนเขียนข้อความสั้น ๆ แสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ
นายสัญญา ธรรมศักดิ์

แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ ระดับท้องถิ่น	ระดับ คะแนน			เกณฑ์การประเมิน
	2	1	0	
เห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญใน ท้องถิ่นของตน				องค์ประกอบ 1. มีความรู้และความเข้าใจประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 2. ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 3. เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 4. นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบข้อ 1 และ องค์ประกอบข้ออื่นอีก 1 - 2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ
รวมคะแนน				
คิดเป็นร้อยละ				

แผนการจัดการเรียนรู้ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา	เวลาเรียน 8 ชั่วโมง
เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติและผลงานของ บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลที่ประกอบคุณงามความดีด้วยความเสียสละเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศชาติ ทำให้ชื่นชมภูมิใจ เห็นคุณค่า และเกิดค่านิยม สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้และความเข้าใจประวัติ ผลงาน และคุณธรรมของ นายอานันท์ ปันยารชุน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้และเข้าใจประวัติของ นายอานันท์ ปันยารชุน
2. ตระหนักถึงคุณงามความดีของ นายอานันท์ ปันยารชุน อันเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ
3. เห็นคุณค่าของการกระทำอันเป็นที่ยอมรับและยกย่องของ นายอานันท์ ปันยารชุน
4. ภาคภูมิใจ และสามารถเลือกแนวทางการปฏิบัติ ตามแบบอย่างของ นายอานันท์ ปันยารชุน ที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดผลดีต่อส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

ประวัติ และผลงาน ของ นายอานันท์ ปันยารชุน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ให้กลุ่มช่วยกันต่อภาพตัดต่อของ นายอานันท์ ปันยารชุน

3. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเอกลักษณ์ของบุคคลสำคัญในเขตพัฒนาอีกท่านหนึ่ง คือ นายอานันท์ ปันยารชุน ที่ปฏิบัติตนตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย มีคารวธรรม สามัคคีธรรม และปณิธานธรรม เสียสละตนเองเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย ที่นักเรียนควรได้ศึกษาประวัติ และผลงานของท่าน

ขั้นการสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ นายอานันท์ ปันยารชุน โดยวิธีหลากหลายตามความสามารถของนักเรียน เช่น การสัมภาษณ์ คนในท้องถิ่น การเข้าค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ แล้วจัดบันทึก
2. นักเรียนแต่ละกลุ่ม รายงานผลการบันทึก ให้เห็นว่าบุคคลที่ตนค้นคว้ามานั้นทำ ประโยชน์แก่ประเทศไทย ทำให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่า โดยมีผลงานที่ปรากฏและเป็นประโยชน์ ต่อสังคม
3. ครูกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม ตามหัวข้อดังนี้
 - 3.1 ประวัติ และผลงานของ นายอานันท์ ปันยารชุน
 - 3.2 ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศไทยของ นายอานันท์ ปันยารชุน
4. หลังจากให้นักเรียนทำการค้นคว้าแล้ว ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการค้นคว้า โดยการอภิปราย หรือ รายงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแต่งนิทานเรื่องสั้นหน้าเดียว โดยมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับ ความโปร่งใส อันเป็นหลักการบริหารงานของ นายอานันท์ ปันยารชุน และวาดภาพประกอบ
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมุติ ในเนื้อเรื่องของนิทานเรื่องสั้น หน้าเดียว ที่นักเรียนแต่งขึ้น

ขั้นสรุปผล

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประวัติและผลงานของ นายอานันท์ ปันยารชุน และทำ ใบงาน
2. นักเรียนเลือกแนวทางการปฏิบัติของนายอานันท์ ปันยารชุน ที่นักเรียนชอบและ ต้องการจะนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน มาเขียนลงในใบงาน
3. นำผลงานของนักเรียนทั้งหมดมาจัดป้ายนิเทศ

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือ หนังสือพิมพ์ ภาพหรือวีดิทัศน์ ที่เกี่ยวข้องกับ นายอานันท์ ปันยารชุน
2. เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า ใบความรู้
3. ใบงาน
4. แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

การวัดผลประเมินผล

1. ด้านความรู้

- 1.1 จากการทดสอบก่อนเรียน
- 1.2 จากการซักถามนักเรียน
- 1.3 จากการตอบคำถามในใบงาน

2. ด้านทักษะ

- 2.1 จากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- 2.2 บทบาทสมมุติ
- 2.3 จากการจัดป้ายนิเทศ

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

จากการตรวจการเขียนในใบงานการเลือกแนวทางการปฏิบัติของ นายอานันท์ ปันยารชุน ที่นักเรียนชอบและต้องการจะนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน

4. เครื่องมือในการประเมิน

- 4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.2 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยม
- 4.3 ใบงาน

แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสาร ใบความรู้ประวัติบุคคลสำคัญ
2. ห้องสมุด
3. หนังสือประวัตินายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย
4. หนังสือมุมมอง นายอานันท์ ปันยารชุน
5. หนังสือ อานันท์ ปันยารชุน ชีวิต ความคิด และการงาน ของอดีตนายกรัฐมนตรี

สองสมัย

ใบงานที่ 1

แบบบันทึก เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน

ชีวประวัติของนายอานันท์ ปันยารชุน ที่ท่านรู้จัก

.....

.....

.....

ท่านชื่นชมผลงานอะไรบ้างของนายอานันท์ ปันยารชุน

.....

.....

.....

นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับยกย่องหรือได้รับรางวัล อะไรบ้าง
โปรดบอกตามที่ท่านทราบ

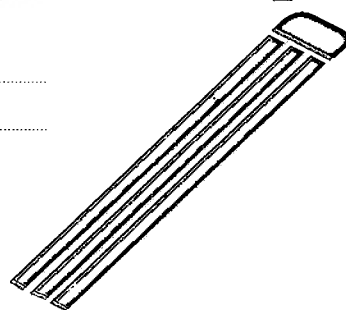
.....

.....

ผู้ให้ข้อมูล

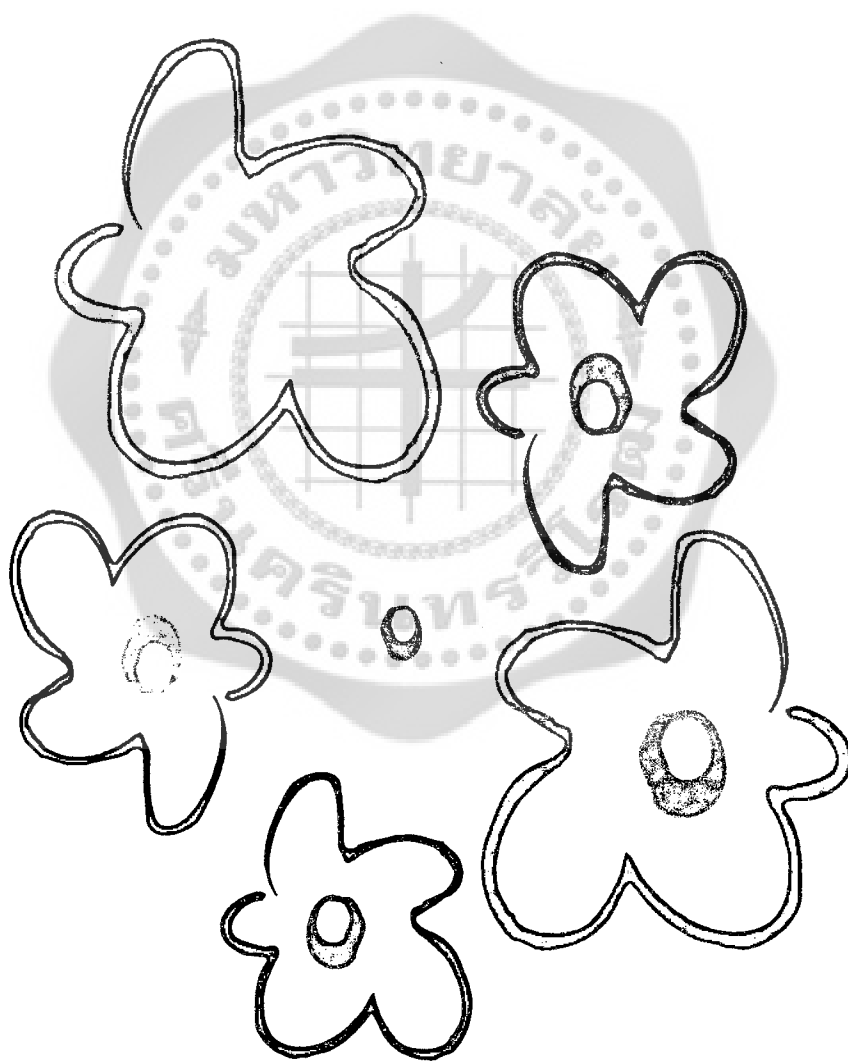
แหล่งข้อมูล

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

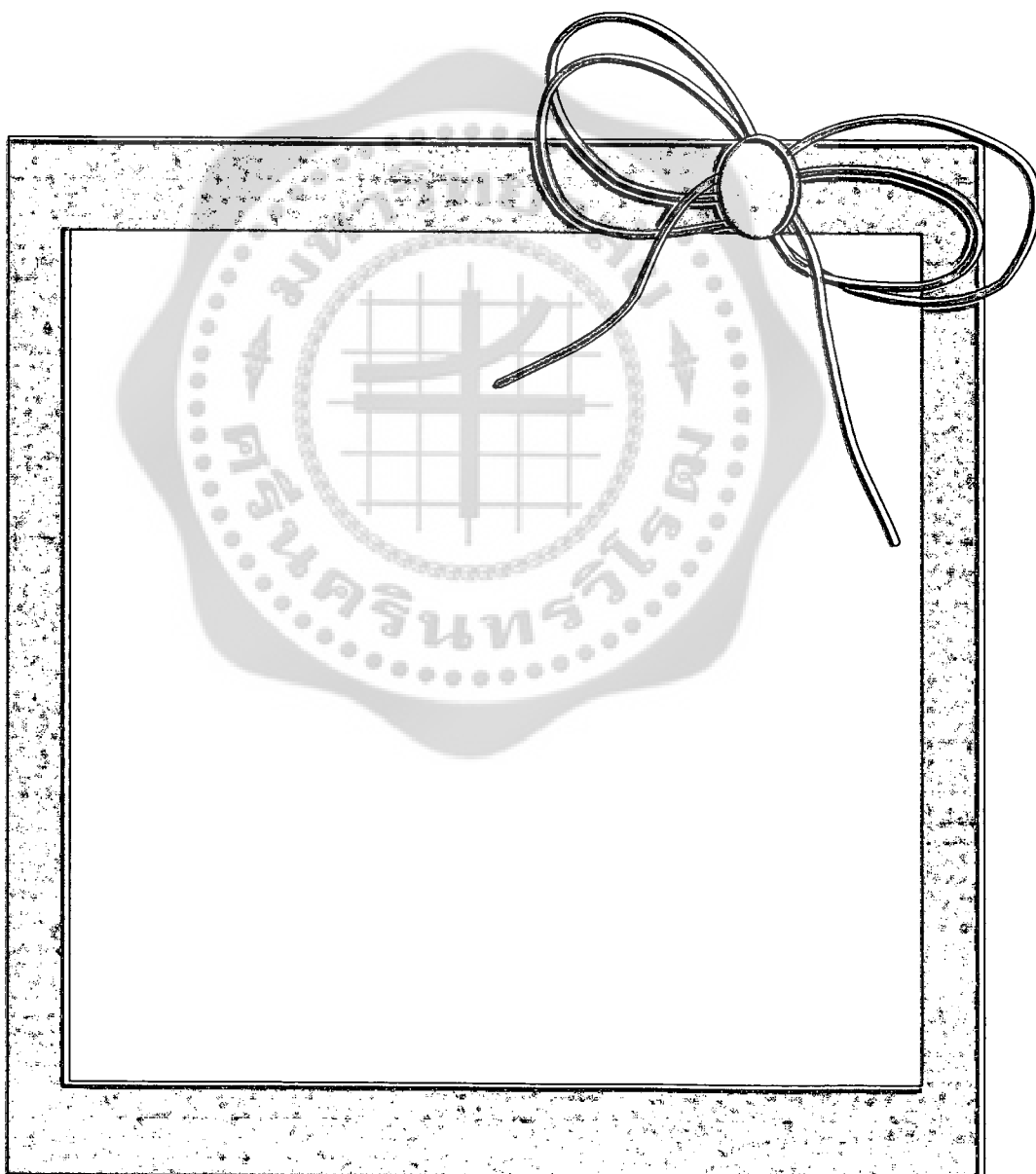
ใบงานที่ 2

ให้นักเรียนนำผลงานที่สร้างคุณประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติ
ของนายอานันท์ ปันยารชุน ใส่ลงในดอกไม้

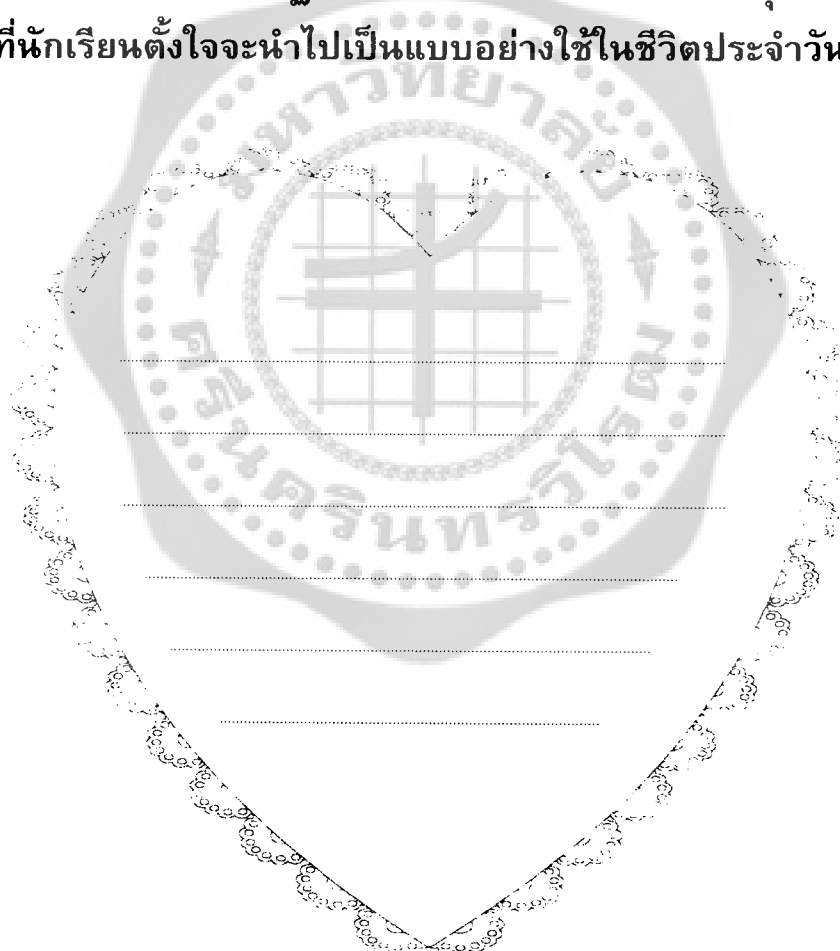
ใบงานที่ 3

ให้นักเรียนแต่งนิทานเรื่องสั้นหน้าเดียวโดยมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความโปร่งใส
อันเป็นหลักการบริหารงานของนายอานันท์ ปันยารชุน และวาดภาพประกอบ

ใบงานที่ 4

ให้นักเรียนเขียนข้อความสั้น ๆ
 ที่แสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อนายอานันท์ ปันยารชุน
 และแนวทางปฏิบัติของ นายอานันท์ ปันยารชุน
 ที่นักเรียนตั้งใจจะนำไปเป็นแบบอย่างใช้ในชีวิตประจำวัน

แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ ระดับท้องถิ่น	ระดับ คะแนน			เกณฑ์การประเมิน
	2	1	0	
เห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่นของตน				องค์ประกอบ 1. มีความรู้และความเข้าใจประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 2. ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 3. เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 4. นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบข้อ 1 และ องค์ประกอบข้ออื่นอีก 1 - 2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ
รวมคะแนน				
คิดเป็นร้อยละ				

ไปความรู้
บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา

1. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
2. นายสัญญา ธรรมศักดิ์
3. นายอานันท์ ปันยารชุน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นพระธิดาพระองค์แรกในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2466 ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ทรงมีพระอนุชาเป็นพระมหากษัตริย์ไทย 2 พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล และ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศศักดิ์ เป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายใน ตามธรรมเนียมราชประเพณีเป็นพระองค์แรกในรัชกาล ทรงพระนามว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ประทับอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ได้ตามเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนก และสมเด็จพระบรมราชชนนีเสด็จกลับประเทศไทย ในปลายปี พ.ศ. 2466 จากนั้นก็ได้ตามเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนกและสมเด็จพระบรมราชชนนีไปยังประเทศเยอรมนี และประเทศฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2468 เมื่อพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสร็จสิ้นแล้ว จึงเสด็จไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

เมื่อสมเด็จพระบรมราชชนกทรงสำเร็จการศึกษา วิชาแพทยศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard) แล้ว ก็ทรงนำครอบครัวกลับสู่ประเทศไทย สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเข้าศึกษาที่โรงเรียนราชินีในระดับประถมศึกษา ทรงศึกษาอยู่จนถึง พ.ศ. 2476 จนกระทั่งสมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จสวรรคตใน พ.ศ. 2472 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงนำพระโอรสและพระธิดาทั้งสามพระองค์ไปประทับที่บ้านซึ่งพระราชทานนามว่า วิลลา วัฒนา (Villa Vadhana) เมืองปุยยี ใกล้กับโลซานน์ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนประถมศึกษาชื่อเมียร์มองต์ (Miremont) และสอบเข้าชั้น 5 ในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสตรีชื่อ Ecole Supérieure de Jeunes Filles de la Ville de Lausanne ทรงย้ายไปศึกษาต่อที่ เจนีวาในปี พ.ศ. 2481 โดยเป็นนักเรียนประจำที่ International School of Geneva ทรงสอบผ่านชั้นสูงสุดของระดับมัธยมศึกษาได้ดีเยี่ยมเป็นที่ 1 ของโรงเรียน และเป็นที่ 3 ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และเสด็จเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโลซานน์ในคณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาเคมี ทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี และได้รับ Diplome de Chimiste A เมื่อ พ.ศ. 2491 และต่อจากนั้นด้วยความสนพระทัยที่จะเข้าศึกษาใน

วิชาวรรณคดี ปรัชญาและจิตวิทยา จึงทรงเข้าศึกษาหลักสูตรของสังคมศาสตร์ครุศาสตร์
Diplome de Sciences Sociales Pedagogiques อีกสาขาหนึ่ง

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์มีความสนพระทัยด้านการอ่านและการเขียนมาแต่ทรงพระเยาว์ โดยเมื่อครั้งทรงศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนราชินีได้ทรงอ่านหนังสือภาษาไทยเท่าที่จะทรงหาได้ทรงอ่านแม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ เพราะในเวลานั้น มีหนังสือสำหรับเด็กน้อยมาก แต่พระองค์ก็รักการอ่านตลอดมา และทรงพบว่าการอ่านมีส่วนช่วยให้ภาษาฝรั่งเศสของพระองค์ดีขึ้น พระองค์จึงทรงใช้ประโยชน์จากการอ่านมาช่วยในการศึกษาของพระองค์โดยทรงอ่านหนังสือวรรณคดีเป็นจำนวนมาก ในระหว่างการศึกษาที่โรงเรียนนานาชาติที่ เจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ส่วนในด้านการเขียนทรงริเริ่มออกวารสาร “รื่นรมย์” และทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ และทรงเขียนเรื่องต่างๆ รวมทั้งบทความลงในหนังสือตั้งแต่ทรงมีพระชนมายุประมาณ 9 ชันษา อีกทั้งยังได้ชักชวนให้พระสหายในวังสระปทุม เขียนเรื่องต่างๆลงในวารสารด้วย

นอกจากนี้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงสนับสนุนให้ทรงอ่านนิทานภาษาอังกฤษ และเรียบเรียงเรื่องมาตั้งแต่พระองค์ทรงอยู่ในวัยเยาว์ ความสามารถด้านกา
นิพนธ์นี้เป็นที่ประจักษ์จากผลงานอันประกอบด้วย พระนิพนธ์เกี่ยวกับพระราชวงศ์ 11 เรื่อง พระนิพนธ์แปล 3 เรื่อง พระนิพนธ์ สารคดีเชิงท่องเที่ยว 10 เรื่อง และพระนิพนธ์บทความทางวิชาการ 1 เรื่อง

พระกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อเสด็จนิวัติประเทศไทยใน พ.ศ. 2493 ทรงรับงานเป็นอาจารย์พิเศษสอนภาษาฝรั่งเศสที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ขอพระราชทานพระกรุณาเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทรงจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสอีกด้วย และทรงเป็นองค์บรรยายพิเศษตามคำกราบทูลเชิญของมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกด้วย ทรงได้ลาออกจากตำแหน่งเมื่อพระภารกิจด้านอื่นเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อทรงทราบว่าคณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เกิดปัญหาในเรื่องเกิดการขาดแคลนอาจารย์ เพราะเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ห่างไกลในภาคใต้ ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๆ ไม่ปลอดภัย มีอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สิน พระองค์ได้พระราชทานพระเมตตา เสด็จสอนวิชาภาษาฝรั่งเศส ทรงประทับอยู่ในวิทยาเขตปัตตานี ดังเช่นอาจารย์อื่น ๆ โดยมีได้มีความหวาดกลัวเลย ทรงริเริ่มก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อปี พ.ศ 2520 ทรงดำรงตำแหน่งนายกิตติมศักดิ์สมาคม ๆ มาจนถึงปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะมั่นคงในการส่งเสริมการศึกษาของเยาวชน โดยทรงตระหนักว่าเยาวชนที่มีสติปัญญา เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ พระองค์จึงสนพระทัยโครงการจัดส่งเยาวชนไทย ไปร่วมแข่งขันโอลิมปิกวิชาการตั้งแต่ พ.ศ 2532 และได้ช่วยเหลือโดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินกองทุนสมเด็จพระยาเพื่อใช้ในการส่งเสริม

โครงการ ทรงพระราชทานกำลังใจแสดงความยินดีให้แก่ เยาวชน คณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ในทุกครั้งที่เยาวชนไทยได้รับรางวัล ทรงติดตามความเคลื่อนไหวทุกขั้นตอนของการแข่งขัน และโปรดให้เข้าเฝ้าโดยส่วนพระองค์ที่ วังเลอดิส เลขที่ 10 ซอยแสงมุกดา ถนนสุขุมวิท 43 อันเป็นที่ประทับในปัจจุบันของพระองค์

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะมั่นคงในการส่งเสริมการศึกษาของเยาวชน ทรงตระหนักในความสำคัญอันเป็นพื้นฐานของการศึกษาชั้นสูงต่อไป ทรงประกอบพระกรณียกิจในด้านการศึกษาทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ทรงพระราชทานเงินทุนสำหรับสร้างโรงเรียนหลายแห่งและทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน ทรงสนพระทัยนำชุดสื่อการสอนไปสาธิตและทดลองแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนที่ห่างไกลคมนาคม และโรงเรียนของตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

การอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาและความรอบรู้ทางด้านวิชาการของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นที่ประจักษ์ชัดทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงได้ทูลเกล้าถวายดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในหลายสาขาวิชา และทรงได้รับการเทิดทูนพระเกียรติจากรัฐบาลและองค์กรต่างประเทศหลายแห่งอาทิ รัฐบาลฝรั่งเศส และองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) นอกเหนือจากด้านการศึกษา ได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลายวาระ และได้โดยเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อทรงประกอบพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ในทุกท้องถิ่นของประเทศไทย เสด็จเยี่ยมราษฎร ตำรวจ ทหาร และข้าราชการตามท้องถิ่นทุรกันดาร เพื่อพระราชทานสิ่งของ การตรวจสุขภาพ และรักษาผู้ป่วยไข้ ทั้งทรงรับเป็นพระธุระบริหารกองทุนการกุศลสมเด็จพระยา ทรงเป็นประธานมูลนิธิโรคไต และทรงได้ประกอบพระกรณียกิจในด้านศิลปวัฒนธรรม โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และมรดกโลกอีกด้วย

เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตาคุณ และพระกรุณาคุณ ทรงบำเพ็ญกรณียกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเยาวชนเป็นอเนกประการกอปรด้วยพระจริยวัตรอันดีงามเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม อันเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศแก่เยาวชนของชาติไทยอย่างแท้จริง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์และเหรียญเกียรติยศ

พระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลพระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เรียงตามลำดับศักดิ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนี้

1. เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ (ม.จ.ก.)
2. เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า (ป.จ.)
3. เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ 8 ชั้นที่ 1 (อ.ป.ร.1)

นายสัญญา ธรรมศักดิ์
นายกรัฐมนตรี คนที่ 12

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี คนที่ 12

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เกิดเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2450 ที่บ้านข้างวัดอรุณราชวราราม บางกอกใหญ่ ธนบุรี เป็นบุตรของมหาอำมาตย์ตรี พระยาธรรมสารเวชวิเศษภักดีศรีสัตยวัตดา พิริยพาหะ (ทองดี ธรรมศักดิ์) กับคุณหญิงชื่น ธรรมสารเวช มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นบุตรคนที่ 3 ได้สมรสกับท่านผู้หญิงพวงา ธรรมศักดิ์ (เพ็ญชาติ) มีบุตรด้วยกัน 2 คน

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้เริ่มการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนทวีธาภิเศก แล้วจึงย้ายเข้าโรงเรียนอัสสัมชัญ จากนั้นก็เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทย เมื่อ พ.ศ. 2471 เข้าสอบทุนรพีบุณินิธิ โดยได้คะแนนสูงสุดเป็นที่ 1 ในจำนวน 62 คน เพื่อรับทุนไปศึกษาวิชากฎหมายต่อในประเทศอังกฤษ ที่มิดเดิลแทมเปิล (THE MIDDLE TEMPLE) สำเร็จเป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ (BARRISTER - AT - LAW) เมื่อปี พ.ศ. 2476 ขณะที่ศึกษาอยู่ประเทศอังกฤษ ท่านได้เล่าว่า “นักเรียนทุน ใคร ๆ เขาได้ 450 ปอนด์ ผมได้ 300 ปอนด์ จำเป็นต้องประหยัดทุกวิถีทาง จนเพื่อนแซวว่า ทำไมไม่เรียนเก่งก็ไม่รู้ ผมบอกว่าที่อุตส่าห์เรียนก็เพราะว่ามีทุนน้อย เวลานั้นหนาวหิมะตก ผมไม่มีสตางค์ซื้อโอเวอร์โค้ท ผมก็ไปยืม คุณพจน์ สารสินบ้าง และคุณหลวงดิษฐการภักดีบ้าง อยู่ที่นั่นไม่เห็นน้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าเราเป็นนักเรียนจน เราต้องบากบั่นเล่าเรียนเร็ว ๆ กลับไปเลี้ยงแม่ดีกว่าเรื่องจะไปเที่ยวไม่มี ทำไม่ได้ สตางค์ไม่มี หลักสูตรเขา 3 ปี จึงจะได้เป็นเนติบัณฑิตผมทำได้ 2 ปี 3 เดือน

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ไปอุปสมบทที่วัดเบญจมบพิตร ได้ศึกษาพระธรรมวินัยจนสามารถสอบนักธรรมชั้นตรีได้เป็นที่ 1 นอกจากนี้ ยังได้รับปริญญาดุษฎีเกิตติมศักดิ์ ในสาขาต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีกหลายแห่ง

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เริ่มชีวิตราชการในตำแหน่งผู้พิพากษาฝึกหัด กระทรวงยุติธรรม เมื่อได้รับเงินเดือน นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้แบ่งเงินเดือนให้มารดาใช้ทุกเดือนด้วยความกตัญญู ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ก็มีความเจริญก้าวหน้ามาตลอด คือดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าราชการยุติธรรมภาค 4 ผู้พิพากษา หัวหน้าศาลจังหวัด เชียงใหม่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และประธานศาลฎีกา ตามลำดับ ท่านยังได้ใช้ความรู้ความสามารถทางกฎหมายโดยได้รับเชิญเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งครบเกษียณอายุราชการ ก็ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรี และประธานองคมนตรีได้เป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเข้ารับตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตลอดอายุราชการ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับการยกย่องว่าท่านเป็นผู้มีวิชาความรู้ แดกจกานปราชญ์เปื่องในทางกฎหมาย ระเบียบแบบแผนทางราชการ และความรู้อื่น ๆ แทบทุกด้าน ท่านมีอุดมคติในการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการว่า “จงให้ความยุติธรรม แม้ฟ้าจะถล่ม ก็ตาม” ท่านจึงได้รับคำยกย่องว่า เป็นผู้พิพากษาที่มีความปรีชาสามารถในการวินิจฉัยคดีความ เป็นผู้ที่ยึดมั่นซึ่งความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ ตั้งอยู่ในพรหมวิหาร 4 และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท จึงเป็นบรรพตตุลาการ ที่ทำงานด้วยความวิริยะ อุตสาหะ คำพิพากษาที่ใช้ในการตัดสินคดีต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ ได้เป็นแบบอย่างของคำพิพากษาที่ดี เป็นบรรทัดฐานของตุลาการรุ่นหลัง ๆ ได้ยึดถือ และปฏิบัติตามมาจนถึงปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ ท่านได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่วงการกฎหมายและศาลยุติธรรมอีกมาก

ในด้านการเมือง เกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองขึ้น เป็นวันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 จอมพลถนอม กิตติขจร ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเดินทางออกไปนอกประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีติดต่อกันถึง 2 สมัย ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงที่ประชาชนคนไทยได้มีการตื่นตัวในเรื่องประชาธิปไตยกันมากที่สุด มีการเดินขบวน เพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ นักศึกษาและผู้ใช้แรงงานทั้งปวงมีการแทรกแซงจากผู้ไม่ประสงค์ดีต่อชาติ เพื่อให้เหตุการณ์ต่างๆ เข้าขั้นวิกฤติ ท่านได้นำหลักธรรม ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาใช้ร่วมกับความกล้าหาญ ความเด็ดเดี่ยว เพื่อรับมือขัดขบต่อสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เหตุการณ์ที่เลวร้ายทั้งหลายได้คลี่คลายไปในทางที่ดี ท่านจึงได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าเป็นนักบริหารที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรม อันเป็นที่ยอมรับกันทั้งใน และนอกประเทศ ท่านได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อเนื่องไป จนกระทั่ง การร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลได้เสร็จสิ้นลง คณะรัฐบาลของนาย สัญญา ธรรมศักดิ์ จึงได้สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 หลังจากนั้นก็ได้มี พระราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรี

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนักศึกษามหาวชิราวุธวิทยาลัยที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงริเริ่มก่อตั้งพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยขึ้น ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นนายกพุทธสมาคม และยังอุทิศเวลาในการดำรงชีวิตประจำวันให้กับพระพุทธศาสนาตลอดมา ชื่อเสียงและเกียรติคุณของท่านจึงเป็นที่เคารพและนับถือทั่วไปจนกระทั่งได้รับเลือกจากนานาชาติให้เป็นประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ซึ่งนับเป็นเกียรติอันยิ่งใหญ่ แก่ประเทศไทยเป็นที่สุด

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ประพฤติปฏิบัติธรรมด้วย กาย วาจา ใจ มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นบุคลลอันควรแก่การเคารพยกย่อง คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความมั่นคงในคุณธรรม สมกับเป็นปูชนียบุคคลท่านหนึ่ง คุณงามความดีของท่าน จึงเป็นอนุสรณ์และเป็นตัวอย่างอันดีแก่อนุชนรุ่นหลัง นำไปเป็นแบบอย่างเพื่อปฏิบัติตามสืบต่อไป

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2545 รวมอายุได้ 95 ปี ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญตราตามลำดับดังนี้

- 27 กันยายน 2483 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
- 19 กันยายน 2484 ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
- 4 ธันวาคม 2491 วิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
- 4 ธันวาคม 2493 เหรียญจักรพรรดิมาลา
- 4 กันยายน 2497 เหรียญรัตนาภรณ์ (ภ.ปร.3)
- 4 ธันวาคม 2497 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
- 4 ธันวาคม 2499 ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
- 5 พฤษภาคม 2500 ทุตยจุลจอมเกล้า (ท.จ.)
- 5 ธันวาคม 2502 มหาวิริยมงกุฎ (ม.ว.ม.)
- 5 ธันวาคม 2504 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
- 5 พฤษภาคม 2505 ทุตยจุลจอมเกล้าวิเศษ (ท.จ.ว.)
- 5 พฤษภาคม 2511 ปฐมจุลจอมเกล้า (ป.จ.)
- 13 พฤษภาคม 2512 เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา
- 2 ตุลาคม 2514 เหรียญรัตนาภรณ์ (ภ.ป.ร.1)

อิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

- พ.ศ. 2517 สายสะพาย The Rising sun ชั้นที่ 1 จากพระเจ้าจักรพรรดิญี่ปุ่น
- 10 ตุลาคม 2527 สายสะพาย ดาสโกโรสครอยนซ์ ชั้น 1 พิเศษ จากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
- พ.ศ. 2530 สายสะพาย ชั้นที่ 1 LA GRAN CRUI พระราชาธิบดี และประเทศสเปน

นายอานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี คนที่ 18

นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี คนที่ 18

นายอานันท์ ปันยารชุน เกิดเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2475 เป็นบุตรของมหาอำมาตย์ตรี พระยาปริชานสาสน์ (เสรีญ ปันยารชุน) กับคุณหญิงปฤกษ์

นายอานันท์ ปันยารชุน ได้เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนประถมศึกษาใกล้บ้าน และเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมปีที่ 1 – 3 ที่โรงเรียนอานวยศิลป์ เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง มีอุปนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้ เมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาขึ้น ก็ได้ย้ายตามครอบครัวไปอยู่ที่บ้านริมคลองแสนแสบ และเข้าศึกษาที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซอยพร้อมพงศ์ จนกระทั่งจบมัธยมปีที่ 7 ก็ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนดัลลิส (DULWICH COLLEGE) ที่ประเทศอังกฤษ โดยเข้าเป็นนักเรียนประจำ ได้รับเกียรติสูงสุดในชีวิตนักเรียนโดยได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้านักเรียนในบ้าน (House Prefect) และหัวหน้านักเรียนของโรงเรียน (School Prefect) จากนั้นก็เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (CAMBRIDGE UNIVERSITY) ได้ปริญญาตรี (เกียรตินิยม) ในปี พ.ศ. 2498

ชีวิตการเรียนและกิจกรรมในประเทศอังกฤษ ได้สร้างบุคลิกภาพ และทัศนคติความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบ ความเป็นตัวของตัวเอง ตลอดจนความคิดในเชิงวิเคราะห์แยกแยะเชิงเหตุผลอย่างเป็นระบบ อันเป็นที่ยอมรับแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับมอบปริญญากิตติมศักดิ์ในสาขาต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศอีกมากมาย

นายอานันท์ ปันยารชุน ได้เริ่มรับราชการในกระทรวงการต่างประเทศ ในตำแหน่งเลขานุการเอกคณะทูตถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในปี 2507 ตำแหน่งต่อ ๆ มาคือ เอกอัครราชทูตไทยประจำสหประชาชาติ เอกอัครราชทูตประจำประเทศแคนาดา เอกอัครราชทูตประจำสหรัฐอเมริกา และผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทย ประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก เป็นปลัดกระทรวงการต่างประเทศในรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตำแหน่งสุดท้ายในทางราชการคือเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จึงได้ลาออกจากกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อทำงานกับกลุ่มบริษัทสหยูเนี่ยน จำกัด

บทบาททางการเมืองของนายอานันท์ ปันยารชุน เกิดจากคณะ รสช. ซึ่งมีผู้นำ คือ พลเอกสุจินดา คราประยูร ได้เข้ายึดอำนาจจาก พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น และได้เสนอชื่อนาย อานันท์ ปันยารชุน เข้ารับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย ลำดับที่ 18 ในวันที่ 2 มีนาคม 2534

นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ใช้หลักการบริหารประเทศโดยใช้วิธีโปร่งใส (TRANSPARENC) คือ

1. ข้อมูลต้องเปิดเผย
2. กระบวนการตัดสินใจ หรือ กระบวนการพิจารณาต้องให้รู้
3. ความคิดความอ่านของรัฐบาลเป็นอย่างไรต้องบอกได้
4. ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบได้

ผลงานที่สำคัญของรัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน ในระหว่างที่เป็นนายกรัฐมนตรี มีอยู่หลายประการคือ การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบข้าราชการ การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า การริเริ่มจัดตั้งเขตการค้าเสรีของอาเซียน การส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีในอุตสาหกรรม นโยบายการค้าเสรีภายใต้การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การส่งเสริมตลาดทุน การปรับปรุงการสรรพสามิต การให้เอกชนเข้ามาพัฒนา รัฐวิสาหกิจมากขึ้น การพัฒนาชนบท พัฒนาการเกษตรและการปฏิรูปที่ดิน เร่งรัดโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรศัพท์และโทรคมนาคม การเป็นเจ้าภาพการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ครั้งที่ 46 ประจำปี 2534 การปรับปรุงท่าอากาศยานกรุงเทพ แห่งที่สอง พัฒนาระบบอุดมศึกษาให้มีความเป็นอิสระ ขยายโอกาสทางการศึกษา อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิขสิทธิ์ การจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ริเริ่มการจัดตั้งองค์กรกลาง เพื่อสอดส่องดูแลการเลือกตั้งเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2535 นายอานันท์ ปันยารชุน ก็ได้พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2535 และรักษาการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่ง พลเอกสุจินดา คราประยูร และคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ได้เริ่มปฏิบัติงาน และได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง และเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศในวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ นายอานันท์ ปันยารชุน เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2535 เพื่อแก้ปัญหาของประเทศและบริหารราชการ จนกระทั่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงพ้นจากตำแหน่งตามวาระเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2535 หลังจากนั้น นายอานันท์ ปันยารชุน ก็ได้หวนคืนกลับสู่ภาคธุรกิจอีกครั้ง และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทูตองค์การยูนิเซฟ ประจำประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2539 เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือเด็กไทยในโครงการต่าง ๆ

นายอานันท์ ปันยารชุน มีผลงาน ในด้านการปฏิรูปการเมือง โดยได้รับเลือกตั้งให้เป็น ประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ และประธานคณะกรรมการ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย สภาร่างรัฐธรรมนูญ ในปี พ.ศ. 2540 และในปีนั้นเองก็ได้รับรางวัลรามอน แมกไซไซ สาขาบริการรัฐกิจ ประจำปี 2540 แห่งฟิลิปปินส์ ในฐานะเป็นบุคคลที่อุทิศตนเพื่อคุณประโยชน์แก่สังคม และมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง

ความเสียสละให้แก่ประเทศชาติในการสร้างคุณงามความดี และมีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบ ในขณะที่ประเทศชาติตกอยู่ในวิกฤตการณ์ ตลอดจนได้แก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้

ลุล่วงไปด้วยการใช้ปัญญาธรรมธรรมของ นายอานันท์ ปันยารชุน จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนในการนำหลักการมาใช้ในการชีวิตประจำวัน

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- ตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล และเลขที่ลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
3. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ 30 คะแนน
4. กำหนดเวลาทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง
5. การตอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากตัวเลือก ก , ข, ค, ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น โดยกากบาท (X) ทับตัวเลือกที่ต้องการ เช่น ข้อ 1 ถ้าต้องการเลือกข้อ ก ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	☒	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็น ข้อ ค. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	☒	☐	☒	☐
2	☐	☐	☐	☐

6. ห้ามนักเรียนขีดเขียนลงในแบบทดสอบ
7. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ให้ส่งแบบทดสอบและกระดาษคำตอบกับ

กรรมการคุมห้องสอบ

(1)

1. “рінรมย์” เป็นชื่อของอะไร ก. บ้าน ข. วารสาร ค. วัง ง. ดอกไม้	4. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสอนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แสดงถึงทรงมีน้ำพระทัยเป็นเช่นไร ก. เปี่ยมด้วยความกตัญญู ข. เปี่ยมด้วยพระมฤตดาจิต ค. เปี่ยมด้วยพระเมตตาคุณ ง. เปี่ยมด้วยทรัพย์สินและเงินทอง
2. “ทรงพระเยาว์” หมายถึงอะไร ก. วัยเด็ก ข. วัยรุ่น ค. วัยผู้ใหญ่ ง. วัยชรา	5. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะมั่นคงในด้านใด ก. การส่งเสริมกิจการสหกรณ์ ข. การส่งเสริมการศึกษาเยาวชน ค. การส่งเสริมอาชีพชาวเขา ง. การส่งเสริมสินค้าส่งออกของประเทศ
3. ใครเป็นผู้สนับสนุนให้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงอ่านและเรียบเรียงเรื่อง ก. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ข. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลฯ ค. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ง. สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก	6. ทำไมประเทศไทยและต่างประเทศจึงได้เกิดทุนพระเกียรติของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ก. เพราะพระองค์เป็นนักวิทยาศาสตร์ ข. เพราะพระองค์ได้อุทิศพระองค์เองเพื่อการศึกษาของเยาวชนไทย ค. เพราะพระองค์ทรงพระราชทานสิ่งของแก่ประชาชน ง. เพราะพระองค์เสด็จไปต่างประเทศบ่อย ๆ

(2)

7. แบบอย่างในข้อใดของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ในเวลาว่าง ก. ไปเรียนภาษาที่ต่างประเทศ ข. สอบให้ได้ที่ 1 ค. ฝึกพูดและเขียนภาษาฝรั่งเศส ง. ฝึกอ่านหนังสือและฝึกเขียนหนังสือ	10. แบบอย่างของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เหมาะสมที่นักเรียนสามารถนำมาใช้ในการเรียนคือข้อใด ก. รักการอ่านและเก็บสะสมหนังสือ ข. รักการอ่านและฝึกการเขียนเรียงความ ค. ฝึกคัดลายมือสวยๆ เพื่อส่งเข้าประกวด ง. อดทนต่อการอ่านและการเขียนหนังสือ ทั้งๆ ที่ไม่ชอบ
8. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงส่งเสริมโครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปร่วมแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเพราะเหตุใด ก. เพราะการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเป็นการสร้างนักกีฬาโอลิมปิก ข. เพราะเยาวชนที่ชนะเลิศได้เหรียญทองโอลิมปิกจะเป็นเศรษฐกิจ ค. เพราะเยาวชนที่มีสติปัญญาจะต้องพัฒนาประเทศในอนาคต ง. เพราะเยาวชนจะได้มีชื่อเสียงโด่งดังและได้ออกรายการโทรทัศน์เหมือนฟีบอล	11. คำว่า “เนติบัณฑิต” หมายถึงผู้ที่จบการศึกษาทางด้านใด ก. ทางด้านการศึกษา ข. ทางด้านวิทยาศาสตร์ ค. ทางด้านกฎหมาย ง. ทางด้านบัญชี
9. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงนำเกมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนไปสอนนักเรียนที่อยู่ห่างไกลคมนาคม เป็นการแสดงคุณธรรมด้านใด ก. ทรงมีอาชีพที่สุจริตจึงส่งเสริมอาชีพเด็ก ข. ทรงมีความสามัคคีกับหมู่คณะจึงต้องเดินทางไปพร้อมกัน ค. ทรงมีใจสุจริต จึงส่งเสริมการอบรมจิตใจให้แก่เด็ก ง. ทรงมีความวิริยะ อุตสาหะ ในการส่งเสริมการศึกษาของเด็ก	12. สาเหตุที่ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคืออะไร ก. เกิดเหตุการณ์ สิริยุปราคาที่ตำบลหว้ากอ ข. เกิดเหตุการณ์ สงครามเอเชียบูรพา ค. เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ง. เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

(3)

13. “หิมะตก ผมไม่มีสตางค์ซื้อไอเวอร์โค้ด ผมก็ไปยืมคุณพจน์ สารสินบ้างและคุณหลวงดิษฐการ ภักดี บ้าง” ใครเป็นคนกล่าวคำนี้ ก. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ข. นายอานันท์ ปันยารชุน ค. นายทักษิณ ชินวัตร ง. นายชวน หลีกภัย	17. ในการทำงานเป็นผู้พิพากษา นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับยกย่องให้เป็นอะไร ก. บรรพตูลการ ข. บรรพชน ค. บรรพบุรุษ ง. บรรพอนุชน
14. จากคำกล่าวที่ว่า “อยู่ที่นั่น ไม่เห็นน้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าเราเป็นนักเรียนจน เราต้องบากบัน เล่าเรียนเร็ว ๆ กลับไปเลี้ยงแม่ดีกว่า ” แสดงว่าผู้พูดเป็นคนอย่างไร ก. น้อยใจในโชคชะตาของตัวเอง ข. เอาความลำบากมาเป็นกำลังใจในการต่อสู้ ค. ไม่ต้องการเรียน ต้องการกลับไปหาแม่ ง. เอาความยากจนมาเป็นข้ออ้าง	18. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้นำหลักธรรมอะไร มาใช้ในการทำงาน ก. อิทธิบาท 4 ข. พรหมวิหาร 4 ค. อริยสัจ 4 ง. เทวทูต 4
15. “จงให้ความยุติธรรม แม้ฟ้าจะถล่มก็ตามที” เป็นคำพูดชนิดใด ก. เป็นการใช้คำสั่ง ข. เป็นการตั้งคำถาม ค. เป็นการเปรียบเทียบ ง. เป็นการขอร้อง	19. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ แสดงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาด้วยวิธีใด ก. สร้างพระพุทธรูปมากมาย ข. สะสมพระเครื่อง ค. ประพฤติปฏิบัติธรรมจนได้เป็นบรรพตูลการ ง. ประพฤติปฏิบัติธรรมด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา
16. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่เท่าไรของประเทศไทย ก. คนที่ 10 ข. คนที่ 11 ค. คนที่ 12 ง. คนที่ 13	20. คุณงามความดีของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ที่เราควรนำมาเป็นแบบอย่างได้ในชีวิตประจำวัน คือข้อใด ก. สอบได้ที่ 1 ทุกปี ข. มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม ค. มีความมั่นคงในสติปัญญา ง. มีความประหยัด ไม่ยอมซื้อไอเวอร์โค้ด

(4)

21. นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่เท่าไร ก. คนที่ 16 ข. คนที่ 17 ค. คนที่ 18 ง. คนที่ 19	24. แบบอย่างจากประวัติของ นายอานันท์ ปันยารชุน นักเรียนควรนำข้อใดมาใช้ในการทำงานกลุ่ม ก. ขยันในการทำงานคนเดียวไม่รอใครเลย ข. มีความเคร่งครัดในระเบียบวินัย ค. ใช้เงินตนเองซื้อของแจกเพื่อน ง. ความรับผิดชอบและเสียสละส่วนรวม
22. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศโดยใช้วิธี "โปร่งใส" ก. ข้อมูลต้องเปิดเผย ข. ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบได้ ค. ปกครองประเทศแบบเผด็จการ ง. กระบวนการพิจารณาต้องให้รู้	25. . นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับเกียรติสูงสุดในชีวิตนักเรียนโดยได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้านักเรียนในบ้าน คำที่ขีดเส้นใต้เปรียบเหมือนกับข้อใด ก. หัวหน้าห้อง ข. หัวหน้าเวรประจำวัน ค. ประธานนักเรียน ง. หัวหน้ากลุ่ม
23. ข้อใดไม่ใช่ผลงานของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ก. การประกาศทำสงครามกับยาเสพติด ข. การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า ค. การริเริ่มจัดตั้งเขตการค้าเสรีของอาเซียน ง. การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบข้าราชการ	26. ตำแหน่งสุดท้ายทางราชการของ นายอานันท์ ปันยารชุน ก่อนที่จะเข้าทำงานกับกลุ่มบริษัทสหยูเนี่ยน จำกัด คือข้อใด ก. เลขานุการเอกคณะทูตถาวร ข. เอกอัครราชทูตไทยประจำสหประชาชาติ ค. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ง. เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

(5)

27. ถ้าหัวหน้าห้องเก็บเงินจากเราโดยไม่บอกให้เรารู้เลยว่าจะนำเงินไปใช้ทำอะไร การกระทำเช่นนี้ เราความรู้สึกอย่างไร ก. ไม่รู้สึกอะไร จ่ายก็จ่าย ข. เรามีเงินมากแค่นี้ไม่เป็นไรหรอก ค. หัวหน้าชั้นจะเอาไปทำอะไรก็ตามใจ ง. ไม่โปรงใสเลย	29. นายอานันท์ ปันยารชุน ใช้คุณธรรมในข้อใดแก้ไขเหตุการณ์ต่างๆของประเทศไทยให้ลุล่วงไปด้วยดี ก. ปัญญาธรรม ข. วัฒนธรรม ค. ยุติธรรม ง. ขันติธรรม
28. เมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นทูตองค์การยูนิเซฟประจำประเทศไทย นายอานันท์ ปันยารชุน มีหน้าที่เกี่ยวกับอะไร ก. ช่วยเหลือเด็กเขมรที่เร่ร่อน ข. ช่วยเหลือเด็กไทยทั่วประเทศ ค. ให้การศึกษาแก่เด็กเวียดนาม ง. รักษาเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากสงครามที่อิรัก	30. นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับ รางวัลรามอนแมกไซไซ เพราะข้อใด ก. เพราะเป็นนักการทูตหลายประเทศ ข. เพราะเป็นนักบริหารกลุ่มบริษัทสหยูเนี่ยน จำกัด ค. เพราะเป็นบุคคลที่อุทิศตนเพื่อคุณประโยชน์แก่สังคมและมวลมนุษยชาติ ง. เพราะ เป็นประธานคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เฉลย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

1.ข	6.ข	11.ค	16.ค	21.ค	26.ง
2.ก	7.ง	12.ค	17.ก	22.ค	27.ง
3.ก	8.ค	13.ก	18.ข	23.ก	28.ข
4.ค	9.ง	14.ข	19.ง	24.ง	29.ก
5.ข	10.ข	15.ค	20.ข	25.ก	30.ค

แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านค่านิยมในบุคคลสำคัญ ระดับท้องถิ่น	ระดับ คะแนน			เกณฑ์การประเมิน
	2	1	0	
เห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่นของตน				องค์ประกอบ 1. มีความรู้และความเข้าใจประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 2. ชื่นชมแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 3. เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตน 4. นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบข้อ 1 และ องค์ประกอบข้ออื่น อีก 1 - 2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ
รวมคะแนน	2			
คิดเป็นร้อยละ	100			

ภาคผนวก ค

- รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างหลักสูตร
ท้องถิ่น
- รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

1. นายสุรเกียรติ ลิ้มเจริญ ผู้อำนวยการเขตวัฒนา
2. นายพรหมา มราชสี ศึกษาธิการเขตวัฒนา
3. นายสมาน เดชะชีพ สมาชิกสภาเขตวัฒนา
4. นายจากรุ สังขโชติ ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สังกัดโรงเรียนสุเหร่าสามอิน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
5. นายประจักษ์ สุภีรัตน์ ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สังกัดโรงเรียนวัดภาชี เขตวัฒนา

รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขต
วัฒนา จำนวน 10 ท่าน ดังนี้

1. นางธารทิพย์ วรวิเศษ
2. นายวิกิจ นิพพานนท์
3. นายดำรงค์ จันทร์เดช
4. นางอนงค์ วิวัฒน์ปิยะวงศ์
5. นายธนู ประกิจ
6. นายวิชัย จารุพันธ์
7. นายบุญมี บุญพันธ์
8. นายสมบุรณ์ สำโรงแสง
9. นางเพ็ญนภา อยู่ศิริ
10. นางจำเรียง ยุ่นพันธ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

1. นายพิทักษ์ วงแหวน การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นางสาวลัดดา จิตเลิศศรีสุข อาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้าฝ่ายวัดผลโรงเรียน วัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. นางสาวรณนา เต็มบุญศักดิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 ฝ่ายวัดผลโรงเรียนสวัสดีวิทยา โรงเรียนสวัสดีวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจโครงสร้างหลักสูตร และประเมินหลักสูตร

1. นางบุษรา เขินอำนวย ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. นางสาวอารีรัตน์ ลำพูน อาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียน วิจิตรวิทยา สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. นางสาวชุลีรัตน์ วชิระรัตน์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ง
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินโครงร่างของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. แนวทางการสัมภาษณ์

**แบบประเมินโครงร่างของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

1. การประเมินโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง บุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ มุ่งตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องกันภายในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินและข้อคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ ของท่านผู้เชี่ยวชาญ ไปแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. แบบประเมินมี 3 ตอนด้วยกัน คือ ตอนที่ 1 เป็นการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ตอนที่ 2 เป็นการประเมินความสอดคล้องกันภายในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ตอนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. การตอบแบบประเมินสำหรับตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 ให้ตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ส่วนตอนที่ 3 ขอความกรุณาให้ท่านเขียนแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. อนึ่ง แบบประเมินนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการปรับใช้จากเครื่องมือแบบประเมินโครงร่างหลักสูตรของ ไชยรัตน์ ปราณี ซึ่งแบบประเมินดังกล่าวได้ผ่านการดำเนินการหาคุณภาพแล้ว

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักสูตร					
1. หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและเป็นการบูรณาการกับบริบทของท้องถิ่น					
2. หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติ					
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน					
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้และมีคุณค่าเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ					
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน					
6. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมาย					
7. เนื้อหาบุคคลสำคัญ ในเขตพัฒนา					
7.1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา					
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์					
7.2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์					
7.3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน					
8. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน					
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน					
10. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน					
11. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร					
12. กิจกรรมการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. วิธีการวัดและประเมินตรงกับจุดหมายและโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร					
14. วิธีการวัดและประเมินใช้วิธีการที่หลากหลาย					
แผนการจัดการเรียนรู้ (ประเมินตามความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมิน)					
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1					
เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์					
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2					
เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์					
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3					
เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน					

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง
หลักสูตร			
หลักการของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร			
หลักการของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้			
หลักการของหลักสูตรกับการวัดผลประเมินผล			
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร			
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้			
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล			
โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้			
โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล ...			
กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล			
แผนการจัดการเรียนรู้			
(ความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการ เรียนรู้แต่ละแผน ได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมิน)			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			
เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			
เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน			

ตอนที่ 3 การเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

1. ภาพรวมของหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

.....

.....

.....

2. หลักการของหลักสูตร

.....

.....

.....

3. จุดมุ่งหมายหลักสูตร

.....

.....

.....

4. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

.....

.....

.....

5. กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

6. การวัดและประเมิน

.....

.....

.....

7. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะอื่น (การนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารหลักสูตร และอื่นๆ)

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
ดาวเรือง เจนไชยวัฒน์

แนวทางการสัมภาษณ์

แนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นทางการศึกษาของท้องถิ่น ที่ต้องใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตร เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธาตุทอง สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีข้อความและ วิธีดำเนินการดังนี้

1. การสนทนาสร้างความคุ้นเคย

1.1 เริ่มการสนทนา แนะนำตนเอง

1.2 อธิบายจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์ว่าต้องการสำรวจเกี่ยวกับ รายชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นที่ชุมชนต้องการให้นักเรียนได้ศึกษา นอกเหนือจากที่หลักสูตรกำหนด

1.3 อธิบายเงื่อนไข/ข้อตกลงในการสัมภาษณ์ โดยขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและอย่างเต็มที่เนื่องจากไม่มี ผลกระทบใดๆต่อผู้ให้สัมภาษณ์

2. รายละเอียดของการสัมภาษณ์

2.1 เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้แทรกเนื้อหา เกี่ยวกับท้องถิ่น ในการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระ เพื่อผู้เรียนจะได้มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ของตน ภูมิใจและรักท้องถิ่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระ ที่ 4 ประวัติศาสตร์ ในมาตรฐาน ส 4.3 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องชาติไทย หน่วยการเรียนรู้ย่อย ประวัติและผลงานของบุคคลในท้องถิ่นของตนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ท่านคิดว่าการสร้าง หลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความสำคัญ และจำเป็นหรือไม่ และท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะนำประวัติ บุคคลสำคัญในท้องถิ่นมาจัดสร้างเป็นหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้ นักเรียนได้เรียนรู้

2.2 ถ้าจะให้นักเรียนเรียนวิชาดังกล่าว ท่านต้องการจะให้นักเรียนได้เรียนเรื่อง เกี่ยวกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของเรา ท่านใดบ้าง เพราะเหตุใด และเมื่อนักเรียนเรียนและจะ เกิดผลประโยชน์อย่างไร

2.3 ท่านคิดว่ามีเรื่องใดอีกบ้างที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนา ชุมชนของตนเอง

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ

ภาคผนวก จ
คุณภาพของเครื่องมือ

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
2. ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร
3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 14 แสดงการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวม

ด้าน	รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและเป็นการ บูรณาการกับบริบทของท้องถิ่น	5	4	4	4.33	0.58	มาก
2	หลักการของหลักสูตรเหมาะสมและมีความเป็น ไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติ	4	4	4	4	0	มาก
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน	4	4	4	4	0	มาก
4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้และ มีคุณค่าเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ	5	4	4	4.33	0.58	มาก
5	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับ บริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
6	โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม ที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตาม จุดหมาย	4	4	4	4	0	มาก
7	เนื้อหาบุคคลสำคัญ ในเขตวัฒนา						
	7.1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า- กัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	5	3	5	4.33	1.15	มาก
	7.2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์	5	4	4	4.33	0.58	มาก
	7.3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
8	โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสม กับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน	5	4	5	4.67	0.58	มาก
9	โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุม ความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	4	3	4	3.67	0.58	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	รายการประเมิน	คนที่1	คนที่2	คนที่3	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
10	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน	4	4	4	4	0	มาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร	5	4	4	4.33	0.58	มาก
12	กิจกรรมการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	5	4	4	4.33	0.38	มาก
13	วิธีการวัดและประเมินตรงกับจุดหมายและโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	5	4	4	4.33	0.58	มาก
14	วิธีการวัดและประเมินใช้วิธีการที่หลากหลาย	4	3	4	3.67	0.58	มาก
15	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	5	4	4	4.33	0.58	มาก
16	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์	5	4	4	4.33	0.58	มาก
17	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	5	4	4	4.33	0.58	มาก

ตาราง 15 แสดงการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรโดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)ของโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
หลักสูตร			
1. หลักการของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1	1	1
2. หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	1	1	1
3. หลักการของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1
4. หลักการของหลักสูตรกับการวัดผลประเมินผล	1	1	1
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	1	1	1
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1
7. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล	1	1	1
8. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล	1	1	1
10. กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1	1	1
11.แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	1	0	1
12. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นายสัญญา ธรรมศักดิ์	1	1	1
13. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นายอานันท์ ปันยารชุน	1	1	1

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขต
วัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	ค่าความยากง่าย P	ค่าอำนาจจำแนก r	ข้อ	ค่าความยากง่าย P	ค่าอำนาจจำแนก r
1	.68	.58	16	.76	.48
2	.79	.42	17	.53	.35
3	.60	.68	18	.44	.42
4	.31	.48	19	.60	.35
5	.35	.45	20	.25	.56
6	.52	.58	21	.73	.55
7	.60	.48	22	.74	.52
8	.63	.55	23	.66	.42
9	.55	.58	24	.25	.78
10	.50	.42	25	.32	.32
11	.63	.55	26	.52	.39
12	.47	.42	27	.44	.29
13	.53	.29	28	.47	.55
14	.73	.55	29	.56	.35
15	.60	.35	30	.55	.45

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ภาคผนวก จ
ผลการทดลองใช้หลักสูตร

1. ค่าเฉลี่ยร้อยละของหลักสูตรระดับท้องถิ่นจากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียน ในแต่ละแผนการเรียน
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา
3. คะแนนคุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการทำแบบฝึกหัด หรือกิจกรรมประกอบการเรียน ในแต่ละแผนการเรียนรู้

คนที่	แผนการเรียนรู้ที่ 1	แผนการเรียนรู้ที่ 2	แผนการเรียนรู้ที่ 3	รวม
1	33	34	34	101
2	26	25	26	77
3	35	34	35	104
4	33	35	35	103
5	35	34	38	107
6	35	36	33	104
7	32	26	35	93
8	24	33	27	84
9	32	32	35	99
10	36	33	35	104
11	37	32	35	104
12	34	34	33	101
13	34	33	34	101
14	35	35	37	107
15	27	25	28	80
16	34	34	35	103
17	33	33	32	98
18	32	25	25	82
19	37	34	37	108
20	35	35	36	106
21	37	34	38	109
22	32	34	33	99
23	27	33	35	95
24	35	34	36	105
25	28	32	28	88
26	36	34	37	107
27	34	33	33	100
28	26	34	36	96
29	34	35	36	105
30	28	36	38	102
31	34	32	38	104
32	32	24	23	79
33	36	33	38	107
34	34	34	33	101
รวม	1112	1104	1147	3363
$\bar{X}$	32.71	32.47	33.74	98.91
ร้อยละ	81.76	81.18	84.34	82.43

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตพัฒนา

คนที่	สอบก่อน	สอบหลัง	D	D ²	คนที่	สอบก่อน	สอบหลัง	D	D ²
1	12	27	15	225	18	14	28	14	196
2	9	17	8	64	19	16	24	8	64
3	7	20	13	169	20	20	29	9	81
4	12	24	12	144	21	13	27	14	196
5	17	28	11	121	22	17	28	11	121
6	12	20	8	64	23	13	27	14	196
7	9	18	9	81	24	18	27	9	81
8	18	27	9	81	25	23	30	7	49
9	9	22	13	169	26	24	30	6	36
10	5	18	13	169	27	15	27	12	144
11	7	25	18	324	28	19	30	11	121
12	8	14	6	36	29	12	27	15	225
13	10	24	14	196	30	19	28	9	81
14	17	30	13	169	31	9	21	12	144
15	13	35	22	484	32	12	21	9	81
16	8	17	9	81	33	20	30	10	100
17	7	18	11	121	34	10	22	12	144
รวม						454	840	386	4758
เฉลี่ย						13.35	24.71	11.35	139.94
S.D.						4.96	4.93	3.37	88.29
T =						19.62			

ตาราง 19 แสดงคะแนนคุณลักษณะด้านค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องบุคคลสำคัญในเขตวัฒนา

คนที่	คุณลักษณะด้านค่านิยม	คนที่	คุณลักษณะด้านค่านิยม
1	2	18	2
2	1	19	2
3	2	20	2
4	2	21	2
5	2	22	2
6	2	23	2
7	1	24	2
8	1	25	2
9	2	26	2
10	2	27	2
11	2	28	2
12	2	29	2
13	2	30	2
14	1	31	2
15	2	32	2
16	2	33	2
17	1	34	2
		รวม	58
		ร้อยละ	85.29

